

รายงานผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและข้อเสนอ
เพื่อการพัฒนากฎหมายการศึกษา ประจำปี ๒๕๕๘

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) โดยสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีบทบาทภารกิจที่สำคัญในการติดตามและประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา เสนอความเห็นต่อสภาการศึกษา และรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดให้มีหรือปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายการศึกษา หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางด้านกฎหมายการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางกฎหมายการศึกษาที่สมบูรณ์ของประเทศ โดยที่สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ดำเนินการตามบทบาทดังกล่าวเพื่อการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อให้กฎหมายการศึกษาเป็นเครื่องมือส่งเสริม สนับสนุนให้การบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

ตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ หลังจากนั้นได้มีกฎหมายการศึกษา ทั้งกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ และกฎหมายลำดับรองประกาศใช้จำนวนมาก จึงมีความจำเป็นในการดำเนินการติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ในทุกภูมิภาคของประเทศ โดยการจัดประชุมระดมความคิดเห็น การประชุมเชิงปฏิบัติการและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบถึงผลกระทบ ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ สาระ จุดแข็ง จุดอ่อนของกฎหมายแต่ละฉบับดังกล่าวเพื่อจัดทำข้อเสนอในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายการศึกษาให้มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาของประเทศอย่างยั่งยืน และเกิดการบูรณาการการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารรายงานฉบับนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนดำเนินการพัฒนาปรับปรุงนโยบายการศึกษา กฎหมายการศึกษา เพื่อสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการบริหารจัดการของหน่วยงานในระดับพื้นที่ อันจะทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานดังกล่าวมีความถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานส่วนกลางที่ทำหน้าที่ติดตามบังคับใช้กฎหมาย สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนดำเนินงานได้เป็นอย่างดี

สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร		ก – ซ
บทที่ ๑	บทนำ	๑
	- ความเป็นมา	
	- วัตถุประสงค์	
	- วิธีการศึกษา	
	- รายละเอียดโครงการ	
บทที่ ๒	นโยบาย/แนวคิดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๘
บทที่ ๓	การดำเนินงาน	๒๒
	๓.๑ วิธีการดำเนินงาน	๒๒
	๓.๒ ผลการประชุมระดมความคิด และการเก็บข้อมูลภาคสนาม	๒๔
	- ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	
	- สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะจากที่ประชุมระดมความคิดกลุ่มย่อย	
	- สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม	
บทที่ ๔	วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา	๑๐๓
	๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอจากกลุ่มเป้าหมาย	๑๐๔
	๔.๒ การปรับแก้กฎหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษา	๑๑๑
บทที่ ๕	สรุปและข้อเสนอแนะ	๑๑๓
	๕.๑ ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา	๑๑๔
	๕.๒ ข้อเสนอการปรับแก้กฎหมายการศึกษา	๑๒๐
	๕.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการติดตามประเมินบังคับใช้กฎหมายการศึกษา	๑๒๕
	- รูปแบบการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา	
	- ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน	

ภาคผนวก

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ดำเนินการติดตามและประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อจัดให้มีหรือปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายการศึกษา หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์กรท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๑,๐๐๐ คน ใช้วิธีการศึกษาโดยการประชุมระดมความคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมประชุม ใน ๔ ภูมิภาค ประกอบด้วยจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้ใช้วิธีการอภิปรายรับฟังความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดอย่างทั่วถึง โดยกำหนดประเด็นการระดมความคิด เช่น การปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ประเด็นข้อเสนอสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล สมบูรณ์แบบ การปรับแก้บทบาทหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา การผลิต การใช้และการพัฒนาครู การปรับแก้หลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินคุณภาพ รวมถึงการศึกษาโดยการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม จำนวน ๔ ครั้ง ประกอบด้วยจังหวัดระยอง จังหวัดสงขลา จังหวัดเชียงราย และจังหวัดนครราชสีมา โดยการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดการศึกษารวมถึงข้อเสนอในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้นอันนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา โดยมีแนวทางการพัฒนาแบ่งได้เป็น ๖ ประเด็น ได้แก่ (๑) พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยเน้นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา ทั้งบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ อำนาจการบริหารจัดการ การตัดสินใจ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ จึงต้องมีการปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการพัฒนา (๒) พัฒนาครูเพื่อให้มีประสิทธิภาพ โดยต้องพัฒนาตั้งแต่สถาบันที่ผลิตครู หลักสูตร รวมถึงการพัฒนาครูอย่างทั่วถึงมีคุณธรรมจริยธรรม (๓) พัฒนางบประมาณด้านการศึกษา ประเด็นนี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญเนื่องจากงบประมาณจะเป็นตัวขับเคลื่อนการบริหารจัดการต่างๆ รัฐจึงต้องส่งเสริมให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาอย่างเต็มที่ (๔) พัฒนาหลักสูตรการศึกษา เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระที่จะถ่ายทอดสู่ตัวผู้เรียนจึงมีความสำคัญ (๕) พัฒนาการประเมินคุณภาพการศึกษา การพัฒนาภาคต่างๆ เมื่อมีการดำเนินงานไปแล้ว ต้องมีการประเมินเพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานอันนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป (๖) การปรับแก้กฎหมายเพื่อสอดคล้องกับการปฏิรูป เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษา กฎหมายถือเป็นตัวกำหนดสำคัญจึงต้องมีการปรับแก้เพื่อปลดล็อกขอบเขตข้อบังคับต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาการจัดการศึกษาและแนวทางการปฏิรูปการศึกษา จึงได้ระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั่วทุกภูมิภาค และเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งศึกษา วิเคราะห์ และประมวลผลความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาและข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งพบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอันนำไปสู่การพัฒนา ๖ ด้าน คือ (๑) ปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษา (๒) ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษา (๓) ปฏิรูประบบการผลิต การใช้และพัฒนาครู (๔) ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษา (๕) ปฏิรูประบบการประเมินคุณภาพการศึกษา และ (๖) ปฏิรูปสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และข้อเสนอแนะเพื่อการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

๑. ปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษา

การที่กฎหมายการศึกษากำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง แต่เมื่อบริหารจัดการแล้วในทางปฏิบัติพบว่า สถานศึกษายังไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างเต็มที่ถึงแม้ว่ากฎหมายได้ให้อำนาจสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลแล้วก็ตาม แต่ก็ยังพบปัญหา เช่น ปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังของสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาต้องรอส่วนกลางจัดสรรอัตรากำลังให้ตามที่สถานศึกษาขอมาซึ่งไม่ตรงตามที่สถานศึกษาต้องการ เห็นได้ว่าการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง กฎหมายกำหนดให้การสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบรรจุเข้ารับราชการนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขัน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สถานศึกษาใดมีความพร้อมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามอบหมายให้หน่วยงานการศึกษานั้นเป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขัน แต่ปัจจุบันพบว่า ก.ค.ศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวแต่อย่างใด ปัญหาเรื่องการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตังงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานศึกษา แต่ในทางปฏิบัติการดำเนินการดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก่อน ทำให้ไม่มีความคล่องตัว ปัญหาด้านการจัดหาพัสดุของสถานศึกษาตกอยู่ภายใต้เงื้อมมือของกฎหมาย กฎระเบียบ และคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการหลายฉบับ โดยเฉพาะกรณีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณลักษณะเฉพาะ วัสดุครุภัณฑ์ประจำปีงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาขาดความคล่องตัวในการดำเนินการจัดหาพัสดุและครุภัณฑ์ที่เหมาะสมและรวดเร็ว และการจัดหาผลประโยชน์ทรัพย์สินนั้นกฎหมายกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้มีอำนาจในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินและอาคารส่วนอสังหาริมทรัพย์ที่สามารถนำมาหาจัดประโยชน์นั้นกระทำได้เฉพาะที่ดินและอาคารเท่านั้น ซึ่งทำให้การบริหารจัดการไม่คล่องตัวเท่าที่ควร ปัญหาด้านหลักสูตรการศึกษา สถานศึกษายังประสบปัญหาความไม่คล่องตัวในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปภายใต้กรอบการบริหารหลักสูตรดังกล่าว ปัญหาการพานักเรียนออกนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะการพานักเรียนไปทัศนศึกษาซึ่งเป็นอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา แต่หากเป็นการทัศนศึกษาในต่างประเทศ กฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งทำให้สถานศึกษาขาดความคล่องตัว ปัญหาเกี่ยวกับการรับนักเรียน สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการกำหนดหลักการและนโยบายการรับนักเรียนเอง ส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขาดความยืดหยุ่นไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรปรับแก้กฎหมายโดยกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาทั้งหมด ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามีอำนาจในการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ลีสสุดที่สถานศึกษา สามารถบรรจุสาขาที่ขาดแคลนได้เองเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนครูในแต่ละระดับชั้น ปรับแก้กฎหมายให้ส่วนกลางส่งงบประมาณเป็นก้อนตรงไปยังสถานศึกษาในต้นปีงบประมาณ และควรลดภาระขั้นตอนในการจัดทำแผนงบประมาณโดยมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการ

สถานศึกษาจัดทำแผนงบประมาณและเบิกใช้จ่ายงบประมาณได้เอง แต่อยู่ในการตรวจสอบของเขตพื้นที่การศึกษา แก่ไขกฎหมายให้อำนาจผู้บริหารสถานศึกษาใช้ประโยชน์จากรายได้จากที่ราชพัสดุได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องนำรายได้ส่งคืนคลัง ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพสอดคล้องกับกฎหมายที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพจึงควรเร่งปรับแก้กฎหมายต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างอิสระหรือศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษา นิติบุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูง

การดำเนินการปรับแก้กฎหมายหรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหา

๑) ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๖ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล ปรับบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในมาตรา ๓๘ ให้มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษารวมถึงกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

๒) เร่งออกกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมสถานศึกษานิติบุคคลโดยเฉพาะ

๓) ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเพื่อมอบอำนาจให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการทั้ง ๔ ด้าน โดยในระยะแรกอาจมีการนำร่องสถานศึกษาที่มีความพร้อม เช่น สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

๒. ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษา

เนื่องจากปัจจุบัน งบประมาณด้านศึกษามีจำกัด ประกอบกับการจัดสรรงบประมาณยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณด้านการศึกษา ปัญหาส่วนใหญ่จะเกิดในสถานศึกษาขนาดเล็กเนื่องจากขาดงบประมาณที่เพียงพอในการบริหารจัดการ งบประมาณที่ได้รับไม่ครอบคลุมปัจจัยพื้นฐาน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ส่วนกลางจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาในเวลาที่ไม่เหมาะสม เงินรายหัวไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพในปัจจุบัน ต้องคำนึงว่าเด็กทุกคนจะต้องมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน จึงควรจัดสรรเงินส่งตรงถึงสถานศึกษาโดยตรงและควรจัดสรรเงินเป็นก้อนให้ในเวลาที่เหมาะสมโดยสถานศึกษาสามารถนำไปบริหารจัดการได้ ควรมอบอำนาจโดยเด็ดขาดให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากรายได้จากที่ราชพัสดุภายในสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่เพื่อลดการขาดแคลนงบประมาณในการบริหารจัดการของสถานศึกษา ปรับแก้หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ จากการจัดสรรเงินรายหัวควรพิจารณาจากสภาพข้อเท็จจริงของผู้เรียนและสถานศึกษานั้น โดยคำนึงในเชิงคุณภาพเพื่อความเป็นธรรม แก่ระเบียบต่างๆ โดยแยกเงินรายหัวนักเรียนและมีการอ้างอิงค่าใช้จ่ายปัจจัยพื้นฐานของสถานศึกษา จัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน และเปิดโอกาสให้องค์กรอื่นสามารถสนับสนุนการศึกษาได้อย่างเต็มที่

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับเงินงบประมาณที่รัฐจัดให้กับการศึกษาและสถานศึกษานั้นจะเห็นได้ว่าการใช้เกณฑ์เงินรายหัวนั้นย่อมก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนน้อยและอยู่ในถิ่นทุรกันดาร จึงควรแยกค่าสาธารณูปโภคของสถานศึกษาออกจากค่ารายหัวและรัฐต้องมีมาตรการพิเศษหรือ

สิทธิประโยชน์ที่สร้างแรงจูงใจสนับสนุนทำให้องค์กรอื่นอยากเข้ามาสนับสนุนการศึกษามากขึ้น เช่น การยกเว้นภาษี หรือการให้สิทธิพิเศษอย่างอื่น สำหรับสูตรจัดสรรเงินเพื่อการศึกษา ควรคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ เช่น พื้นที่ตั้งสถานศึกษา ขนาดพื้นที่สถานศึกษา ขนาดชั้นเรียน พื้นฐานครอบครัวของนักเรียนในบริเวณนั้น และสัดส่วนนักเรียนที่ยากจน เป็นต้น

การดำเนินการปรับแก้กฎหมายหรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหา

๑) ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๖ โดยรัฐต้องให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้บริจาคทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สถานศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษา

๒) ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๙ วรรคสาม กำหนดให้บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลและที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

๓) บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสนับสนุนการศึกษาในพื้นที่โดยกำหนดงบประมาณอย่างชัดเจน

๔) ปรับแก้กฎหมายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุของสถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

๕) ภาครัฐเร่งหานโยบายเพื่อให้ชุมชน องค์กรเอกชน เข้ามาสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่

๖) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ออกคำสั่งปรับเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา ให้ครอบคลุมปัจจัยพื้นฐาน

๗) ออกกฎหมายให้สถานศึกษาสามารถระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาได้ตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ต้องคำนึงถึงนโยบายการเรียนฟรีของรัฐบาลด้วย

๓. ปฏิรูประบบการผลิต การใช้และพัฒนาครู

ปัญหาที่พบคือการขาดระบบการผลิต การใช้และพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สถาบันที่ผลิตครูจึงขาดเป้าหมาย หน่วยงานที่รับผิดชอบขาดระบบการกำกับดูแล จากการสะท้อนปัญหาพบว่าครูมีคุณธรรม จริยธรรม น้อยลง และขาดความมุ่งมั่นในการสอนหนังสือ เนื่องจากสถาบันที่ผลิตครูไม่ได้ให้ความสำคัญกับการผลิตครูให้มีคุณภาพ จึงต้องกำหนดคุณภาพนักศึกษาที่จะจบการศึกษาให้มีคุณภาพที่สูง หลักสูตรการสอนครูไม่มีความเข้มข้น ไม่มีองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาครูก่อนที่จะสอนหนังสือ ขาดการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและมีความทั่วถึง ขาดการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูที่มีผลงานเป็นประจักษ์หรือมีความตั้งใจหรือจิตวิญญาณความเป็นครูที่โดดเด่น การขาดแคลนครูในพื้นที่ทุรกันดารหรือห่างไกล

จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาตั้งแต่ระบบการคัดเลือกเด็กที่จะเข้าเรียนครู สถาบันที่ผลิตครูต้องผลิตครูอย่างมีคุณภาพ กระบวนการคัดเลือกครูที่มีประสิทธิภาพ และต้องมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งควรมีมาตรฐาน โดยระบบการคัดเลือกเด็กที่จะเข้าศึกษานั้นควรคัดเลือกจากเด็กที่มีความรู้ความสามารถเป็นประจักษ์และมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลัก สถาบันผลิตครูต้องมีการควบคุมมาตรฐานจากรัฐอย่างเข้มงวด หลักสูตรการสอนต้องมีการเน้นความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์เป็น เน้นคุณธรรมจริยธรรม ควรให้เด็กทำการฝึกสอนอย่างเข้มงวดก่อนที่จะให้จบหลักสูตร กระบวนการคัดเลือกครูควรเพิ่มมาตรฐานการคัดเลือกครู โดยให้ส่วนกลางจัดสอบแทนการจัดสอบในระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อป้องกันการทุจริต ใช้วิธีการจัดทำบัญชีบรรจุครูระดับประเทศแทนระดับเขตพื้นที่ และควรมีการประกาศผลคะแนนสอบและผลการบรรจุเพื่อนำไปสู่การพัฒนา กระบวนการฝึกอบรมครูควรปรับเปลี่ยนให้สถานศึกษามาเป็นหน่วยพัฒนาหลักแทนรัฐเพื่อความทั่วถึงและเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถเลือกหลักสูตรและตัวผู้ฝึกอบรมเอง กระบวนการฝึกอบรมครูต้องให้ความสำคัญกับการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง และการประเมินสมรรถนะและผลงานครูควรประเมินด้านสมรรถนะการสอนจากการสอนจริงร่วมกับการประเมินเอกสาร กำหนดให้มีการประเมินเพื่อคงสภาพวิทยฐานะในรายปี และควรปรับลดภาระงานธุรการของครูเพื่อให้ครูได้ทุ่มเทกับการสอนอย่างเต็มที่

การดำเนินการปรับแก้กฎหมายหรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหา

- ๑) ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๒ โดยเพิ่มภาระหน้าที่ให้กระทรวงต้องกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์
- ๒) ออกกฎหมายที่มีบทลงโทษสถาบันที่ผลิตครูโดยไม่มีคุณภาพ
- ๓) องค์กรครูสภาต้องมีความเคร่งครัดเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครูและดำเนินการตามบทลงโทษที่ชัดเจน

๔. ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษา

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาคือ หลักสูตรการศึกษาไม่สอดคล้องกับบริบทสภาพปัญหาที่แท้จริง รวมถึงวัฒนธรรมและความต้องการของคนในพื้นที่ กระทรวงศึกษาธิการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาในแต่ละพื้นที่ โดยกำหนดหลักสูตรแกนกลางร้อยละ ๗๐ และหลักสูตรสถานศึกษาร้อยละ ๓๐ โดยสถานศึกษาในแต่ละแห่งอาจเพิ่มจุดเน้นตามความต้องการของท้องถิ่น สถานศึกษาบางแห่งไม่จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทในท้องถิ่นซึ่งทำให้เกิดปัญหา ดังนั้น จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ควรกำหนดกลุ่มสาระตามระดับการศึกษา เช่น ลดจำนวนกลุ่มสาระลงในระดับประถมศึกษา ให้เรียน ๕ กลุ่มวิชาหลัก เพิ่มวิชาทักษะชีวิต ไม่ควรเน้นเนื้อหาสาระท้องถิ่นมากเกินไป ปัญหาเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระในหลักสูตร และการจัดการหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการจึงควรจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรพร้อมคู่มือการใช้ให้แก่สถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ คือ จำนวนนักเรียน ผลสัมฤทธิ์นักเรียน ความแตกต่างของสถานศึกษา อีกทั้งต้องจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้สนองผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน ต้องปรับการ

ออกหลักสูตรใหม่โดยหลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นโดยให้แต่ละสถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของตนได้

การดำเนินการปรับแก้กฎหมายหรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหา

๑) ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๓ กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา

๒) ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๗ โดยกำหนดให้มีหน่วยงานทางวิชาการที่ทำหน้าที่กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการเฉพาะ แทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) กระทรวงศึกษาธิการต้องทบทวนการจัดทำหลักสูตรใหม่ ให้มีความยืดหยุ่นขึ้นโดยให้แต่ละสถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของตนได้

๕. ปฏิรูประบบการประเมินคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพ ไว้ในหมวด ๖ มาตรฐานและการประกันคุณภาพ ได้จัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา แต่หลังที่ได้ดำเนินการไปแล้วผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากลับลดลง จึงต้องมีการพิจารณาทบทวนในเรื่องดังกล่าวเพื่อการพัฒนาต่อไป โดยเมื่อศึกษาจากปัญหาที่พบในหลายกรณีเช่น การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของ สมศ. ไม่ตรงต่อเป้าหมายและสภาพจริง เป็นการเพิ่มภาระงานให้กับครูเนื่องจากเน้นเอกสารเป็นหลัก มีการใช้มาตรฐานเดียวกันในการประเมินทั้งสถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดเล็กโดยบริบทของสถานศึกษาแตกต่างกันทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อสถานศึกษาขนาดเล็ก รวมถึงมาตรฐานของผู้ประเมินที่มีมาตรฐานไม่เท่ากัน จากสภาพปัญหาที่พบจึงควรมีการพิจารณาปรับแก้ในแต่ละประเด็น คือ การประเมินคุณภาพของ สมศ. นั้น ควรให้ประเมินคุณภาพต่อไปไม่ควรให้มีการประเมินกันเองซึ่งจะไม่ได้ประสิทธิผลอย่างแท้จริงเนื่องจากระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยและข้าราชการไทยจะเป็นการช่วยเหลือกัน ประกอบกับการประเมินภายนอกจะส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความรับผิดชอบต่อการศึกษามากขึ้น พัฒนาคุณภาพผู้ประเมินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการประเมิน ควรมีอายุไม่น้อยกว่า ๓๕ ปี โดยมีวุฒิหรือมีประสบการณ์ด้านการศึกษา และมีผลงานความเหมาะสมในการดำรงตำแหน่ง มีผลงานดีเด่นในอดีตขณะปฏิบัติหน้าที่ด้านการศึกษา กำหนดมาตรฐานการประเมิน ในเรื่องของตัวบ่งชี้มาตรฐานควรใช้แบบเดียวกันตั้งแต่การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก สำหรับวิธีการและการตัดสินผลของการประเมิน ควรใช้วิธีการและกำหนดบังคับกฎหมายให้แต่ละบริษัทที่ประเมินใช้วิธีการที่หลากหลาย ในเรื่องการตัดสินผลต้องมีความเที่ยงตรงยอมรับได้โดยไม่ใช่ทัศนคติของกรรมการประเมิน ต้องให้ความสำคัญต่อผลการประเมินโดยให้

ความสำคัญด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการให้มากขึ้น มีการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยนิเทศติดตามด้านกระบวนการให้มีความพร้อมรับการประเมิน และส่วนกลางต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการแต่ละสถานศึกษา เช่น การให้ความดี ความชอบ การโยกย้าย การประเมินคุณภาพภายใน ควรเน้นการประเมินการเรียนการสอน คุณลักษณะของผู้เรียน เช่น ความเป็นพลเมือง คุณธรรมจริยธรรม ต้องกำหนดให้ตัวชี้วัดหรือมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในมีการดำเนินการอย่างจริงจัง เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ และกำหนดให้การประเมินคุณภาพภายนอกต้องนำมาตราฐานและตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายในมาเป็นเกณฑ์ในการพัฒนา การกำหนดเวลาสอบ O-NET, NT, LAS ควรกำหนดสอบในช่วงต้น - ปลายเดือนมีนาคม หลังจากสถานศึกษาสอนจบแล้ว และต้องออกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหา

การดำเนินการปรับแก้กฎหมายหรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหา

๑) ทบทวนบทบาทของ สมศ. โดยมีหลักการการคัดเลือกกรรมการประเมินที่เข้มข้น เลือกคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีคุณธรรม จริยธรรม

๒) ออกเกณฑ์การประเมินใหม่โดยกำหนดให้การประเมินคุณภาพภายนอกต้องนำมาตราฐานและตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายในมาเป็นเกณฑ์ในการพัฒนา

๓) ควรปรับเกณฑ์ประเมินของ สมศ. ใหม่ โดยคำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา

๖. ปฏิรูปสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ปัจจุบันสื่อการเรียนการสอนมีประโยชน์ต่อการสอนเป็นอย่างมากเนื่องจากเทคโนโลยีสมัยใหม่มีการพัฒนาทำให้เด็กมีความน่าสนใจในสื่อการสอนและเรียนรู้เข้าใจง่าย แต่ยังเป็นปัญหาด้านสัญญาณในพื้นที่ห่างไกลไม่เสถียรมั่นคง ไม่สามารถเข้าถึงและสืบค้นแหล่งความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัยได้ ทำให้พลาดโอกาสที่จะแสวงหาความรู้ในโลกกว้าง อันทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม จึงควรมีมาตรการโดยเร่งจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ เน้นการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และมีประสิทธิภาพสูง สร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ และนำไปเผยแพร่บรรจุไว้ในสื่อเทคโนโลยีออนไลน์ และสามารถให้ครูอาจารย์ได้เข้าไปสืบค้นหรือสามารถนำมาถ่ายทอดหรือจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลได้ รวมถึงบูรณาการสื่อเทคโนโลยีเพื่อศึกษาร่วมกับประเทศที่มีศักยภาพในด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การดำเนินการปรับแก้กฎหมายหรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหา

๑) เร่งจัดตั้งหน่วยงานกลางที่หน้าที่เกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

๒) รัฐต้องสนับสนุนการวิจัยร่วมกับประเทศที่มีการพัฒนาเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างสูง

ข้อเสนอแนะเพื่อการติดตามประเมินบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

๑) รูปแบบการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากข้อมูลระดับพื้นที่และข้อเสนอแนะจากการประชุมระดมความคิด พบว่า รูปแบบการประเมินควรมีความหลากหลาย ควรศึกษาทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เกี่ยวข้องโดยตรง เน้นการจัดประชุมสัมมนาในพื้นที่มากกว่าส่วนกลางเนื่องจากจะได้สะท้อนปัญหาจากผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง จัดทำแบบสอบถามให้ผู้เกี่ยวข้องตอบโดยเน้นการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา กำหนดประเด็นการประเมินโดยศึกษาประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสังคม และเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปการศึกษา ประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอันสืบเนื่องจากการประเมินที่ผ่านมา ควรกำหนดแผนการประเมินให้ชัดเจนและระยะเวลาการประเมินโดยคำนึงถึงลำดับความสำคัญของกฎหมาย

๒) ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน

ควรเร่งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติ จากการติดตามการประเมินบังคับใช้กฎหมายการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติยังขาดความรู้ความเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมาย โดยสะท้อนปัญหาว่าเนื่องจากผู้ปฏิบัติไม่ได้จบการศึกษาสาขากฎหมายทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา ไม่ทราบว่ามีกฎหมายที่ตนต้องปฏิบัติ หรือเข้าใจว่าสามารถทำได้โดยไม่ผิดกฎหมาย อีกทั้งส่วนกลางไม่มีการสนับสนุนส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายการศึกษาเท่าที่ควร ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาให้กับหน่วยงานในระดับพื้นที่และผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง โดยอาจใช้วิธีการจัดประชุมสัมมนา จัดพิมพ์เอกสารกฎหมายเผยแพร่ หรือจัดฝึกอบรมผู้ปฏิบัติ เมื่อได้ผลการประเมินแล้ว ควรนำประเด็นปัญหาต่างๆ ไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดได้อย่างถูกต้อง ควรเน้นการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาซึ่งอาจมีหน่วยงานที่หน้าที่เป็นศูนย์กลางในการปรับแก้กฎหมายการศึกษาที่ยังเป็นปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษา เมื่อดูจากภารกิจตามกฎหมายแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ควรเป็นแกนกลางในการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา และเชิญผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจากหน่วยงานอื่นทั้งระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่เพื่อเข้าร่วมในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนกฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวข้องที่ได้ประกาศบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ถือได้ว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งปัจจุบันกฎหมายดังกล่าวอยู่ในระหว่างนำไปบังคับใช้ในระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์กฎหมายการศึกษาที่ประกาศบังคับใช้แล้วดังกล่าว รวมทั้งการติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อทราบผลกระทบ ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนของกฎหมายแต่ละฉบับ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไข ปรับปรุงให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

กฎหมายได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) มีบทบาทภารกิจในการติดตามและประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา จัดทำความเห็นเสนอต่อสภาการศึกษาและรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดให้มีกฎหมาย หรือปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางด้านกฎหมายการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางกฎหมายการศึกษาที่สมบูรณ์ของประเทศ จากบทบาทดังกล่าว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินโครงการต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด เพื่อการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและการพัฒนาการศึกษาของชาติอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา ได้ติดตามประเมินบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา ตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติบังคับใช้เป็นต้นมา จากการติดตามประเมินบังคับใช้กฎหมายการศึกษาพบว่า กฎหมายการศึกษาที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบันบางฉบับไม่ทันต่อยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถบังคับใช้หรือนำไปสู่การปฏิบัติได้ บุคลากรไม่มีความรู้ด้านกฎหมายอันส่งผลกระทบต่อการทำงานไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษา เนื่องจากกฎหมายการศึกษาจะเป็นตัวกำหนดอำนาจหน้าที่และวิธีการในการดำเนินการต่างๆ ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา พบปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาที่มีผลมาจากกฎหมายการศึกษาในหลายประเด็น อาทิเช่น เรื่องการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๙ กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๕ กำหนดว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๓๔ (๒) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล ทั้งนี้ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจที่ผ่านมาพบว่ายังประสบปัญหา

หลายประการ อาทิ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียน นิติบุคคล สถานศึกษาขาดอิสระในการบริหารงานบุคคล การแต่งตั้งโยกย้ายครู การขาดแคลนอัตรากำลังของ สถานศึกษา ความล่าช้าในการดำเนินการเรื่องอัตรากำลังที่ว่างของสถานศึกษา และอัตรากำลังที่ได้รับไม่ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา เนื่องจากต้องรอส่วนกลางกำหนดวันสอบ เพราะกฎหมาย กำหนดให้การสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบรรจุเข้ารับราชการนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ ของ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขัน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สถานศึกษาใดมีความ พร้อมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามอบหมายให้หน่วยงาน การศึกษานั้นเป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขัน แต่ปัจจุบันพบว่า ก.ค.ศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง เกี่ยวกับการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวแต่อย่างใด จึงควรต้อง ปรับแก้กฎหมายในเรื่องการบริหารงานบุคคลโดยกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาทั้งหมด ปัญหา เรื่องการใช้ประโยชน์จากราชพัสดุภายในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาไม่สามารถบริหารจัดการการใช้ที่ ราชพัสดุและนารายได้มาพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างอิสระ จึงควรแก้กฎหมายในเรื่องดังกล่าว ปัญหาเรื่องการ คัดเลือกตำราเรียนเนื่องจากสถานศึกษาในแต่ละแห่งมีบริบทไม่เหมือนในแต่ละท้องถิ่น จึงควรมอบอำนาจให้ สถานศึกษามีอำนาจคัดเลือกตำราเรียนเองโดยอยู่ภายใต้กรอบมาตรฐานที่กำหนดไว้

จากผลการประเมินที่ผ่านมาสรุปได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา มีสาเหตุมาจาก กฎหมายการศึกษาในหลายสาเหตุ เช่น กฎหมายมีความล้าสมัย ขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง กฎหมาย การศึกษาบางฉบับไม่มีบทกำหนดโทษทำให้ผู้ปฏิบัติไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านกฎหมายการศึกษา ดังนั้น เพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัยต่อปัจจุบัน สอดคล้องกับการ พัฒนาการศึกษารูปแบบการศึกษา และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น จึงต้องมีการติดตาม ประเมินบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษาในทุกปีการศึกษา

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา และปัญหาอุปสรรคจากการปฏิบัติตามกฎหมาย การศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา และจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดให้มี กฎหมาย หรือปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา ในการส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมาย การศึกษาให้กับบุคลากรด้านกฎหมายและผู้เกี่ยวข้องในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และส่งผล ต่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย การศึกษา

๓. วิธีการศึกษา

การประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา ใช้วิธีการติดตามประเมินบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา โดยจัดประชุมระดมความคิด ใน ๔ ภูมิภาค ประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดปทุมธานี มีกลุ่มเป้าหมายรวม ๑,๐๐๐ คน ประกอบด้วย อนุกรรมการด้านกฎหมายการศึกษาสภาการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย และด้านการศึกษา นักกฎหมายการศึกษาขององค์กรหลักกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ และได้มีการเก็บข้อมูลภาคสนามทั้ง ๔ ภูมิภาค ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จังหวัดสงขลา จังหวัดระยอง และจังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้ เพื่อติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา และปัญหาอุปสรรคจากการปฏิบัติตามกฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา อันนำไปสู่การส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายการศึกษาให้กับบุคลากรด้านกฎหมายและผู้เกี่ยวข้องในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดทำให้มีกฎหมาย หรือปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา อันจะสร้างความเข้มแข็งให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

การประชุมสัมมนาในครั้งที่ ๑ ได้จัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๘ - ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ จังหวัดพิษณุโลก ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช และครั้งที่ ๔ วันที่ ๒๘ - ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดปทุมธานี และเก็บข้อมูลภาคสนาม ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ จังหวัดระยอง ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๘ - ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดสงขลา ครั้งที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเชียงราย ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดนครราชสีมา การประชุมในแต่ละครั้งได้เชิญผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางตามลำดับ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการศึกษา อภิปรายให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาและแบ่งกลุ่มย่อยเพื่ออภิปรายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา เช่น การปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ประเด็นข้อเสนอสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ บทบาทเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อสนับสนุนการปฏิรูป การผลิตและการพัฒนาครู การปรับแก้หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินคุณภาพ และความเร่งด่วนในการปรับแก้กฎหมาย ส่วนการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้มีการเชิญผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ในแต่ละภูมิภาค มาให้ข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดการศึกษารวมถึงข้อเสนอเกี่ยวกับการปรับแก้กฎหมายการศึกษาหรือกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา

๔. รายละเอียดโครงการ

หลักการและเหตุผล

กฎหมายได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) มีบทบาทภารกิจในการติดตามและประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา จัดทำความเห็นเสนอต่อสภาการศึกษาและรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดให้มีกฎหมาย หรือปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางด้านกฎหมายการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางกฎหมายการศึกษาที่สมบูรณ์ของประเทศ จากบทบาทดังกล่าว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินโครงการต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด เพื่อการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและการพัฒนาการศึกษาของชาติอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนกฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวข้องที่ได้ประกาศบังคับใช้นั้น ถือได้ว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งปัจจุบันกฎหมายดังกล่าวใช้บังคับใช้อยู่ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์กฎหมายการศึกษาที่ประกาศบังคับใช้แล้วดังกล่าว รวมทั้งการติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อทราบผลกระทบ ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนของกฎหมายแต่ละฉบับ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้นในการดำเนินการตามโครงการดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติ ในการดำเนินการดังกล่าวจะมีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลในระดับพื้นที่ รวมทั้งการศึกษาแบบเจาะลึกตามกลุ่มเป้าหมายตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามบทบาทและภารกิจได้บรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการดำเนินงานดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติได้อย่างแท้จริงและเหมาะสม รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำขึ้นในเรื่องการพัฒนากฎหมายต่างๆ เพื่อเผยแพร่ให้ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ศึกษาและมีความรู้ในเรื่องดังกล่าว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดประชุมระดมความคิดเห็น การประเมินการบังคับใช้และส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา และการเก็บข้อมูลภาคสนาม

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา และปัญหาอุปสรรคจากการปฏิบัติตามกฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา

๒) เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายการศึกษาให้กับบุคลากรด้านกฎหมายและผู้เกี่ยวข้องในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

๓) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดให้มีกฎหมาย หรือปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

๔) สร้างความเข้มแข็งให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมประชุมสัมมนาในครั้งนี้ ภูมิภาคละ ๒๕๐ คน รวม ๑,๐๐๐ คน ประกอบด้วย

- ๑) อนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมายการศึกษา
- ๒) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย และด้านการศึกษา
- ๓) นักกฎหมายการศึกษาขององค์กรหลัก กระทรวงศึกษาธิการ
- ๔) ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- ๕) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ

กลุ่มเป้าหมายการเก็บข้อมูลภาคสนาม ประกอบด้วย

- ๑) ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- ๒) องค์กรภาคเอกชนที่สนับสนุนการศึกษา
- ๓) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา อาทิ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา/สถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กิจกรรมดำเนินการ

๑) ประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายการศึกษาไทยและเตรียมการก่อนการประชุมสัมมนาฯ และจัดทำเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

๒) จัดทำโครงการเสนอผู้บริหารอนุมัติ

๓) ส่งเคราะห์และจัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุมสัมมนา และการเก็บข้อมูลภาคสนาม

๔) ประสานผู้เกี่ยวข้องและวิทยากรเพื่อเชิญเข้าร่วมโครงการ

๕) จัดประชุมสัมมนา เรื่อง การประเมินการบังคับใช้และส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษาการส่งเสริมความรู้กฎหมายและพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน รวมถึงประชุมเชิงปฏิบัติการในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

๖) สรุปผลการประชุมสัมมนาและการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

จัดประชุมระดมความคิด จำนวน ๔ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๗ – ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ จังหวัดพิษณุโลก

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๕ – ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ จังหวัดอุบลราชธานี

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๑๑ – ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ครั้งที่ ๔ วันที่ ๒๘ – ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดปทุมธานี

การเก็บข้อมูลภาคสนาม จำนวน ๔ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๗ – ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ จังหวัดระยอง

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๘ – ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดสงขลา

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๑๓ – ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเชียงราย

ครั้งที่ ๔ วันที่ ๒๓ – ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดนครราชสีมา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิ

๑) ดร.วิชัย ตันติกุลนันท์	ประธานอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมายการศึกษา
๒) ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน	เลขาธิการสภาการศึกษา
๓) ดร.พิษณุ ตูลสุข	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
๔) นายคันฉัตร ตันเสถียร	รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี
๕) นายศิริพัฒน์ พัทมกุล	รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช
๖) นายพงษ์พัฒน์ วงศ์ตระกูล	ปลัดจังหวัดพิษณุโลก
๗) ดร.สุเมธ แยม์นุ่น	อธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
๘) ดร.สำราญ มีแจ้ง	คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
๙) นายพัฒนา ชมเชย	ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๑
๑๐) ดร.วีระ เมืองช้าง	ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาค ๒
๑๑) นายสมเกียรติ แถวไทสง	ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาค ๙

- ๑๒) นางชูศรี กตัญญุตานันท์ รองประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี
- ๑๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินทิรา ซาฮีร์ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- ๑๔) ดร.นิวัตต์ น้อยมณี ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา
- ๑๕) นายอาทร ทองสวัสดิ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย
- ๑๖) นายมานิตย์ คณະโต ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับความรู้ด้านกฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา
- ๒) ได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดแนวทางและประเด็นสำคัญเพื่อการพัฒนากฎหมายการศึกษาของประเทศไทย
- ๓) มีแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาตามกฎหมายการศึกษา
- ๔) มีเครือข่ายนักกฎหมายในส่วนภูมิภาคเพื่อการประสานงาน และการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- ๕) ได้รวบรวมสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาให้มีความเป็นปัจจุบัน
- ๖) หน่วยงานที่นำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษาทั้งหมดและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาทุกแห่ง
- ๗) เกิดความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาของชาติ

บทที่ ๒

นโยบาย/แนวคิดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินบังคับใช้และการปฏิรูปการศึกษา

การประเมิน เป็นกระบวนการที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล และตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนวิจัยเชิงประเมิน เป็นกระบวนการวิจัยที่เหมือนกับการวิจัย ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับกระบวนการวิจัย หรือวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ และเน้นในเรื่องการได้มาซึ่งองค์ความรู้ หรือแนวคิด แนวปฏิบัติใหม่ๆ ควบคู่ไปด้วย รวมทั้งมีการผนวกกับการกำหนดเกณฑ์ที่เป็นปรนัย มุ่งเน้นตัดสินคุณค่าของการปฏิบัติการใดๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ

ความสำคัญของการประเมิน

การประเมิน เป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการตัดสินใจเพื่อพัฒนางานต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่างๆ เช่น ทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย หรือทิศทางการดำเนินงานขององค์กรต่อการปรับปรุงสื่อ/ชิ้นงาน แผนงาน โครงการให้เหมาะสมก่อนนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้รับผิดชอบงาน/โครงการทราบจุดเด่นจุดด้อยของงาน ซึ่งสามารถปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการลดโอกาสความสูญเปล่าในการปฏิบัติงานอีกด้วย ตลอดจนทำให้ทราบว่าปฏิบัติการใดๆ ที่ได้ลงทุนไปแล้วเกิดประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่ หรือควรจะดำเนินการต่อไปหรือไม่ เป็นต้น

เป้าหมายของการประเมิน คือสิ่งที่ต้องการประเมิน อาจเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงาน อาทิเช่น สื่อ/อุปกรณ์/ชิ้นงาน บุคลากร งานปกติ (กิจกรรม/วิธีการทำงาน/ระบบงาน) นโยบาย แผนงาน โครงการ หลักสูตร องค์กรหรือหน่วยงาน เป็นต้น

การประเมินทางการศึกษา เป็นการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตัดสินคุณค่าต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น สื่อ วิธีการ หรือปฏิบัติการทางการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจทางการศึกษาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ทั้งในระยะก่อนวางแผนจัดการศึกษา ก่อนนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ขณะดำเนินการตามแผน และเมื่อดำเนินงานแล้วเสร็จ หากการประเมินใดมีความครบถ้วนสมบูรณ์ในด้านการวัดและด้านเกณฑ์การตัดสินคุณค่า จะส่งผลให้การประเมินมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากขึ้น

ประเภทของการประเมิน

การแบ่งประเภทของการประเมินขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ จำแนกได้ ดังนี้

๑) โดยเกณฑ์จุดมุ่งหมายและลักษณะการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

(๒) การประเมินเพื่อสรุปผล (Summative Evaluation)

๒) โดยเกณฑ์การยึดวัตถุประสงค์ของการประเมิน แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) การประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal-Based Evaluation)

(๒) การประเมินที่อิสระไม่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการ (Goal-Free Evaluation)

๓) โดยเกณฑ์ลำดับเวลาที่ประเมิน มีระยะเวลาในการประเมิน ดังนี้

(๑) ประเมินก่อนเริ่มปฏิบัติงานแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑.๑) การประเมินตามความต้องการจำเป็น (Need Assessment)

(๑.๒) การประเมินความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ของโครงการ (Project Appraisal)

(๒) ประเมินในระหว่างการดำเนินงาน (Implementation Evaluation)

(๓) ประเมินหลังการดำเนินงาน (Result Evaluation)

๔) โดยเกณฑ์ลักษณะการใช้เกณฑ์ในการตัดสิน มี ๒ ประเภทคือ

(๑) ประเมินแบบอิงเกณฑ์ (Criterion- Referenced Evaluation)

(๒) ประเมินแบบอิงกลุ่ม (Norm-Reference Evaluation)

รูปแบบการประเมิน เป็นกรอบหรือแนวคิดที่สำคัญที่แสดงถึงกระบวนการหรือรายการที่ประเมิน การใช้รูปแบบการประเมินใด ขึ้นอยู่กับจุดเน้นและจุดมุ่งหมายของการประเมิน มีการแบ่งรูปแบบการประเมินออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑) รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังว่าเกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) ครอนบาค (Cronbach) เคริกแพททริก (Kirkpatrick) เป็นต้น

๒) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgemental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ สเตค (Stake) สคริฟเวน (Scriven) โพรวิส (Provus) เป็นต้น

๓) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriental Evaluation) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูล และข่าวสารต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch) สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) อัลคิน (Alkin) เป็นต้น

ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory)

ภาระหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมก็คือ การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเสมอภาค ในส่วนของตำรวจ จะเน้นการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งจะนำไปสู่การควบคุมการกระทำผิดในสังคมได้ตามความมุ่งหมาย นักอาชญาวิทยาได้พัฒนาแนวคิดและขอบเขตปรัชญาการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมสังคม ให้รวมตลอดไปถึงการควบคุมพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การกระทำผิดด้วย สำหรับลักษณะที่สำคัญเกี่ยวกับปรัชญาการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมทางสังคม มี ๓ ประการ

๑) รัฐเป็นผู้ใช้มาตรการทางกฎหมาย เพื่อควบคุมความประพฤติและคุ้มครองพิทักษ์ผลประโยชน์ของสมาชิกในสังคมตามหลักกฎหมายมหาชนในฐานะที่รัฐมีอำนาจเหนือราษฎรมิได้รวมถึงกฎหมายเอกชนอันเป็นกฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างราษฎรในฐานะเท่าเทียมกัน

๒) รัฐเป็นผู้ได้รับอาณัติมอบหมาย จัดสรรเจ้าหน้าที่ควบคุมรับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความผาสุกของชุมชนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด

๓) การบังคับใช้กฎหมาย จะต้องบังคับใช้กับสมาชิกในสังคมโดยเสมอภาคภายใต้หลักนิติธรรม ปราศจากความลำเอียงหรือรังเกียจเด็ดฉันท้โดยสิ้นเชิง

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ดังนี้

๑. การพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา จะต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และความ ต้องการของทุกภาคส่วนในสังคม มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของ ประเทศ รวมทั้งเป็นไปตามกระบวนการของสภาปฏิรูปแห่งชาติและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และแนวนโยบาย ของคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การดำเนินงานเป็นที่ยอมรับและเกิดความมั่นคงยั่งยืนในระบบการศึกษาของไทย

๒. สร้างโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเท่าเทียมและเป็น ธรรมโดยการน้อมนำแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มี โอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเท่า เทียม

๓. การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญกับการ ยกย่องความรู้ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ปลูกฝังคุณธรรม การสร้างวินัยปลูกฝังอุดมการณ์ความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การ มีจิตสาธารณะ ความตระหนักถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ ถูกต้องในหลักการประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด อุดมการณ์ และความเชื่อ รวมทั้ง รั้วคุณค่าและสืบสานวัฒนธรรมและขนบประเพณีอันดีงามของไทย

๔. การส่งเสริมและยกสถานะของครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในระบบการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญกับ การสร้างเสริมให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงในสังคม เป็นบุคลากรที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นแบบอย่างที่ดีใน เรื่องคุณธรรมและจริยธรรม มีภูมิความรู้และทักษะในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสม มีทัศนคติที่ดีต่อ วิชาชีพครู ตลอดจนมีฐานะและคุณภาพชีวิตที่ดีสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน

๕. การบริหารและการปฏิบัติราชการกระทรวงในทุกระดับจะต้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการการ ปฏิบัติของทุกหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและประสานสอดคล้องกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน ตลอดจนให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาที่ถูกต้อง รวดเร็ว และตรงกับ ความต้องการของสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

๑. การศึกษาในบริบทของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง

กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการปฏิรูปกลไก กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวกับการศึกษา และพัฒนามนุษย์ โดยคณะอนุกรรมการได้พิจารณาเรื่อง ยุทธศาสตร์และกลไกการปฏิรูปการศึกษา โดยการศึกษา จากเอกสาร งานวิจัย และการประชุมระดมความคิด มุ่งมองผู้เกี่ยวข้อง แล้วประมวลผลได้ผลการพิจารณาศึกษา ดังนี้

ความเปลี่ยนแปลงในโลกเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและถาโถมเข้าสู่ประเทศและพลเมืองต่างๆ อย่างรุนแรง และเห็นชัดเจนหลายด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน เทคโนโลยีและความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติด้วย การปฏิรูปการศึกษานับเป็นสาระสำคัญซึ่งนานาประเทศ ตระหนักดีว่าการให้การศึกษาที่เหมาะสมกับพลเมืองของตนคือหนทางเดียวที่จะทำให้ประเทศชาติสามารถ รับมือกับความท้าทายทั้งหลายในศตวรรษที่ ๒๑ ได้สำเร็จ การดำรงตนให้อยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าว เราจำเป็นต้องพัฒนาระบบการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเหมาะสมสอดคล้อง กับยุคสมัยเพื่อสร้าง “พลเมืองที่เข้มแข็งและสังคมที่มีคุณภาพ” ด้วยเหตุนี้การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ จึงเป็นภารกิจของชาติที่จะพึงละเลยไม่ได้

๒. ข้อมูลเชิงประจักษ์ของปัญหาการศึกษาไทย

ปัญหาของระบบการศึกษาไทยที่สะท้อนจากหลักฐานเชิงประจักษ์ว่า เป็นการศึกษาที่ “เหลื่อมล้ำ” “ผูกขาด” “รวบอำนาจโดยรัฐ” “ไร้ประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร” และ “ขาดความรับผิดชอบ” ใน การศึกษาทั้งระบบทุกระดับ และทุกประเภท ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการพัฒนาการศึกษาโดยรัฐที่ผ่านมาจะเห็นภาพ “ขาดการใส่ใจคุณภาพใน ห้องเรียน” “มุ่งประกวดแข่งขัน” “ให้ความสำคัญกับงานกระดาษ” “ขาดทิศทางและความต่อเนื่อง” ขาดความ เชื่อมโยงตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย ระบบการศึกษาประเทศไทยจึงเป็นระบบการศึกษาที่ใช้ทรัพยากรมากแต่ ผลลัพธ์ต่ำ หลักสูตรแต่ละระดับใช้เวลาเรียนมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นแต่ผลสัมฤทธิ์นักเรียนต่ำ ความ เหลื่อมล้ำในระบบการศึกษาอยู่ในระดับสูงทั้งด้านคุณภาพสถานศึกษา ภาระงานครู ขนาดชั้นเรียน งบประมาณใน การบริหารที่ไม่สอดคล้องกับความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับบริบทของศตวรรษที่ ๒๑ ขณะที่ระบบต่างๆ ไม่มีประสิทธิภาพทั้งระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน ระบบการประเมิน ความก้าวหน้าในวิชาชีพครูไม่สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาไม่มี ข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นต้น ผลลัพธ์คือ เด็กและเยาวชนที่จบการศึกษาแล้วไม่มีทักษะการทำงาน ทักษะชีวิต และ ความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่น รวมถึงมีอีกจำนวนมากที่หลุดออกไประหว่างทางจากระบบการศึกษา ทำให้ขาดโอกาสในการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ และเข้าสู่วงจรอาชญากรรมในที่สุด

๓. การวิเคราะห์เชิงระบบของการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา

๓.๑ ปัญหาเชิงระบบ

การศึกษาของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในทศวรรษที่ผ่านมา สืบเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ทั้งด้านกฎหมาย โครงสร้าง นโยบาย การบริหาร การจัดการศึกษา หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผล นำไปสู่การควมบรมหน่วงงานที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การจัดตั้งหน่วยงานใหม่เป็นองค์การมหาชน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณจำนวนมากเพื่อการนี้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเจตนาารมณ์การเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นไปเพื่อการปฏิรูปการศึกษาอันมีเป้าหมายที่ยกระดับคุณภาพพลเมืองของประเทศ แต่ผลลัพธ์ที่ปรากฏชัดแจ้งเมื่อเวลาผ่านไปกลับพบว่า สิ่งทีคาดหวังยังไม่บรรลุแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกับมีสัญญาณที่น่าห่วงใยผลจากการประเมินผลทั้งในระดับนานาชาติหรือระดับชาติเองก็ตาม ซึ่งสาเหตุสำคัญเนื่องมาจากการออกแบบระบบให้รัฐเป็นผู้จัดการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และการไม่ดำเนินการอย่างจริงจังจ้งหน่วยงานส่วนกลางในการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาอย่างแท้จริง รวมถึงระบบการศึกษาที่ดูแลเฉพาะประชากรในวัยเรียนที่อยู่ในระบบการศึกษาเท่านั้น ขาดการเชื่อมโยงไปสู่ประชากรนอกระบบการศึกษาที่จำเป็นต้องเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการสัมมาชีพและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

การวิเคราะห์เชิงระบบของการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาให้บทเรียนสำคัญหลายประการ เช่น ระบบการศึกษามีความสลับซับซ้อน การใช้เครื่องมือปฏิรูปหรือพัฒนาเพียงหนึ่งหรือสองประการไม่เพียงพอในการขับเคลื่อนทั้งระบบ การปฏิรูปที่ผ่านมาขาดการบริหารการเปลี่ยนแปลง การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรจากแบบรวมศูนย์ไปสู่การกระจายอำนาจ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระบบให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์และแผนการพัฒนา การประสานความสอดคล้องของโครงสร้าง กระบวนการและวัฒนธรรมองค์กรของหน่วยงานภายในกระทรวงศึกษาธิการ การออกนโยบายหรือมาตรการแก้ปัญหาแบบแยกส่วนเป็นบัญญัติไตรยางศ์ การเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษามีบ่อยครั้งและมีช่องทางให้เกิดการแทรกแซงการบริหารจัดการได้ในทุกระดับ นโยบายหลายอย่างนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่คาดคิด เพราะกำหนดจากสิ่งที่ไม่รู้ ไม่คาดหมาย ขาดการวิจัยหรือวิเคราะห์ในแนวคิด รวมถึงการอ่อนแอเชิงระบบในภาพรวม

๓.๒ ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาระดับ “หน้างาน” ในห้องเรียนและสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์เชิงระบบดังที่กล่าวมา สามารถแยกวิเคราะห์ปัจจัยเงื่อนไขการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในระดับหน้างานที่ห้องเรียนและสถานศึกษา ได้ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ เวลาสอนของครูตามหลักสูตร ปัจจุบันครูโดยเฉพาะระดับชั้นพื้นฐาน ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็มเวลาตามหลักสูตร เนื่องจากครูต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงานอื่น เช่น งานธุรการ กิจกรรมการประกวดแข่งขัน การร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือหน่วยงานต่างๆ การปฏิบัติงานตามโครงการพิเศษของต้นสังกัด การสำรวจข้อมูล การจัดทำรายงาน การเตรียมการประเมินทั้งการประเมินเพื่อแข่งขันกัน

ตามนโยบาย หรือการประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นต้น ซึ่งจากผลการสำรวจเบื้องต้นพบว่า ครูใช้เวลาในการทำงานอื่นถึง ๘๔ วัน หรือร้อยละ ๔๒ จากจำนวนวันทั้งหมด ๒๐๐ วันที่ต้องสอนตามหลักสูตร

๓.๒.๒ การมีอิสระภาพด้านวิชาการ ครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังถูกพันธนาการทั้งทางตรงและทางอ้อมในเรื่องการจัดการเรียนการสอน ทำให้ขาดอิสรภาพทางวิชาการ ส่งผลต่อการรังสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนที่ลดน้อยลง มุ่งการเรียนการสอนแบบตีว เน้นบรรยายเนื้อหาให้ครบตามหลักสูตร ตัวอย่างเช่น ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทางตรง ครูต้องปฏิบัติตามสาระและตัวชี้วัดของหลักสูตรที่อัดแน่นเนื้อหาไว้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดเรียงเนื้อหาแบบหน้ากระดานตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ขณะที่ทางอ้อม ครูต้องเข้ารับการฝึกอบรมในรูปแบบต่างๆ มากมายที่จัดโดยหน่วยงานสังกัด ตามประเด็นเฉพาะหน้า หรือตามโครงการพิเศษ หรือตามนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละรัฐบาลหรือเมื่อมีการเปลี่ยนรัฐมนตรี เป็นต้น

๓.๒.๓ ระบบการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ การส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย เป็นระบบ “วิทยฐานะ” ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินไม่ได้สัมพันธ์ต่อผลลัพธ์ด้านคุณภาพที่ตัวผู้เรียน แต่มุ่งเน้นการจัดทำเอกสารรายงานหรือการประกวดแข่งขันให้ได้รางวัลเพื่อนำมาขอวิทยฐานะ ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของครูที่ผิดหลักการวิชาชีพ เกิดช่องทางการทุจริตและเรียกรับผลประโยชน์ ครูที่ขยันเรียน มุ่งแสวงรางวัล และที่สำคัญคือสร้างค่านิยมที่ไม่ดีงามในวิชาชีพครูที่ถูกคาดหวังการเป็นต้นแบบจากสังคม

๓.๒.๔ การบริหารจัดการสถานศึกษา ปัจจุบันการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาทุกระดับยังมีข้อจำกัดหลายประการ ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

-ระบบงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณไปสู่สถานศึกษาผ่านระบบรายหัวนักเรียนที่ไม่สะท้อนสภาพบริบทจริงของสถานศึกษาทำให้เกิดข้อจำกัดและไปถ่วงความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพสถานศึกษา ทำให้มีปรากฏการณ์สถานศึกษาผิดรูป สถานศึกษาขนาดใหญ่ก็มีอัตราการเพิ่มจำนวนนักเรียนมากขึ้นเรื่อยๆ เกิดความแออัดในห้องเรียน และคุณภาพการสอนลดลง ขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กที่ขาดงบประมาณและทรัพยากรก็ยังมีขนาดเล็กลงไป และจำนวนสถานศึกษาขนาดเล็กเพิ่มจำนวนมากขึ้น และยังรวมไปถึงสมดุลสัดส่วนงบประมาณระหว่างส่วนกลางกับสถานศึกษา ที่ส่วนกลางยังเป็นผู้ถืองบประมาณเป็นส่วนใหญ่

-ระบบกำลังคน ปัญหาสำคัญคือ ระบบการกระจายกำลังคนโดยเฉพาะครูที่ไม่มีประสิทธิภาพ โดยในภาพรวมจำนวนครูไม่ได้ขาดแคลน แต่มีปัญหาด้านการจัดการในระดับพื้นที่ ผู้บริหารไม่มีอำนาจหรืองบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ต้องขึ้นอยู่กับการบริหารบุคคลในรูปคณะกรรมการของเขตพื้นที่ เป็นต้น ส่วนระดับอุดมศึกษา อาจารย์ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ในแต่ละศาสตร์ และมุ่งการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตเท่านั้น

๓.๒.๕ ระบบการทดสอบและประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากส่วนกลาง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดสอบ Nation Test และการสอบ LAS และ

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ที่จัดสอบ O – Net นั้น แบ่งเป็น ๒ ส่วนในส่วนแรก ปัญหาการจัดสอบที่จัดสอบทุกสาระการเรียนรู้ และสอบในระดับชั้นที่ไม่ควรสอบ และมาตรฐานของข้อสอบ ส่วนที่ ๒ ปัญหาเรื่องการใช้ผลการสอบ NT,LAS หรือ O - Net โดยที่หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานำผลการสอบไปผูกโยงกับเรื่องการเข้าสู่วิทยฐานะของครู การประเมินสถานศึกษาของ สมศ. และการให้รางวัลจูงใจแบบผิดๆ แก่ผู้บริหารเขตพื้นที่ หรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคะแนนสอบสูงตามเป้าหมาย เช่น การให้ไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ หรือการพิจารณาให้ความดีความชอบในการเลื่อนขั้นเงินเดือน เป็นต้น ทำให้การสอบ NT,LAS หรือ O-Net กลายเป็นกระแสหลักของการจัดการศึกษาที่แต่ละสถานศึกษาต้องทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้คะแนนสูงตามเป้าหมาย ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาผู้เรียนในด้านอื่นๆ ทั้งทางร่างกาย อุนิสัย สังคม และสติปัญญาของเด็ก

๓.๒.๖ การประเมินคุณภาพสถานศึกษาจากภายนอก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ได้กำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด ๖ ซึ่งในทางปฏิบัติเกิดปัญหาค่อนข้างมากเนื่องจากการปฏิบัติไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ กล่าวคือระบบที่ออกแบบโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. เป็นระบบที่อยู่ภายใต้กระบวนการประกันคุณภาพ ไม่ใช่การรับรองคุณภาพ ทำให้การประเมินเป็นภาระแก่สถานศึกษา และไม่ได้สร้างวัฒนธรรมคุณภาพให้เกิดขึ้นในระบบการศึกษา ซึ่งสภาพและปัญหาของการประเมินภายนอก เช่น ตัวชี้วัด และรูปแบบการประเมินไม่หลากหลายเหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละประเภทและระดับ การประเมินของ สมศ. มีปัญหาในการเชื่อมโยงกับการประเมินภายในของสถานศึกษา เนื่องจากกระบวนการประเมินภายในของสถานศึกษายังไม่สมบูรณ์ การทำงานของผู้ประเมินส่วนหนึ่งได้สร้างปัญหาให้แก่สถานศึกษาโดยใช้วิธีการในลักษณะผู้ตรวจราชการมากกว่าที่จะประเมินแบบสร้างสรรค์ และให้คำแนะนำในการปรับปรุง เป็นต้น

๓.๒.๗ โรงเรียนผิดรูป การบริหารจัดการทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรมเป็นสาเหตุสำคัญที่เกิดปัญหาคุณภาพโรงเรียนไม่เท่าเทียมกัน ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนในชนบทต้องแสวงหาโอกาสโดยการเดินทางเข้าไปเรียนในเขตเมืองในแต่ละวัน ส่งผลให้เกิดปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มจำนวนขึ้น ขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตเมืองก็รับนักเรียนเพิ่มมากขึ้นจนมีปัญหาการเรียนการสอน การดูแลนักเรียน ความปลอดภัยในการเดินทาง และปัญหาพฤติกรรมนักเรียนตามมา

๔. ข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษา จะต้องดำเนินการรวดเร็ว ต่อเนื่อง และจริงจัง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการ “ปฏิสังขรณ์การศึกษา” ซึ่งกำหนดหลักการ ยุทธศาสตร์ กลไก และระยะเวลา ไว้ดังนี้

๔.๑ หลักการในการปฏิรูป

เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือ การใช้การศึกษาหล่อหลอมความเป็นพลเมืองและสร้างสังคมไทยที่มีลักษณะ “พลเมืองที่มีความสุขทั้งมิติของกายใจ สังคม และจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียงและดำรงความเป็นไทย เชื่อมโยงกันเป็นสังคมอย่างเข้มแข็งและมีคุณภาพ

ทั้งด้านคุณภาพ ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน มีชีวิตที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและสังคมอย่างเคารพและเป็นมิตร และมีความสามารถเชิงการแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ จึงเป็นกระบวนการจัดโอกาสทางการศึกษาให้ “มีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง” เพื่อเป็นกลไกสร้างโอกาสและสันติสุขความปรองดองในสังคม โดยให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถแข่งขันของประเทศ และรองรับหลักการเชิงอุดมคติ “แผ่นดินไทยไม่ทอดทิ้งใคร” ทั้งในแง่โอกาสและคุณภาพ กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษาจึงเป็น “การศึกษาเพื่อคนทั้งสังคม” เป็น “การศึกษาเพื่อคุณค่าของชีวิตและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์” และต้องเป็น “การศึกษาเพื่อชีวิตแห่งการเรียนรู้ที่เริ่มจากฐานครอบครัวและนำไปสู่การเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต” “จากครรภ์มารดาสู่เชิงตะกอน” เพื่อตอบโจทย์และความต้องการที่หลากหลายในชีวิตของคนไทย เพื่อสัมผัส คุณภาพชีวิต และการมีส่วนร่วมต่อสังคม โดยหน้าที่การจัดการศึกษาไม่ใช่ของรัฐแต่ฝ่ายเดียว แต่ลดอำนาจและบทบาทฝ่ายรัฐให้น้อยลง และ “กระจายอำนาจ” ไปยังสถานศึกษาและสังคมอย่างแท้จริงให้เกิด “หลายหน้าที่ หลายผู้จัด” สร้างกลไกให้สังคมเข้ามาเป็นผู้ร่วมจัดการศึกษาและร่วมรับผิดชอบแทนที่จะเป็นการถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาระหว่างองค์กรของรัฐหรือองค์กรปกครองท้องถิ่น ที่รัฐยังสามารถควบคุมได้เท่านั้น

๔.๒ ยุทธศาสตร์การปฏิรูป

การปฏิรูปการศึกษานั้นเชื่อมโยงกับเป้าหมายใหญ่คือ “การปฏิรูปประเทศ” กล่าวคือ สังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมีความหลากหลายในวัฒนธรรมประเพณี และมีความเป็นปึกแผ่นในความเป็นชาติมานาน ขณะที่การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมาทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงโอกาส เศรษฐกิจ และการเข้าถึงทรัพยากรของคนไทย โดยมีระบบการเมืองเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ดังนั้น การปฏิรูปประเทศจึงมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจใหม่ ระหว่างรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของชาติที่จะช่วยลดปัญหาดังกล่าว และการปฏิรูปการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมทั้งด้านโอกาส ด้านสิทธิ และด้านอำนาจต่อรองให้ทั้งระดับปัจเจกและระดับชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้นมาได้ และไปให้ถึงจุดหมายของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองของชาติ

ดังนั้นในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการจึงกำหนดยุทธศาสตร์สำคัญในการปฏิรูป ดังนี้

๔.๒.๑ กระจายอำนาจการจัดการศึกษา โดยให้ถือว่าการกระจายอำนาจเป็นยุทธศาสตร์หลักในการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น ยุทธศาสตร์และมาตรการอื่นๆ ต้องกำหนดให้เป็นไปเพื่อตอบสนองต่อการกระจายอำนาจ โดยมีเป้าหมายหลักคือ การปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษา ลดขนาดของการจัดการศึกษาทุกระดับจากภาครัฐ ควบคู่กับการเพิ่มความสามารถและขยายพื้นที่การจัดการศึกษาของภาค

ประชาชนและชุมชน เปลี่ยนบทบาทการจัดการศึกษาโดยรัฐทั้งจากส่วนกลางและระดับท้องถิ่นจาก “ผู้จัดการศึกษา” (Education service providers) ไปเป็น “ผู้จัดให้มีการศึกษา” (Education service deliverers)

๔.๒.๒ ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษาใหม่ เพื่อเป็นแรงจูงใจและเงื่อนไขสนับสนุนการปฏิรูประบบบริหารจัดการ โดยใช้มาตรการทางการคลังเพื่อการศึกษาที่ใช้อุปสงค์หรือการสนับสนุนโดยตรงต่อผู้เรียนหรือผู้รับประโยชน์เป็นฐาน (Demand-side financing)

๔.๒.๓ ปฏิรูประบบกำลังคนทางการศึกษาใหม่ โดยมุ่งเน้นการสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบ ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๔.๒.๔ ปฏิรูปความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability) ในการศึกษาทุกระดับ ให้สายความรับผิดชอบสั้นลง เสริมพลังอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้สังคม ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต และผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในทุกระดับ ปรับบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้สนับสนุนและกำกับติดตามคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาทางเลือกมากขึ้น รวมถึงสร้างความหลากหลายในการจัดการศึกษา และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๔.๒.๕ เสริมสร้างการเรียนรู้ใหม่ของคนไทยและสังคมไทย โดยการจัดให้มีการพัฒนาพ่อแม่และครูให้สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ สร้างความเท่าเทียมกันในโอกาสและคุณภาพการศึกษาอย่างทั่วถึง เชื่อมโยงในแนวดิ่ง ตั้งแต่ระดับปฐมศึกษาไปจนถึงอุดมศึกษา และแนวนอนคือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การจัดการศึกษาและการส่งเสริมการเรียนรู้เฉพาะกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นกลุ่มนอกระบบการศึกษาและกลุ่มวัยแรงงาน ส่งเสริมการศึกษาทางเลือก และกลไกการจัดการศึกษาระดับชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงส่งเสริมสังคมการเรียนรู้โดยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ วิจัยและใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย

๕. โครงสร้างและกลไกการปฏิรูป

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาสามารถดำเนินไปได้ตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ทั้งหมด จำเป็นที่จะต้องกำหนดโครงสร้างใหม่และจัดวางกลไกการปฏิรูปดังต่อไปนี้

๕.๑ การกำหนดโครงสร้างที่เป็นกลไกขับเคลื่อนระยะยาวไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยจัดตั้งองค์กรเพื่อทำหน้าที่ปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

๕.๑.๑ คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์แห่งชาติ เพื่อองค์กรบุคคลที่มีความเป็นอิสระจากบ้านเมืองทำหน้าที่ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา กำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามนุษย์ตั้งแต่ปฏิสนธิจนตาย หรือ “จากครรภ์มารดาสู่เชิงตะกอน” และมีอำนาจในการเห็นชอบงบประมาณนำเสนอกฎหมายและจัดตั้งกลไกที่จำเป็น ติดตามประเมินผล และกลั่นกรองการแต่งตั้งโยกย้ายผู้บริหารตั้งแต่ระดับ ๑๐ ขึ้นไปของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์แห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานเลขานุการ

๕.๑.๒ สถาบันวิจัยระบบการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ ทำหน้าที่เป็นหน่วยวิจัย จัดการองค์ความรู้ สังเคราะห์ความรู้ใหม่ ทบทวนประสบการณ์ รวมถึงพัฒนานวัตกรรมเพื่อการปฏิรูปและวางระบบการศึกษาของประเทศที่ใช้หลักวิชาการและพลังทางปัญญาเป็นฐาน

๕.๑.๓ สมัชชาเครือข่ายการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ ทำหน้าที่เป็นหน่วยเชื่อมโยงพลังภาคประชาชน โดยการรับฟังเสียงสะท้อนจากประชาชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้เสียจากการจัดการศึกษา สร้างการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายในภาคประชาสังคม รวมถึงสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

๕.๒ สร้างกลไกการปฏิรูปการศึกษาในระยะยาว โดยการตราพระราชบัญญัติใหม่ ๒ ฉบับ คือ

๕.๒.๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. โดยต้องกำหนดสาระหลักเพื่อรองรับกระบวนการปฏิรูปการศึกษาให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและป้องกันการแทรกแซงจากกลุ่มใดๆ และจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติที่มีความเป็นอิสระ รวมถึงกลไกเพื่อกำกับดูแลการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ในระยะยาวอย่างน้อย ๑๐ ปี

๕.๒.๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของผู้รับการศึกษา พ.ศ. เพื่อสร้างระบบการรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของผู้จัดการศึกษาในทุกระดับและประเภท

๕.๓ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และการแก้ไขกฎหมายที่ตราไว้ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การแก้ไขให้เป็นไปเพื่อให้องค์กรหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผล

๖. มาตรการเฉพาะหน้าเพื่อการฟื้นฟูคุณภาพการศึกษาอย่างเร่งด่วน

คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการฟื้นฟูคุณภาพการศึกษาอย่างเร่งด่วน ในหลายประเด็น โดยไม่ต้องรอกระบวนการปฏิรูปตามยุทธศาสตร์ทั้งหมดที่กำหนดไว้ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการได้ทันที ดังต่อไปนี้

๖.๑ ให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา ลดการสั่งการในการจัดกิจกรรมหรือการเพิ่มภาระอื่นๆ ของครู เช่น งานธุรการ กิจกรรมการประกวดแข่งขัน การรณรงค์ การร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือหน่วยงานต่างๆ การปฏิบัติงานตามโครงการพิเศษของต้นสังกัด การสำรวจข้อมูล การทำรายงาน การเตรียมการประเมินทั้งการประเมินเพื่อแข่งขันกันตามนโยบาย หรือการประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นต้น โดยให้สัดส่วนเวลาที่ครูสอนในห้องเรียนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยอย่างมีนัยสำคัญอย่างน้อยร้อยละ ๙๐ รวมทั้งให้มีนโยบายเน้นการพัฒนาครูบนงานประจำ ให้ครูมีเวลาทั้งการเตรียมการสอนและจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และใช้ระบบการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริง รวมทั้งให้สถานศึกษาจัดเวลาและสร้างระบบการประชุมทบทวนการเรียนการสอนทุกสัปดาห์ โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้นำและพี่เลี้ยง

ทางวิชาการ ให้คำแนะนำช่วยเหลือด้านเทคนิควิธีการเรียนการสอนแก่ครูและการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมผู้เรียนที่ ถูกต้องและทันท่วงที

๖.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งรัดการดำเนินการตามประกาศ หลักเกณฑ์และวิธีการการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถปรับลด เนื้อหา และบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ รวมถึงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพ บริบทของสถานศึกษา และความต้องการของชุมชนให้ทันใช้ในปีการศึกษา ๒๕๕๘

๖.๓ ให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาปรับแก้หลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุแต่งตั้งผู้บริหาร สถานศึกษาใหม่ โดยพิจารณาจากประสบการณ์บริหาร และยกเลิกหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินวิทยฐานะของ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาที่เน้นรางวัลและผลงานจากการ ประกวดแข่งขัน (ว ๑๓/๒๕๕๖) รวมถึงหลักเกณฑ์และวิธีการที่เน้นการส่งรายงานทางวิชาการ (ว ๑๗/๒๕๕๒) ที่ ไม่เหมาะสมโดยทันที

๖.๔ ให้กระทรวงศึกษาธิการ ปรับสัดส่วนสมดุลงบประมาณระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดและ สถานศึกษาใหม่ โดยจัดสรรให้สถานศึกษาในสัดส่วนที่มากกว่า

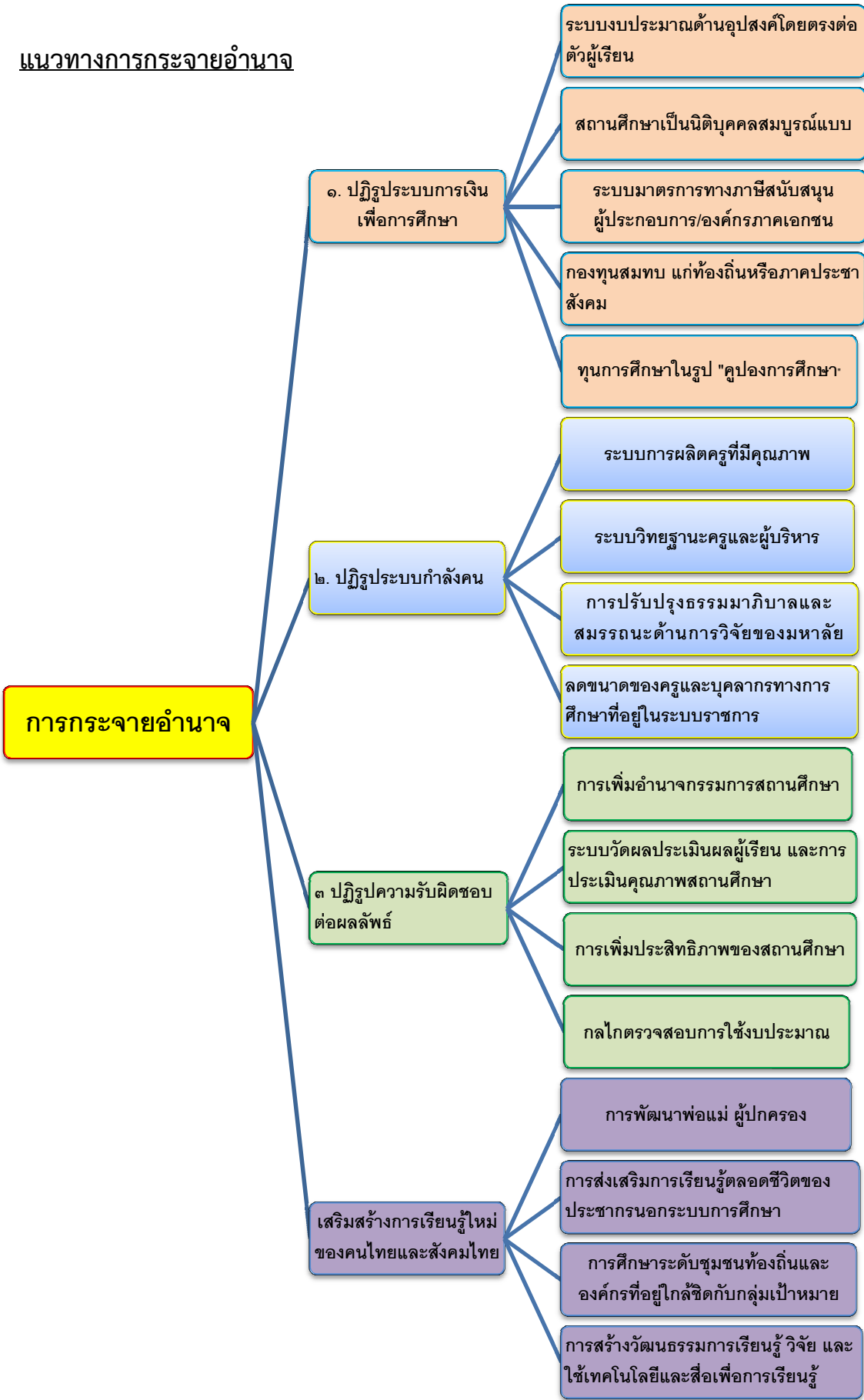
๖.๕ ให้กระทรวงศึกษาธิการ ปรับแก้ระเบียบ กฎกระทรวง และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการ บรรจุแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการครู โดยกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่และให้สถานศึกษามีอำนาจในการร่วม พิจารณาด้วย

๖.๖ ให้กระทรวงศึกษาธิการ พิจารณายุบเลิกหน่วยงานภายในของหน่วยงานในสังกัดที่ไม่ได้ จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย

๖.๗ ให้ลดกระบวนการทดสอบจากส่วนกลางลง

๖.๘ ให้สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ปรับปรุงเกณฑ์ประเมินให้ หลากหลาย สะท้อนถึงวัตถุประสงค์และคุณลักษณะเฉพาะของสถานศึกษา และเน้นกระบวนการทัศน์และบทบาท ของ สมศ.

๖.๙ ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ให้กระทรวงศึกษาธิการเริ่มต้นมาตรการลดขนาด สถานศึกษาและขนาดห้องเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และกระจายงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนและ ทรัพยากรไปสู่สถานศึกษาขนาดกลาง และใช้การบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรในรูปแบบ “กลุ่ม โรงเรียน” สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพสถานศึกษา

แนวทางการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ

๑. ปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา

- ระบบงบประมาณด้านอุปสงค์โดยตรงต่อตัวผู้เรียน
- สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ
- ระบบมาตรการทางภาษีสันสนับสนุนผู้ประกอบการ/องค์กรภาคเอกชน
- กองทุนสมทบ แก่ท้องถิ่นหรือภาคประชาสังคม
- ทุนการศึกษาในรูปแบบ "คู่มือการศึกษา"

๒. ปฏิรูประบบกำลังคน

- ระบบการผลิตครูที่มีคุณภาพ
- ระบบวิทยฐานะครูและผู้บริหาร
- การปรับปรุงธรรมเนียมมาภิบาลและสมรรถนะด้านการวิจัยของมหาลัย
- ลดขนาดของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในระบบราชการ

๓. ปฏิรูปความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์

- การเพิ่มอำนาจกรรมการสถานศึกษา
- ระบบวัดผลประเมินผลผู้เรียน และการประเมินคุณภาพสถานศึกษา
- การเพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษา
- กลไกตรวจสอบการใช้งบประมาณ

เสริมสร้างการเรียนรู้ใหม่ของคนไทยและสังคมไทย

- การพัฒนาพ่อแม่ ผู้ปกครอง
- การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชากรนอกระบบการศึกษา
- การศึกษาระดับชุมชนท้องถิ่นและองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย
- การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้วิจัย และใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้

๒.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๒.๒.๑ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๒.๒.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๒.๒.๓ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๒.๒.๔ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๒.๒.๕ พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๒.๒.๖ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๒.๒.๗ พระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๒.๒.๘ พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๒.๒.๙ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๘
- ๒.๒.๑๐ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๒.๒.๑๑ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๒.๒.๑๒ พระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓
- ๒.๒.๑๓ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๒.๒.๑๔ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๒.๒.๑๕ กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๒.๒.๑๖ กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๒.๒.๑๗ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๒.๑๘ กฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พ.ศ. ๒๕๔๗

๒.๒.๑๙ กฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖

๒.๒.๒๐ กฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๖

๒.๒.๒๑ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖

๒.๒.๒๒ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๒.๒๓ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐

๒.๒.๒๔ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

๒.๒.๒๕ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖

๒.๒.๒๖ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘

๒.๒.๒๗ แผนการศึกษาแห่งชาติ

๒.๒.๒๘ หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อนวิทยฐานะ

๒.๒.๒๙ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๐

บทที่ ๓

การดำเนินงาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินการบังคับใช้และส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา เพื่อติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและการส่งเสริมความรู้และจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดให้มีกฎหมาย หรือปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา อันจะเกิดผลดีต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาและพัฒนาบุคลากรทางด้านกฎหมายการศึกษาให้หน่วยงานในระดับปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งการดำเนินการแยกในรายละเอียดดังนี้

๓.๑ วิธีการดำเนินงาน

๓.๒ ผลการประชุมระดมความคิด และการเก็บข้อมูลภาคสนาม

- ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ
- สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะจากที่ประชุมระดมความคิดกลุ่มย่อย
- สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม

๓.๑ วิธีการดำเนินงาน

การติดตามประเมินบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา เพื่อส่งเสริมความรู้กฎหมายและพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย ได้ใช้วิธีการโดยการจัดประชุมสัมมนาระดมความคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงองค์กรท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา ส่วนการเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาได้ใช้วิธีการที่หลากหลาย ประกอบด้วย การจัดประชุมระดมความคิด การใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง

๓.๑.๑ การคัดเลือกพื้นที่

๑) พื้นที่เป้าหมายโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามครอบคลุมพื้นที่ทุกภูมิภาคของประเทศ จำนวน ๕๐๐ ฉบับ โดยสอบถามกลุ่มผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

๒) ดำเนินการจัดประชุมสัมมนาระดมความคิด จำนวน ๔ ครั้ง โดยกำหนดการประชุมระดมความคิด ใน ๔ ภูมิภาค ประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดปทุมธานี โดยมีกลุ่มเป้าหมายรวม ๑,๐๐๐ คน ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมายการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายและด้านการศึกษา นักกฎหมายการศึกษาขององค์กรหลัก

กระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ การประชุมสัมมนาในครั้งที่ ๑ ได้จัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๘ - ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ จังหวัดพิษณุโลก ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช และครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๒๘ - ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดปทุมธานี ส่วนการเก็บข้อมูลภาคสนาม ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ จังหวัดระยอง ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๘ - ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดสงขลา ครั้งที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเชียงราย ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดนครราชสีมา

๓.๑.๒ เครื่องมือและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ใช้วิธีการและเครื่องมือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความครอบคลุมกับทุกฝ่าย มีรายละเอียดดังนี้

๑) การประชุมสัมมนาระดมความคิด เรื่อง การประเมินบังคับใช้และการส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- จัดทำรายละเอียดโครงการเสนอผู้บริหาร

- ประสานวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเข้าร่วมอภิปรายปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานหรือองค์กรที่สนับสนุนงบประมาณและการจัดการศึกษา ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ นิติกร และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

- เชิญผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ และจัดประชุมระดมความคิด ประกอบด้วยตัวแทนกลุ่มต่างๆ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานหลักจากกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- จัดประชุมสัมมนา

- สรุปผลการประชุมสัมมนาระดมความคิด

๒) แบบสอบถาม ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นสาระกฎหมายที่มีปัญหาในการปฏิบัติ

- จัดทำร่างแบบสอบถามที่มีสาระครอบคลุมเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการศึกษาที่มีกฎหมายเป็นอุปสรรคและครอบคลุมกฎหมายที่จะประเมิน

- ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารเพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุง

- ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ
- นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓) การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้
 - จัดทำรายละเอียดโครงการเสนอผู้บริหาร
 - ประชุมผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำเครื่องมือ
 - เก็บข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์
 - สรุปผลการเก็บข้อมูลภาคสนาม

๔) เผยแพร่เอกสารที่เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา เช่น กฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเผยแพร่เอกสารในที่ประชุม จัดส่งเอกสารให้แก่หน่วยงานปฏิบัติ

๓.๑.๓ การวิเคราะห์ข้อมูล

รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และสรุปผลการระดมความคิด นำมาดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปประเด็นสาระสำคัญนำเสนอเป็นความเรียง

๓.๑.๔ การนำเสนอข้อมูลต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ

หลังจากที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลแล้ว กระบวนการนำเสนอเพื่อให้คณะกรรมการสภาการศึกษาได้รับทราบข้อมูลที่ได้ศึกษาไว้ โดยผ่านกระบวนการขั้นตอนของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมายการศึกษาของสภาการศึกษาเพื่อกลั่นกรองและเสนอแนะในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนรวมถึงสภาพปัญหาการใช้กฎหมายการศึกษา ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาปรับปรุงกฎหมายการศึกษาของประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา นำเสนอข้อมูลที่ได้ในที่ประชุมเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงรายงานต่อไป

๓.๒ ผลการประชุมระดมความคิด

การประชุมระดมความคิด ได้มีแบ่งการระดมความคิดเป็นการสัมมนาระดมความคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาอันนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับจัดการศึกษา แนวทางการปฏิรูปการศึกษา และแบ่งกลุ่มระดมความคิดย่อย โดยระดมความคิดในประเด็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เช่น การปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ประเด็นข้อเสนอสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ บทบาทเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา การผลิต การใช้และพัฒนาครู การปรับแก้หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินคุณภาพการศึกษา และกฎหมายที่สมควรปรับแก้โดยเร่งด่วน

การประชุมระดมความคิด ในแต่ละภาคนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญจาก ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปรับแก้กฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาหลายท่าน อาทิ ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน เลขาธิการสภาการศึกษา ดร.พิษณุ ตุลสุข รองเลขาธิการสภาการศึกษา ดร.วิชัย ตันติ กุลานันท์ ประธานอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมายการศึกษา นายพงษ์พัฒน์ วงศ์ตระกูล ปลัดจังหวัด พิษณุโลก นายคันฉัตร ตันเสถียร รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ดร.วีระ เมืองช้าง ผู้อำนวยการสำนักงาน ศึกษาธิการภาค ๒ ดร.สำราญ มีแจ่ม คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นายศิริพัฒ พัฒกุล รองผู้ว่า ราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ดร.สุเมธ แยมุ่น อธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นายพัฒนา ชมเชย ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๑ นางชูศรี กัตถุณุตานันท์ รองประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี นายสมเกียรติ แก้วไทสง ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาค ๙ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินทิรา ซาฮิร รอง อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ดร.นิวัตต์ น้อยมณี ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา นายอาหาร ทองสวัสดิ์ และ นายมานิตย์ คณะโต ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย เป็นต้น

การเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้มีการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในแต่ละภูมิภาค อาทิ ผู้บริหารเขต พื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร ภาคเอกชนที่สนับสนุนการศึกษา รวมถึงผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ต่างๆ

การประชุมระดมความคิด ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๘- ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ จังหวัดพิษณุโลก

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร.พิษณุ ตูลสุข รองเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นประธานกล่าวเปิดงาน และบรรยายพิเศษในหัวข้อ การพัฒนากฎหมายการศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน “สภาการศึกษามีบทบาทสำคัญตามกฎหมาย คือ ให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดให้มีกฎหมายหรือปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา การร่วมคิดร่วมทำ สภาการศึกษาได้ตระหนักอยู่เสมอว่า

การศึกษาไม่ได้อยู่ในมือของรัฐเพียงฝ่ายเดียว ทุกหน่วยงานจะต้องร่วมสนับสนุนส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นภาครัฐหรือเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งภาคประชาชน การมารับฟังความเห็นและข้อเสนอเพื่อมาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาจึงมีความสำคัญ เพราะกฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อกำหนดตัวชี้ทิศทาง เป้าหมาย และวิธีการที่จะนำไปสู่จุดหมาย การจัดทำกฎหมายจะต้องวางกรอบแนวทางที่กว้างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายปฏิบัติได้ดำเนินการได้อย่างอิสระและคล่องตัว สอดคล้องกับบริบทของตนเองและสังคมอย่างแท้จริง” ดร.พิษณุ ตูลสุข ได้กล่าวถึงการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาว่า “การกระจายอำนาจด้านต่างๆ ตามกฎหมายการศึกษา จะต้องให้เท่าเทียมกันทุกสถานศึกษาหรือไม่ เช่น การกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลยังเป็นปัญหาอยู่มาก เมื่อกระจายอำนาจให้แล้วจะต้องทำอย่างไรที่จะกำกับผู้ใช้อำนาจให้มีความพอดี เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล การจัดสรรเงินงบประมาณรายหัวเท่ากันเปลี่ยนใหม่เป็นเชิงคุณภาพได้หรือไม่ คือ เด็กไทยทุกคนจะต้องมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะอยู่แห่งหนตำบลใด ทำอย่างไรให้โรงเรียนที่ไม่มีคุณภาพจะมีคุณภาพ การปฏิรูปการศึกษาคือการกำหนดอนาคตการศึกษาาร่วมกัน อนาคตการศึกษาที่กำหนดอนาคตของเด็กไทย อนาคตของเด็กไทยคืออนาคตของประชากรที่มีคุณภาพ ประชากรที่มีคุณภาพจะกำหนดประเทศไปสู่ทิศทางที่ถูกต้องและเจริญก้าวหน้าต่อไป”

นายพงษ์พัฒน์ วงศ์ตระกูล ปลัดจังหวัดพิษณุโลก กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม และบรรยายพิเศษในหัวข้อ สถานการณ์การศึกษาของจังหวัดพิษณุโลก ได้กล่าวถึงปัญหาการศึกษาในพื้นที่ว่า “มีเด็กจำนวนมากที่ไม่ได้เรียนหนังสือในระดับที่สูงขึ้น เพราะผู้ปกครองบางคนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา เรียนจบมาแล้วไม่มีงานทำ ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาที่ผู้ปกครองมุ่งหวังคือ ต้องการ

ให้บุตรหลานเรียนจบมาแล้วมีงานทำ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ นอกจากนี้เสนอให้รัฐมีกองทุน กยศ. ให้ความช่วยเหลือเด็กที่อยู่ในภาวะลำบากเหล่านี้ เพื่อให้โอกาสการได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น”

ดร.วิรัช ต้นตึกุลานันท์ ประธานอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมายการศึกษากล่าวว่า “การปฏิรูปการศึกษาต้องเป็นการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพดีขึ้นโดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนแรก การศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสันติสุข ส่วนที่สอง คือ การศึกษาเพื่อการรู้จักการดำรงชีวิตหรือการวางแผนชีวิตเพื่อให้อยู่ในสังคมได้ เช่น เมื่อแต่งงานแล้วจะต้องมีบุตรกี่คนและอยู่ในสถานะอย่างไร กฎหมายการศึกษาในปัจจุบันมีเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามผู้อยู่ในวงการศึกษาควรต้องรู้กฎหมายการศึกษาอย่างแท้จริงเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของตน และต้องปฏิบัติงานอย่างสุจริต รอบคอบ และต้องมีจิตใจที่เข้มแข็งไม่เชื่อคนง่าย นอกจากนี้การปฏิรูปการศึกษาควรมีระบบการตรวจสอบบัญชีการเงินจากภายนอกเหมือนกับผู้ตรวจสอบบัญชีภายนอกของบริษัทมหาชน เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานด้านการเงินของสถานศึกษา”

ในการประชุมดังกล่าวผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการปฏิรูปกฎหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาหลายท่าน อาทิ ดร.วิระ เมืองช้าง ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาค ๒ ดร.สำราญ มีแจ้ง คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยมีนายเฉลิมชนม์ แน่นหนา ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดำเนินรายการ ที่ประชุมมีการระดมความคิดจากผู้เข้าร่วมประชุม ในการปรับแก้กฎหมายการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเช่น ประเด็นแนวทางการทำให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ มีข้อเสนอให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลหลายรูปแบบเนื่องจาก

โรงเรียนมีความพร้อมไม่เหมือนกัน และขนาดโรงเรียนก็แตกต่างกัน การออกแบบกฎหมายจะต้องให้สอดคล้องกับสภาพโรงเรียนอย่างแท้จริง และเสนอให้หน่วยงานบังคับบัญชามีบทบาทกำกับ ดูแล ช่วยเหลือ และสนับสนุนในเรื่องกรอบอัตรากำลังและงบประมาณให้มีความเพียงพอ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอการปรับบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา เพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาโดยมีเป้าหมายผู้เรียนมีคุณภาพเป็นสำคัญ รวมทั้งข้อเสนอการแก้ไขกฎหมายการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เป็นต้น

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิด

การศึกษาของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในทศวรรษที่ผ่านมา สืบเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งด้านกฎหมาย โครงสร้าง นโยบายการบริหาร การจัดการศึกษา หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผล แต่ยังคงพบปัญหาของการศึกษาไทย โดยพบว่าการศึกษาไทยเป็นการศึกษาที่เหลื่อมล้ำ ผูกขาด รวบอำนาจโดยรัฐ ไร้ประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร และขาดความรับผิดชอบ ในการศึกษาทั้งระบบทุกระดับ และทุกประเภท ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการพัฒนาการศึกษาโดยรัฐที่ผ่านมามีเห็นภาพการขาดการใส่ใจในคุณภาพในห้องเรียน มุ่งประกวดแข่งขัน ให้ความสำคัญกับงานกระดาษ ขาดทิศทางและความต่อเนื่อง ขาดความเชื่อมโยงตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย ระบบการศึกษาของประเทศไทยจึงเป็นระบบการศึกษาที่ใช้ทรัพยากรมากแต่ผลลัพธ์ต่ำ รัฐบาลจึงผลักดันนโยบายการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การศึกษาไทยมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น โดยจะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และจริงจัง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิสังขรณ์การศึกษาครั้งประวัติศาสตร์ของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือ การหล่อหลอมความเป็นพลเมืองและสร้างสังคมไทยที่มีลักษณะพลเมืองที่มีความสุขทั้งมิติทางกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ มีวิถีที่พอเพียงและดำรงความเป็นไทย

ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาจึงต้องสอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศ จึงต้องคำนึงถึงสภาพปัญหาทางการศึกษาที่ผ่านมา มีเป้าหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจใหม่ ระหว่างรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อไปให้ถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองของชาติ เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาทางการศึกษาที่ผ่านมาพบว่ายุทธศาสตร์สำคัญที่ต้องขับเคลื่อนในการปฏิรูป คือ

- ๑) การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา
- ๒) ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษาใหม่
- ๓) ปฏิรูประบบกำลังคนทางการศึกษาใหม่
- ๔) ปฏิรูปความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์
- ๕) เสริมสร้างการเรียนรู้ใหม่ของคนไทยและสังคมไทย

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จจึงควรมีการระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั่วทั้งประเทศและทุกภาคส่วน จึงกำหนดประเด็นการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน ๕ กลุ่ม ดังนี้

และบุคลากรทางการศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ประชุมระดมความคิดในประเด็น

เรื่อง ข้อเสนอสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ มีผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูคณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา มีวิทยากรประจำกลุ่ม คือ นายมานิตย์ คณะโต ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู

กฎหมาย	ข้อเสนอการปรับแก้	หมายเหตุ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล (มาตรา ๓๖ ^๑) และกำหนดให้สถานศึกษาของเอกชนเป็นนิติบุคคล (มาตรา ๔๔ ^๒ ประกอบ มาตรา ๑๘ (๒) ^๓) แต่กลับไม่มีมาตราใดกำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น “นิติบุคคล” มีเพียงมาตรา ๓๙ ^๔ ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และบริหารทั่วไปให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา	ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ให้มีบทบัญญัติที่ชัดเจน ระบุให้ “สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล”

^๑ มาตรา ๓๖ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา ๒๑

ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ

^๒ มาตรา ๔๔ ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา ๑๘ (๒) เป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

^๓ มาตรา ๑๘ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(๒) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

^๔ มาตรา ๓๙ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎหมาย	ข้อเสนอการปรับแก้	หมายเหตุ
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ บัญญัติให้สถานศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น “นิติบุคคล” ตามมาตรา ๓๕ ^๕ ประกอบมาตรา ๓๔ (๒) ^๖ แต่ในทางปฏิบัติกระทรวงมิได้ออกกฎกระทรวงหรือระเบียบใดๆ ที่ให้อำนาจการบริหารงานอย่างอิสระในฐานะ “สถานศึกษานิติบุคคล”	ถือได้ว่ากระทรวงละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เป็นความผิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) ^๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒
กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐	ควรรยกเลิกกฎกระทรวงฉบับนี้ เพราะแสดงถึงความไม่จริงจังต่อการสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล	
ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๐	ประกาศ สพฐ. ฉบับนี้ เป็นการขยายความกฎกระทรวงว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ สมควรรยกเลิกไปด้วย	พบสภาพปัญหาเกี่ยวกับการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งเนื่องจากความล่าช้าในการดำเนินการเรื่องอัตรากำลังว่างของสถานศึกษา และอัตรากำลังที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา การดำเนินการล่าช้าเพราะต้องรอส่วนกลางกำหนดวันสอบ การย้ายครู ต้องยื่นคำร้องผ่าน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ทำให้เกิดความยุ่งยากกรณีทางวิชาการ มีสาระหลักสูตรมากเกินไป ระยะเวลาในการกำหนดเวลาเรียนในโครงสร้างหลักสูตรมากเกินไป การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาโดยแต่ละสถานศึกษามีบริบทไม่เหมือนกัน ควรให้อำนาจในจุดนี้ การพานักเรียนไปทัศนศึกษาในต่างประเทศ

^๕ มาตรา ๓๕ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๓๔ (๒) เฉพาะที่เป็นโรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล

เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง

^๖ มาตรา ๓๔ ให้จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

(๒) สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

^๗ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติ

หน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

กฎหมาย	ข้อเสนอการปรับแก้	หมายเหตุ
		ผู้อำนวยการสถานศึกษาไม่มีอำนาจ ปัญหาเรื่องการเบิกจ่ายงบประมาณ โดย สพฐ.เบิกจ่ายงบประมาณให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสามารถเบิกจ่ายได้โดยตรง และจัดสรรเงินมาเป็นก้อน จัดสรรเงินอุดหนุนให้มากขึ้น ลดงบดำเนินงานให้น้อยลง ปัญหาเรื่องการรับนักเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป

กลุ่มที่ ๒ ประชุมระดมความคิดเห็นในประเด็น

การปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา มีผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครู คณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้ง

ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่ม คือ ผู้แทนผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

นโยบายการปฏิรูปการศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่แก้ไขรายมาตรา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
๑. การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา - การบริหารจัดการ - ปรับบทบาทการจัดการศึกษาของภาครัฐ (ลดบทบาท)	หมวดที่ ๒ มาตรา ๑๒ ^๕ ให้ตัดออก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ส่วนที่ ๒ การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	-ให้ตัดองค์กรส่วนท้องถิ่นออก เพราะ ควรไปทำหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขของประชาชนตามเป้าหมายหลักขององค์กร -ให้แก้ไข เป็นส่งเสริมและสนับสนุน (ไม่ให้จัดเอง)	

^๕ มาตรา ๑๒ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

นโยบายการปฏิรูปการศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่แก้ไขรายมาตรา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
- กฎหมาย เรื่องครูต่างชาติ กับการจัดการเรียนการสอน	ยังไม่มีกฎหมายรองรับเรื่องการเอา เปรียบจากครูต่างชาติและความ เหลื่อมล้ำของครูต่างชาติที่ทำงาน ภาครัฐและเอกชน	ให้ออกกฎหมายรองรับโดยหา ข้อเท็จจริงจากผู้บริหารสถานศึกษา รัฐและเอกชน	เนื่องจากมี รายละเอียด ปลีกย่อยมาก
- มาตรา ๔๕ การกำหนด นโยบาย...ประกอบกร พิจารณาด้วย	มาตรา ๔๕ ^๙ , ๔๖ ^{๑๐} , ๖๐ (๖) รัฐ ต้องเร่งออกระเบียบให้ปฏิบัติได้	หากไม่สามารถปฏิบัติได้ควรยกเลิก	
	หมวดที่ ๖ มาตรา ๔๙ - ๕๑ ไม่ สอดคล้องกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่ไม่มีความพร้อม แต่ใช้มาตรฐาน เดียวกันทั้งประเทศเป็นอุปสรรคต่อ การเรียนการสอน	ให้แก้ไขเป็นไปตามบริบทของ สถานศึกษาหรือยกเลิก เพราะผู้ ประเมินไม่ได้ประเมินที่ตัวนักเรียน แต่มุ่งเน้นที่เอกสาร	
๒. ปฏิรูประบบการเงิน งบประมาณด้านการศึกษา ใหม่ - ระบบมาตรการทางภาษี สนับสนุนผู้ประกอบการหรือ องค์กรภาคเอกชน	มาตรา ๔๖ ขอให้มีระเบียบปฏิบัติที่ ชัดเจนในแต่ละเรื่อง เพื่อให้ สถานศึกษาเอกชนสามารถนำไป ปฏิบัติได้ ส่วนสถานศึกษาเอกชนที่ ไม่ประสงค์รับเงินอุดหนุนควรได้รับ รางวัลตอบแทน เช่นได้รับการ ลดหย่อนภาษี หรือผู้บริจาคเงิน หรือทรัพย์สินให้สถานศึกษาควร ได้รับประโยชน์ในเรื่องต่างๆ เช่น การลดหย่อนภาษี	ลักษณะนี้ควรได้รับการลดหย่อน ภาษี โดยไม่จำเป็นต้องยื่นขอต่อ อธิบดีกรมสรรพากรก่อน เพราะ กระทรวงฯ ต้องมีประกาศให้ชัดเจน	
- สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล สมบูรณ์แบบ	มาตรา ๔๔ ^{๑๑} ความชัดเจนในการที่ สถานศึกษาเอกชนต้องเป็นนิติ บุคคล และเป็นนิติบุคคลตาม	ยกเลิก	

^๙ มาตรา ๔๕ ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท การศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและ
มาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา

การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษาหรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบ
ต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของ
เอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้ โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของ
ตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

^{๑๐} มาตรา ๔๖ รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทาง
การศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถ
พึ่งตนเองได้

^{๑๑} มาตรา ๔๔ ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา ๑๘ (๒) เป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับ
ใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

นโยบายการปฏิรูปการศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่แก้ไขรายมาตรา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	กฎหมายใด (มหาชน , แห่ง พาณิชย์)		
- ค่าใช้จ่ายการศึกษาในรูปแบบ “คู่มือการศึกษา”	มาตรา ๖๐ (๑) ^{๑๒} เกณฑ์การคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว ยังไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับ ความเป็นจริง	- การคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว ต้อง เป็นธรรมและสอดคล้องกับผู้เรียน ทั้งนักเรียนที่เรียนโรงเรียนภาครัฐ และเอกชน	
๓. ปฏิรูประบบกำลังคนทาง การศึกษาใหม่ - ระบบการผลิตครูที่มี คุณภาพ	มาตรา ๕๖ ^{๑๓} ให้เพิ่มเติมย่อหน้า	“สถาบันผลิตครูหรือบุคลากรทาง การศึกษา ต้องประเมินการจบของ ผู้ที่จะเป็นครูหรือบุคลากรทาง การศึกษา ด้วยเกณฑ์มาตรฐานที่ เป็นสากล ด้วยภาษาหรือวิชาเอกที่ จบโดยตรง”	
- ระบบการพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษา	มาตรา ๕๒ ^{๑๔} วรรคสอง แก้ไข	เพิ่มเติมเป็น “รัฐพึงจัดสรร งบประมาณครู บุคลากรและจัดตั้ง กองทุน...	
- การพัฒนาอัตรากำลังของครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ ตรงตามสัดส่วนของผู้เรียน	ประกาศสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เกณฑ์กำหนดอัตราครูต่อนักเรียน ต่อห้อง	ครู ๑ คน ต่อ ๑ ห้อง จำนวนนักเรียนต่อห้องควรกำหนด ดังนี้ อนุบาล = ๒๐ คน : ๑ ห้อง ป. ๑ - ๓ = ๒๕ คน : ๑ ห้อง ป.๔ - ๖ = ๒๕ - ๓๐ คน : ๑ ห้อง มัธยม ๑ - ๖ = ๓๐ - ๓๕ คน : ๑ ห้อง ธุรการ ๑ คน นักการภารโรง ๑ คน	ให้มีครูครบ ชั้นเรียน

^{๑๒} มาตรา ๖๐ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูง สุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงิน
งบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษากาบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและ
เอกชนให้เท่าเทียมกัน

^{๑๓} มาตรา ๕๖ การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนา มาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงาน
บุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง
และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

^{๑๔} มาตรา ๕๒ รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

นโยบายการปฏิรูปการศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่แก้ไขรายมาตรา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
๔. ปฏิรูปความรับผิดชอบต่อ ผลลัพธ์ - การเพิ่มอำนาจสถานศึกษา		สถานศึกษาควรมีอำนาจในการคัด สรร บรรจุ แต่งตั้ง เบ็ดเสร็จที่ สถานศึกษา	
- บทลงโทษ	เพิ่มเติม : สำหรับผู้กำหนดหลักสูตร แต่เมื่อนำไปปฏิบัติแล้วกลับ ล้มเหลว	กำหนดบทลงโทษ (Accountability)	เช่น นักเรียน ป.๑ ต้อง เรียน ๘ กลุ่ม สาระ เทียบเท่า ม. ๖ -กำหนดให้ เรียน ๘๐๐ - ๑,๒๐๐ ชั่วโมง
๕. เสริมสร้างการเรียนรู้ใหม่ ของคนไทยและสังคม - การพัฒนาพ่อแม่ ผู้ปกครอง	มาตรา ๑๑ ^{๑๕} เพิ่มเติม วรรคที่สอง	ผู้ปกครองมีหน้าที่พัฒนานักเรียน ร่วมกับสถานศึกษา ตามเงื่อนไข ของสถานศึกษา	
๖. อื่น ๆ - โครงสร้างหลักสูตร	แก้ไขโครงสร้างหลักสูตร	เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา กำหนด	
- การเกลี้ยอัตรากำลัง		ให้ทุกสถานศึกษามีธุรการประจำ สถานศึกษา	
- ครูเอกชน : การเข้าถึง สวัสดิการของรัฐ	แก้ไขเพิ่มเติม เร่งด่วน : ครูเอกชน ต้องมีสิทธิทัดเทียมประชาชนทั่วไป ในการเข้าถึงสวัสดิการ รักษาพยาบาลของรัฐ	เมื่อใช้สวัสดิการของต้นสังกัดเต็ม ตามเงื่อนไขการชำระ ๓ % ของ เงินเดือนต่อเดือนแล้วให้สามารถใช้ สิทธิสุขภาพทั่วหน้าของภาครัฐได้	
- แก้ไขเร่งด่วน	พระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน เรื่อง การสังกัดกองทุนสงเคราะห์ ครูใหญ่และครูเอกชน	ให้ครูและบุคลากรสถานศึกษา เอกชนมีสิทธิเลือกรับสวัสดิการของ รัฐโดยอิสระ เช่น ไปเลือกใช้บริการ ประกันสังคมได้	

^{๑๕} มาตรา ๑๑ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา ๑๗ และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มที่ ๓ ประชุมระดมความคิดในประเด็น

บทบาทสถานศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษา มีผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่น ครูคณาจารย์ นิตินกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือ ผู้แทนนิตินกร

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
<p>๑. ด้านวิชาการ</p> <p>๑.๑ การปรับหลักสูตรและโครงสร้าง ตามความเหมาะสมตามแต่ละสถานศึกษา เช่น โครงสร้างเวลาเรียนในบางรายวิชาควรปรับ</p>	<p>พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๓^{๑๖}, มาตรา ๒๔^{๑๗}, มาตรา ๒๗^{๑๘} และ มาตรา ๒๘^{๑๙}</p>	<p>ปรับปรุงหลักสูตรตามความเหมาะสมตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ</p>

^{๑๖} **มาตรา ๒๓** การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๒) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน
- (๓) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
- (๔) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
- (๕) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

^{๑๗} **มาตรา ๒๔** การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- (๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- (๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- (๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
- (๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

^{๑๘} **มาตรา ๒๗** ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

^{๑๙} **มาตรา ๒๘** หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
เพิ่มขึ้นตามจุดเน้นของแต่ละสถานศึกษา		เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
๑.๒ ไม่อยากให้มีการปรับหลักสูตรบ่อยและควรลดขั้นตอนการทำเอกสารธุรการชั้นเรียนเพื่อลดภาระงาน		
๑.๓ การวัดผลประเมินผลอยากให้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง หากนักเรียนไม่ผ่านก็ควรให้มีการซ้ำชั้นเรียนได้เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพเพิ่มขึ้น	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๖ ^{๒๐}	
๑.๔ การจัดการเรียนการสอนในระดับชั้น ป. ๑ -๓ ควรเน้นวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ	ปรับโครงสร้างหลักสูตรใหม่	คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑
๑.๕ ให้มีการปรับหลักสูตรจากกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นรายวิชาเหมือนกับหลักสูตรปี ๒๕๒๑	ปรับโครงสร้างหลักสูตรใหม่	
๑.๖ ให้มีการนิเทศกำกับติดตามที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๒ ^{๒๑} -พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ ^{๒๒}	
๒. ด้านงบประมาณ		
๒.๑ ควรจัดงบประมาณพื้นฐาน	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒	

^{๒๐} มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

^{๒๑} มาตรา ๖๒ ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก

^{๒๒} มาตรา ๒๐ ให้กระทรวงศึกษาธิการมีผู้ตรวจราชการของกระทรวง เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจราชการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม และประเมินผลระดับนโยบาย เพื่อนิเทศให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ให้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารและการดำเนินการโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการเตรียมการรับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
สาธารณูปโภค แล้วค่อยจัดงบประมาณรายหัวตามจำนวนนักเรียน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้โดยตนเอง	และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๐	
๒.๒ ควรเพิ่มงบประมาณรายหัวนักเรียนรายบุคคลเนื่องจากที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๐	
๒.๓ การจัดสรรงบประมาณรายหัว ควรจัดสรรมาครั้ง ๑๐๐ % เนื่องจากงบประมาณที่แบ่งจ่ายมาให้สถานศึกษานั้นไม่ทันต่อการนำไปพัฒนาสถานศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๐	
๒.๔ งบประมาณอาหารกลางวันและอาหารเสริมนมควรโอนมาให้สถานศึกษาบริหารจัดการเอง		
๒.๕ งบประมาณรายหัวนักเรียนควรอยู่ที่สถานศึกษาที่นักเรียนอยู่ในเขตพื้นที่บริการ	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๐	
๓. ด้านบริหารบุคคล		
๓.๑ ควรจัดกรอบอัตราครูให้ชัดเจนและควรจัดสรรครูให้ครบชั้นและครบวิชาเอก	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๙ (๒) (๗) ^{๒๓}	
ให้มีการจัดสรรครุฑูรการ เจ้าหน้าที่พัสดุ และเจ้าหน้าที่การเงิน ให้กับทุกสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้มีเวลาสอนนักเรียนอย่างเต็มที่		
๓.๒ อยากให้มีการกระจายอำนาจในการคัดเลือกบุคลากรสำหรับสถานศึกษาเอง	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๙, มาตรา ๒๖ (๒) ^{๒๔}	
๓.๓ ควรให้มีการเลื่อนวิทยฐานะ โดยอัตโนมัติตามกรอบเวลา ไม่ต้องมีการประเมิน เพื่อให้ครูได้มีเวลาในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น	-พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓๑ -กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการกำหนดระดับตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือน และเงินประจำตำแหน่งของ	

^{๒๓} มาตรา ๑๙ ให้ ก.ค.ศ. มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๒) กำหนดนโยบาย วางแผน และกำหนดเกณฑ์อัตราค่าจ้างของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งให้ความเห็นชอบจำนวนและอัตราตำแหน่งของหน่วยงานการศึกษา

(๓) กำหนดวิธีการและเงื่อนไขการจ้างเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงานการศึกษา รวมทั้งกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน

^{๒๔} มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(๒) เสนอความต้องการจำนวนและอัตราตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
	บุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๙ ศ (๒) พ.ศ. ๒๕๕๐	
๓.๔ ให้มีการเพิ่มเงินพิเศษให้กับครูและบุคลากรที่อยู่ห่างไกลและถิ่นทุรกันดารและยากลำบาก	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๔๔ วรรค ๒ ^{๒๕}	
๓.๕ ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาลูกจ้างของสถานศึกษาเพื่อบรรจุเข้าเป็นข้าราชการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากร	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๓	
๓.๖ สถานศึกษาทุกแห่งควรมีผู้บริหารและนักการภารโรง แม้สถานศึกษาจะไปรวมกันหรือจำนวนนักเรียนลดลง	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๙ (๒)	
๔. ด้านบริหารทั่วไป		
๔.๑ นโยบายของกระทรวงศึกษาควรเป็นแนวทางเดียวกันไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย	-	กำหนดนโยบายให้ชัดเจน
๔.๒ ควรให้มีการรับรองคุ้มครองบุคคล ของ อ.ก.ค.ศ. กตปน. และคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีเพียงคณะกรรมการชุดเดียวและมีบทบาทหน้าที่ดูแลทั้งด้านบุคคลงบประมาณและด้านวิชาการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่	-พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๙, มาตรา ๒๓ -พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ วรรค ๔ ^{๒๖}	
๔.๓ ควรให้มีคำตอบแทนของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยเฉพาะ	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๐ ^{๒๗}	

^{๒๕} มาตรา ๔๔ ผู้ใดจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด วิทยฐานะใด จะได้รับเงินเดือนอย่างไรใด ตามมาตรา ๓๑ ให้เป็นไปตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด โดยให้ได้รับเงินเดือนในขั้นต่ำของอันดับ ในกรณีที่ให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าหรือต่ำกว่าขั้นต่ำหรือสูงกว่าขั้นสูงของอันดับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ.

^{๒๖} มาตรา ๒๐ ให้กระทรวงศึกษาธิการมีผู้ตรวจราชการของกระทรวง เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจราชการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม และประเมินผลระดับนโยบาย เพื่อเนเทศให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ให้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารและการดำเนินการโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการเตรียมการรับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม ให้มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ สำหรับกระทรวงศึกษาธิการหรือสำหรับแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๒๗} มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

การศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือ ผู้แทนสำนักงานศึกษาธิการภาค ๒ ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มที่ ๔ ประชุมระดมความคิดในประเด็น การ

ปรับบทบาทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วยผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น ครู คณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

แนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา	อำนาจหน้าที่เดิม	อำนาจหน้าที่ใหม่	หมายเหตุ
๑. การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา - การบริหารจัดการ - ปรับบทบาทการจัดการศึกษาของภาครัฐ (ลดบทบาท)	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๘ ^{๒๘}	- กำหนดและนํานโยบาย มาตรฐาน และการจัดการศึกษาไปปฏิบัติ - กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยกลุ่มศึกษานิเทศก์ - สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต - มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา - มีหน้าที่ประสานงาน - กระจายอำนาจเรื่องบุคลากรและงบประมาณให้สถานศึกษา	
๒. ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษาใหม่ - ระบบงบประมาณด้านอุปสงค์โดยตรงต่อตัวผู้เรียน - สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ - ระบบมาตรการทางภาษีสนับสนุนผู้ประกอบการหรือ	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๘	- การจัดการเรื่องงบประมาณให้ สพฐ จัดสรรให้สถานศึกษาโดยตรง - รายหัวพื้นฐานให้เท่ากัน และเพิ่มงบประมาณให้สถานศึกษาที่อยู่ในชนบทห่างไกลเพื่อให้คุณภาพเท่าเทียมกัน - ให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบตามความพร้อมแต่ละพื้นที่ - ให้มีระบบมาตรการทางภาษีสนับสนุนจากผู้ประกอบการหรือ	

^{๒๘} มาตรา ๓๘ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือ เลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

แนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา	อำนาจหน้าที่เดิม	อำนาจหน้าที่ใหม่	หมายเหตุ
<p>องค์กรภาคเอกชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กองทุนสมทบแก่ท้องถิ่นหรือภาคประชาสังคม - ทุนการศึกษาในรูปแบบ “คู่มือการศึกษา” 		<p>องค์กรภาคเอกชน ด้านการศึกษา ออกเป็นกฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้มีกองทุนสมทบแก่ท้องถิ่นหรือภาคประชาสังคม - สนับสนุนทุนการศึกษาในรูปแบบคู่มือการศึกษา ตามความจริงและเป็นธรรม 	
<p>๓. ปฏิรูประบบกำลังคนทางการศึกษาใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบบการผลิตครูที่มีคุณภาพ - ระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา - ระบบวิทยฐานะครูและผู้บริหาร - การปรับปรุงธรรมาภิบาล - การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัย - การพัฒนาอัตรากำลังของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ตรงตามสัดส่วนของผู้เรียน 	<p>พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๘</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่กำหนดปริมาณการผลิตครูตามความต้องการ - เน้นงานวิชาการด้านเอกสารมากเกินไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตตามความต้องการและขาดแคลน - ด้านระบบวิทยฐานะให้ตามผลของความสำเร็จของงาน ตามมาตรฐานของตำแหน่ง เช่น นักเรียน ครู สถานศึกษา - ระดับการศึกษาภาคบังคับให้เน้นทำด้านวิจัยในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียน - ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา 	
<p>๔. ปฏิรูปความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเพิ่มอำนาจสถานศึกษา - ระบบวัดผลประเมินผลผู้เรียน และการประเมินคุณภาพสถานศึกษาใหม่ - การเพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษา - กลไกตรวจสอบการใช้งบประมาณ 	<p>พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๘</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่กำกับติดตาม นิเทศผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และมีอำนาจที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการให้เกิดคุณภาพ - ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการกำกับติดตามและให้ผู้สอนต้องรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์และคุณภาพทางการศึกษา 	
<p>๕. เสริมสร้างการเรียนรู้ใหม่ของคนไทยและสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาพ่อแม่ 	<p>พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๘</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้องค์กรท้องถิ่น จัดการเรียนการศึกษาตามอัธยาศัย - กำกับนิเทศ ติดตาม การจัดการ 	

แนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา	อำนาจหน้าที่เดิม	อำนาจหน้าที่ใหม่	หมายเหตุ
<p>ผู้ปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชากรนอกระบบการศึกษา - การศึกษาระดับชุมชนท้องถิ่นและองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย 		<p>ศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ตามหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้ชุมชน องค์กรท้องถิ่นจัดแหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต 	
<p>๖. อื่น ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรและผู้บริหารใน ส่วนกลางให้เข้าใจบริบทสภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดและท้องถิ่น รวมทั้งก้าวทันต่อการพัฒนาระบบราชการ - โครงสร้างหลักสูตร - การเกลี่ยอัตรากำลัง 	<p>พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๘</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับบทบาทผู้บริหารส่วนกลางให้เป็นผู้สนับสนุนให้จังหวัดและท้องถิ่นสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้จังหวัดและท้องถิ่นสามารถเกลี่ยอัตรากำลังข้าราชการได้เองตามความต้องการของสถานศึกษา ๑) โครงสร้างหลักสูตรระดับชั้น ป ๑ - ๓ ควรเรียนรู้ สาระภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และบูรณาการตามความต้องการของผู้เรียนระดับชั้น ป. ๔ ขึ้นไป ๘ กลุ่มสาระ สพป. และ สพม. สามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมได้ตามบริบทของสถานศึกษา ๒. การเกลี่ยอัตรากำลัง ส่วนกลาง (ก.ค.ศ./สพฐ) ควรมอบอำนาจให้เขตพื้นที่และสถานศึกษา เป็นผู้ดำเนินการทุกกรณี ๓. ระบบตำแหน่ง และวิทยฐานะของข้าราชการครูควรแยกออกจากกัน 	
<p>สรุป ประเด็นสำคัญการปรับบทบาท สพป. และ สพม. ที่ต้องการ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ให้มีหน่วยงานทางการศึกษาในระดับอำเภอ เช่น สปอ. เดิม ๒. การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้น ปม. ได้รับระดับ ๘ เต็มขั้นหรือ ค.ศ. ๓ เต็มขั้นให้ได้รับสายสะพานชั้น ปม. ได้เลย ๓. ไม่ควรกำหนดให้มีรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นตำแหน่งรองโครงสร้างและตำแหน่งรองชั่วคราว 			

นายโกวิท คูพะเนียด ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มที่ ๕ ประชุมระดมความคิดในประเด็น

กฎหมายที่ต้องเร่งดำเนินการปรับแก้โดยเร่งด่วน เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วยผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู คณาจารย์ นิตินกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือ

กฎหมาย	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๙	สมศ. สร้างความยุ่งยากให้สถานศึกษา และเสียเงินงบประมาณของรัฐ และเป็นภาระประเมินคุณภาพสร้างภาระให้ครูผู้สอน	ยุบ สมศ. และให้ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่แทน	
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๗	การศึกษาภาคบังคับ การรับนักเรียนจาก ๙ ปี เป็น ๑๑ ปี ปัญหาการรับนักเรียนก่อนเกณฑ์ในระดับปฐมวัย เอกชนรับนักเรียนก่อนเกณฑ์	ให้มีการศึกษาภาคบังคับ เป็นชั้นอนุบาล ๑ ถึง ม. ๓ เดิมจากการเรียน ๙ ปี เป็น ๑๑ ปี เพื่อได้สอดคล้องกับกฎหมาย	
-พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๓๘ วรรค ๕ -หลักสูตรการศึกษา	- เงินเดือนข้าราชการครู ไม่ต้องการอิงกับ กพ. ให้เป็นของบุคลากรทางการศึกษาอื่น มาตรา ๓๘ ค (๒) - สภาพนักเรียนในระดับประถมศึกษา ยังอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ คิดเลขไม่เป็น	โดยมีเงินเดือนเป็นของข้าราชการครูเอง มีกฎหมายของตนเอง ในช่วงชั้น ป. ๑ – ป. ๓ ให้อ่านออกเขียนได้ คิดเป็น ลดวิชาลงให้นักเรียนมีเครื่องมือในการอ่าน เขียน การคิดเลข	-กำหนดเป็นกฎหมาย
-พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓๘ ค (๒) -หนังสือเวียนที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๒๐ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๕๖	- ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพในการประเมินวิทยฐานะ ในการสร้างงานเน้นเอกสารไม่สอดคล้องกับคุณภาพของผู้เรียน -เนื่องจากผู้อำนวยการ ครู มุ่งทำผลงานทางวิชาการ ละทิ้งการสอน -การประเมินวิทยฐานะมีความยุ่งยากซับซ้อน	- ความก้าวหน้าของครู ต้องเน้นคุณภาพของผู้เรียนโดยให้เป็นเชิงประจักษ์ของนักเรียน - ตำแหน่งวิทยฐานะน่าจะมีหลักตามอายุราชการ -ควรเป็นวิจัยเชิงประจักษ์ กับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน	
ระเบียบนักเรียน	ให้นักเรียนมีระเบียบบังคับของ	ควรมีการบังคับใช้การแต่งกายใน	

กฎหมาย	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	สถานศึกษาเป็นแนวทางเดียวกัน เช่น การไว้ผมยาว	สถานศึกษาให้เหมือนกันระดับชาติ	
<p>-พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ มาตรา ๓๙</p> <p>-กฎกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการ กระจายอำนาจการ บริหารและการจัด การศึกษา พ.ศ.๒๕๕๐</p> <p>-ประกาศ คณะกรรมการโคนม และผลิตภัณฑ์นม เรื่อง หลักเกณฑ์และ แนวทางปฏิบัติ โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน</p>	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโอนเงินให้ ให้สถานศึกษาล่าช้า เนื่องจากนำเงิน อุดหนุนไปทดลองจ่ายในส่วนอื่นทำให้ สถานศึกษาเดือดร้อน ไม่มีงบประมาณ ในการดำเนินงาน	ให้ดำเนินการโดยโอนกลับให้ สถานศึกษาดำเนินการเอง	
พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๔, มาตรา ๓๐, มาตรา ๓๑, มาตรา ๖๔	จำนวนครูไม่เพียงพอต่อการสอน ต่อ กลุ่มสาระ แต่ต้องการผลสัมฤทธิ์ของ การเรียน	<p>- จัดสรรอัตรากำลังให้มีเจ้าหน้าที่ทำ หน้าที่นโยบาย เช่น เจ้าหน้าที่ การเงิน พัสดุ บรรณารักษ์ ทะเบียน ธุรการ</p> <p>- ครูมีเพียงพอทุกกลุ่มสาระ</p>	
พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๕	ครูมีรายได้ไม่เพียงพอและเหมาะสมกับ ฐานะทางสังคมและวิชาชีพ	<p>-ปรับปรุงเงินเดือน เงินค่าครองชีพ เพิ่มเงินวิทยฐานะ</p> <p>-ให้มีกฎหมายรองรับวิทยฐานะ</p>	
	ผล O-NET ตกต่ำ ทุกกลุ่มสาระ	<p>-ข้อสอบต้องมีมาตรฐาน หลากหลาย ตรงตามเนื้อหาสาระตัวชี้วัดของ ผู้เรียน</p> <p>-จัดการศึกษาของนักเรียนให้เป็น ตามหลักสูตรท้องถิ่น</p> <p>-ข้อสอบต้องเป็นตามสภาพของ ท้องถิ่น</p> <p>-ผลการสอบไม่จำเป็นต้องนำมา</p>	

กฎหมาย	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
		ตัดลีนกับเกณฑ์ผลการเรียนของนักเรียน	
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙	-การจัดการศึกษาท้องถิ่น อบต. อบจ. เปิดดำเนินการซ้ำซ้อนกับสถานศึกษาในพื้นที่ ทำให้เกิดปัญหาการแย่งเด็ก -อัตราการเกิดของเด็กกลดน้อยลง หลายสถานศึกษาจะยุบ เลิก เด็กในตำบลละทิ้งถิ่นฐานและชุมชนหนีไปเรียนในเมือง	- ควรจัดให้มีเอกภาพรวมเป็นหนึ่งเดียวเพื่อจะแข่งขันกับสถานศึกษาในเมือง - อบต. อบจ. ควรมีหน้าที่สนับสนุนงบประมาณต่างๆส่วนหน้าที่สอนควรให้เป็นหน้าที่ของ สพฐ. เพื่อลดความซ้ำซ้อน - ควรบูรรวมกัน	
ระเบียบการย้าย	การย้ายผู้อำนวยการสถานศึกษามีการกำหนดขนาดสถานศึกษา จำนวนเด็กต่ำกว่า ๑๒๐ คน กลาง ๕๐๐ คน ใหญ่ ๕๐๐ - ๑,๕๐๐ บาท ควรยกเลิเพราะผู้บริหารที่มีความสามารถอยู่สถานศึกษาขนาดเล็กก็ไม่สามารถย้ายไปได้	ให้ยกเลิกเกณฑ์การย้ายผู้อำนวยการและควรกำหนดให้ย้ายตามความสามารถ	
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙	สถานศึกษานิติบุคคลให้อำนาจแก่สถานศึกษาในการบริหารงานทุกภาคส่วนแต่ในความเป็นจริง สถานศึกษาไม่มีความรู้ด้านนิติบุคคลทำให้สถานศึกษาเป็นอันตรายต่อการจัดการศึกษา	- หาแนวทางปฏิบัติให้ความรู้กับบุคลากรอย่างเร่งด่วน - จัดหาครูสนับสนุนทางการศึกษา เช่น การเงิน ธุรการ ทะเบียน พัสดุ	
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖	คณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีค่าตอบแทน	จัดสรรค่าตอบแทนให้คณะกรรมการสถานศึกษา กำหนดคุณสมบัติ ให้ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นเป็นกรรมการสถานศึกษาโดยตำแหน่ง	
	แยกกงปประมาณสาธารณูปโภคเป็นสัดส่วน ให้แยกจากเงินอุดหนุนรายหัวตามขนาดของสถานศึกษา	-จัดสรรเงินค่าสาธารณูปโภคโดยเฉพาะ -จัดสรรตามขนาดของสถานศึกษาตามความเหมาะสม	
พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๒	กฎหมายมีบทลงโทษไม่ชัดเจนและล่าช้า	เพิ่มบทลงโทษและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด	
การบริหารงานบุคคล	ด้านวินัยและกฎหมายเป็นงานที่ยุงยากซับซ้อนแต่ถูกแทรกแซงได้ง่ายเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา	-ควรให้มีการแยกกลุ่มงานวินัยและนิติการออกจากกลุ่มบริหารงานบุคคลเพื่อให้มีเอกภาพเกิดความยุติธรรม	

การประชุมระดมความคิด ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร.พิชณุ ตุลสุข รองเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นประธานกล่าวเปิดงาน และบรรยายพิเศษในหัวข้อ การพัฒนากฎหมายการศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน กล่าวย้ำแนวทางการปฏิรูปการศึกษาว่า “ทุกวันนี้กระแสการปฏิรูปการศึกษากำลังมาแรง สังคมวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมากเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของภาครัฐซึ่งมีปัญหาอย่างมากในเรื่องคุณภาพการศึกษา หลักสูตรการศึกษา การบริหารจัดการศึกษา และคุณภาพครู ประกอบกับเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเป็นช่วงเวลาที่ดีที่จะปฏิรูปการศึกษาได้อย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายการศึกษาเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งขณะนี้คณะกรรมการกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ พยายามที่จะนำเอาเรื่องของการศึกษาในด้านต่างๆ อย่างน้อย ๑๑ ประเด็น เช่น เรื่องโรงเรียนนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ เรื่องการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเปลี่ยนบทบาทของรัฐจากผู้จัดการศึกษา เป็นผู้กำกับและสนับสนุนการศึกษา เป็นต้น โดยนำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ด้วยเช่นกัน เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางของการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและมีความต่อเนื่อง ดังนั้น เวทีแห่งนี้ถือเป็นโอกาสดีที่ทุกท่านจะได้บอกเล่าในฐานะผู้ปฏิบัติงาน ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นเป็นอย่างไร ควรแก้ไขอย่างไร ข้อมูลตรงนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปกฎหมายการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง”

นายคันฉัตร ตันเสถียร รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ได้เสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาว่า “กฎหมายการศึกษา ถือเป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการและการพัฒนาการศึกษาของชาติ กฎหมายที่มีผลบังคับใช้แล้ว จำเป็นต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ผลของการนำไปปฏิบัติ ศึกษาจุดอ่อน จุดแข็งของกฎหมาย เพื่อทราบผลกระทบ ปัญหาหรืออุปสรรคของกฎหมายที่เกิดขึ้น แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้นไป ข้อเสนอจากการประชุมจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติเป็นอย่างยิ่งเพื่อจะนำไปสู่การกลั่นกรองกฎหมายการศึกษา และการปฏิรูปการศึกษาต่อไป”

ดร.วิชัย ตันติกุลานันท์ ประธานอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมายการศึกษา ได้กล่าวว่า “การปฏิรูปการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนสามารถพึ่งตนเองได้ หรือแข่งขันกับประเทศอื่นได้ อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ สำหรับวิธีการในการพัฒนาคน รัฐต้องให้การศึกษามีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการต้องทำหน้าที่พัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่สมบูรณ์และมีคุณภาพตั้งแต่ก่อนเกิดจนกระทั่งตาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องพัฒนาพ่อและแม่ของเด็กก่อนที่เด็กจะเกิด เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นแบบอย่างที่ดีของลูกที่เกิดมา เมื่อครอบครัวดี พลเมืองก็ย่อมมีคุณภาพ มีความรู้ มีอาชีพ มีรายได้ที่จะยังชีพอยู่ได้ ไม่ประกอบมิฉฉาชีพ และสุดท้ายจะไม่สร้างปัญหาและทำผิดกฎหมายให้กับสังคม”

นางชูศรี กัตถุญตานันท์ รองประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี ได้เสนอแนะให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาว่า “จะหาอย่างไรให้เด็กสมัยนี้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งปัจจุบันขาดเรื่องเหล่านี้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ที่มีต่อเด็ก โดยเฉพาะผู้ปกครองที่มีค่านิยมที่ว่าลูกตนเองต้องเรียนเก่งๆ ส่งผลให้เด็กต้องเรียนพิเศษ เด็กต้องเรียนหนักเพื่อสนองความต้องการของผู้ปกครอง แทนที่เด็กจะได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตามวัย ผู้ปกครองก็มีภาระเพิ่มขึ้น ทั้งด้านค่าใช้จ่าย และการรับส่งเด็ก ในเรื่องดังกล่าวควรจะต้องปรับแก้โดยเร่งด่วน”

ดร.อินทิรา ชาสีร์ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้เสนอสภาพปัญหาการศึกษาในปัจจุบันว่า “สถาบันอาชีวศึกษาขาดแคลนเด็กที่มาเรียนสายอาชีวศึกษาเนื่องจากค่านิยมของสังคมไทย ยอมรับคนจบปริญญามากกว่าคนจบอาชีวศึกษา ประเทศไทยน่าจะนำรูปแบบการจัดอาชีวศึกษาของประเทศเยอรมันมาปรับใช้คือ คนที่จบสายอาชีวศึกษากับสายสามัญเงินเดือนจะไม่ต่างกัน เพราะเน้นคนที่มีความสามารถ มีทักษะ มีใบรับรอง สามารถนำไปปรับค่าตอบแทนได้ ดังนั้น เด็กที่เรียนเก่งด้านนี้จะมุ่งด้านนี้โดยเฉพาะ เพราะมองเห็นความก้าวหน้าในชีวิต สำหรับประเทศไทยเด็กที่เก่งๆ มีทักษะด้านอาชีพ เรียนจบแล้วไปทำงานไม่มีโอกาสก้าวหน้าแต่เด็กที่จบปริญญาเท่านั้นที่ได้เป็นหัวหน้า ทำให้ขาดแรงจูงใจที่จะเรียนในด้านอาชีวศึกษา ดังนั้นการแก้ปัญหาอาชีวศึกษาไม่ใช่เฉพาะส่งเสริมอาชีวศึกษาให้

เข้มแข็งเท่านั้น แต่ต้องแก้พื้นฐานตั้งแต่ระบบการเรียนการสอนจนกระทั่งถึงระบบการทำงาน เรื่องการคิด ค่านิยมและเรื่องฐานเงินเดือนด้วย”

นายสมเกียรติ แถวโทสง ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาค ๙ ได้เสนอแนวทางการวางรากฐานการศึกษาเพื่อปฏิรูปการศึกษาของชาติว่า “การศึกษา คือหัวใจในการพัฒนาประเทศ การปฏิรูปการศึกษานั้น ต้องเริ่มจากการปรับเปลี่ยนความคิดของผู้ปกครอง ก่อนเพราะผู้ปกครองถือเป็นครูคนแรกของเด็ก รัฐบาล ต้องเปลี่ยนความคิดของผู้ปกครองให้ตรงกับแผนการจัดการศึกษาของประเทศ ถ้าทำได้จะทำให้การพัฒนาการศึกษาดีขึ้น และขอเสนอว่าสภาการศึกษาต้องทำให้การศึกษาเป็นเหมือนเช่นเดียวกับความเชื่อทางศาสนาเพื่อแก้ปัญหานโยบายที่เปลี่ยนแปลงบ่อย โดยการสร้างปรัชญาทางการศึกษา ทำให้ทุกคนมีความเชื่อว่าการศึกษาตามปรัชญาการศึกษานี้จะทำให้เป็นทางออกให้คนมีการเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานของคนในโลก ถ้าทำได้แบบนี้ใครมาเป็นรัฐบาล หรือรัฐมนตรี นโยบายจะไม่มีมีการเปลี่ยนแปลง เพราะปรัชญาการศึกษามีเพียงแนวเดียว ยกตัวอย่างความเชื่อในพุทธศาสนา ไม่ว่าจะอยู่ประเทศไหนคนที่นับถือศาสนาพุทธก็จะยึดถือและปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน ไม่เปลี่ยนแปลง”

การประชุมในครั้งนี้ ได้มีการเปิดอภิปรายรับฟังความเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุม โดยผู้เข้าร่วมประชุมได้สะท้อนถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาคือ ปัญหาเรื่องความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาโดยสมบูรณ์แบบ ต้องปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยบัญญัติระบุให้ชัดเจน กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลและกำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญด้วย ส่วนกลางต้องปล่อยอำนาจการบริหารจัดการให้แก่สถานศึกษา โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคอยกำกับดูแล ปัญหาเรื่องการขาดแคลนอัตรากำลังครู สถานศึกษาขนาดเล็กจะพบปัญหานี้เป็นอย่างมาก ครูไม่ครบชั้น การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งเกิดความล่าช้าในการดำเนินการเพราะต้องรอส่วนกลางกำหนดวันสอบ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาอย่างเห็นได้ชัด การประเมินวิทยฐานะ ควรประเมินตามสภาพจริงให้เข้มข้นและควรใช้อายุราชการและปริมาณงานประกอบด้วย

การจัดการศึกษา หน่วยงานของรัฐทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ต้องร่วมกันรับผิดชอบ และร่วมกันแก้ปัญหาการศึกษาที่ตกต่ำลงอย่างมาก สถานการณ์ศึกษาจะต้องแก้ปัญหาให้จริงจัง ต้องเร่งผลักดัน แนวทางการปฏิรูป นำปัญหาที่ได้จากที่ประชุมไปสังเคราะห์ และสรุปจัดทำแผนเสนอต่อผู้มีอำนาจต่อไป เร่ง ปรับแก้ หรือร่างกฎหมาย ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการศึกษาให้แล้วเสร็จโดยเร็ว พร้อมทั้งนำกฎหมาย ที่ยกร่างเสร็จแล้ว ส่งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ตรวจสอบเพื่อสนับสนุนหรือปรับเปลี่ยนแก้ไขต่อไป

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิด

การศึกษาของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในทศวรรษที่ผ่านมา สืบเนื่องจากการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งด้านกฎหมาย โครงสร้าง นโยบายการบริหาร การจัดการศึกษา หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผล แต่ยังคงพบปัญหาของการศึกษาไทย โดย พบว่าการศึกษาไทยเป็นการศึกษาที่เหลื่อมล้ำ ผูกขาด รวบอำนาจโดยรัฐ ไร้ประสิทธิภาพในการจัดสรร ทรัพยากร และขาดความรับผิดชอบต่อ การศึกษาทั้งระบบทุกระดับ และทุกประเภท ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการพัฒนาการศึกษาโดยรัฐที่ ผ่านมาจะเห็นภาพการขาดการใส่ใจในคุณภาพในห้องเรียน มุ่งประกวดแข่งขัน ให้ความสำคัญกับงานกระดาษ ขาดทิศทางและความต่อเนื่อง ขาดความเชื่อมโยงตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย ระบบการศึกษาของประเทศไทย จึงเป็นระบบการศึกษาที่ใช้ทรัพยากรมากแต่ผลลัพธ์ต่ำ รัฐบาลจึงผลักดันนโยบายการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การศึกษาไทยมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น โดยจะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และจริงจัง อาจกล่าว ได้ว่าเป็นการปฏิสังขรณ์การศึกษาครั้งประวัติศาสตร์ของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือ การหล่อหลอมความเป็นพลเมืองและสร้างสังคมไทยที่มีลักษณะเป็น พลเมืองที่มีความสุขทั้งมิติทางกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียงและดำรงความเป็นไทย

ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาต้องสอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศ จึงต้องคำนึงถึงสภาพปัญหาทาง การศึกษาที่ผ่านมา มีเป้าหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจใหม่ ระหว่างรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อไปถึงจุดมุ่งหมายของ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองของชาติ เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาทางการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ยุทธศาสตร์สำคัญที่ต้องขับเคลื่อนในการปฏิรูป คือ

- ๑) การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา
- ๒) ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษาใหม่
- ๓) ปฏิรูประบบกำลังคนทางการศึกษาใหม่
- ๔) ปฏิรูปความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์
- ๕) เสริมสร้างการเรียนรู้ใหม่ของคนไทยและสังคมไทย

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จจึงควรมีการระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั่วทั้งประเทศและทุกภาคส่วน จึงกำหนดประเด็นการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน ๕ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ประชุมระดมความคิดในประเด็น เรื่อง การปรับแก้กฎหมายเพื่อให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล สมบูรณ์แบบ มีผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูคณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา มีวิทยากรประจำกลุ่ม คือ นายมานิตย์ คณะโต ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ประชุมระดมความคิดในประเด็น เรื่อง การปรับแก้กฎหมายเพื่อให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล สมบูรณ์แบบ มีผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูคณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา มีวิทยากรประจำกลุ่ม คือ นายมานิตย์ คณะโต ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการ

กฎหมาย	ข้อเสนอการปรับแก้	หมายเหตุ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	กำหนดระบุให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคลและเพิ่มมาตรการกำหนดให้ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา มีอำนาจดำเนินการใดได้บ้าง	
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖	เพิ่มอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลในมาตรา ๓๕ ^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖	
กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐	ยกเลิกกฎกระทรวงฉบับนี้	
ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการ	ปรับแก้ประกาศ สพฐ. ข้อ ๔ วรรค ๒ โดยตัดการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานออก	

^{๒๕} มาตรา ๓๕ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๓๔ (๒) เฉพาะที่เป็นโรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง

กฎหมาย	ข้อเสนอการปรับแก้	หมายเหตุ
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไป ยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๐		

กลุ่มที่ ๒ ประชุมระดมความคิดเห็นในประเด็น

การปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา มีผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา องค์การเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ครู คณาจารย์ นิตินกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้ง

ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่ม คือ ผู้แทนผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

นโยบายการปฏิรูปการศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่แก้ไขรายมาตรา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
๑. การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา - การบริหารจัดการ - ปรับบทบาทการจัดการศึกษาของภาครัฐ (ลดบทบาท)	มาตรา ๑๒ ^{๓๐} , มาตรา ๙ (๒) ^{๓๑} ตัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออก ตัดส่วนที่ ๒ การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ไม่ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษา ให้เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา	
	มาตรา ๓๖ ^{๓๒} กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล		

^{๓๐} มาตรา ๑๒ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๓๑} มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

(๒) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

^{๓๒} มาตรา ๓๖ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา ๒๑

นโยบายการปฏิรูปการศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่แก้ไขรายมาตรา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
๒. ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษาใหม่	มาตรา ๖๐ ^{๓๓}	ควรจัดสรรงบประมาณในลักษณะเป็นก้อน แล้วให้สถานศึกษาไปดำเนินการใช้จ่ายตามระเบียบเอง	
		การจัดทำแผนใช้จ่ายงบประมาณควรใช้ปีการศึกษาเพื่อสะดวกและทันต่อการจัดการศึกษา	
		ผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ที่ราชพัสดุภายในสถานศึกษา ให้เป็นรายได้ของสถานศึกษา และให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาสามารถนำไปบริหารจัดการได้เองโดยไม่ต้องขออนุญาต	
		การคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว ต้องเป็นธรรมและส่งตรงถึงตัวผู้เรียน และคำนึงถึงค่าครองชีพในปัจจุบัน รวมถึงสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ในชุมชน ลดงบดำเนินงานให้น้อยลง	
		จัดสรรเงินงบประมาณเป็นหมวดเงินประกันชีวิตของนักเรียน	
		โอนเงินอาหารกลางวัน อาหารเสริมนมให้สถานศึกษาโดยตรง	

ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ

^{๓๓} **มาตรา ๖๐** ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูง สุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

(๒) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น

(๓) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(๕) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

(๖) จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี่ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

(๗) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

นโยบายการปฏิรูป การศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติที่แก้ไขรายมาตรา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
๓. ปฏิรูประบบกำลังคน ทางการศึกษาใหม่ - ระบบการผลิตครูที่มี คุณภาพ	มาตรา ๕๖ ^{๓๔} ให้เพิ่มเติม	สถาบันผลิตครูหรือบุคลากรทาง การศึกษา ต้องประเมินการจบของ ผู้ที่จะเป็นครูหรือบุคลากรทาง การศึกษา มีการประเมินอย่าง เข้มงวดด้วยเกณฑ์มาตรฐานที่เป็น สากล และไม่ควรให้ผ่านออกมา หากไม่มีคุณภาพที่ดี	
การวางแผนอัตรากำลัง		ให้เขตพื้นที่และสถานศึกษา สามารถดำเนินการย้าย แต่งตั้ง ตามจำนวนอัตรากำลังว่างได้	ปรับแก้ พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการ
การจัดสรรอัตรากำลัง และบรรจุแต่งตั้ง		-มอบอำนาจให้สถานศึกษา สามารถบรรจุเลือกครูได้ตามสาขา ที่ขาดแคลน -คุณสมบัติการย้ายครู จะต้อง ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาเดิมมา ไม่น้อยกว่า ๕ ปี -การย้ายไม่ต้องผ่านความเห็นของ	ครูและบุคลากร ทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๓ (๒) ^{๓๕} , มาตรา ๔๕ ^{๓๖} , มาตรา ๔๖ ^{๓๗} , มาตรา ๔๗ ^{๓๘} ,

^{๓๔} มาตรา ๕๖ การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนา มาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงาน
บุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง
และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

^{๓๕} มาตรา ๒๓ ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

^{๓๖} มาตรา ๔๕ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด ให้บรรจุและแต่งตั้งจาก
ผู้สอบแข่งขันได้สำหรับตำแหน่งนั้น โดยบรรจุและแต่งตั้งตามลำดับที่ในบัญชีผู้สอบแข่งขันได้

ความในวรรคหนึ่งมีให้นำมาใช้บังคับสำหรับการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการตามมาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา
๕๘ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗

^{๓๗} มาตรา ๔๖ ผู้สมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดำรงตำแหน่งใด ต้องมีคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา
๓๐ และต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามมาตรฐานตำแหน่งนั้นตามมาตรา ๔๒

สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๓๐ (๔) และ (๘) ให้มีสิทธิสมัครสอบแข่งขันได้แต่จะมีสิทธิได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการ
ตามที่สอบแข่งขันได้ก็ต่อเมื่อพ้นจากตำแหน่งนั้น ๆ แล้ว

^{๓๘} มาตรา ๔๗ ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษา

ในกรณีที่หน่วยงานการศึกษาใดมีความพร้อมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามอบให้
หน่วยงานการศึกษานั้นเป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขัน

หลักสูตร วิธีการสอบแข่งขัน และวิธีดำเนินการที่เกี่ยวกับการสอบแข่งขัน ตลอดจนเกณฑ์ตัดสินการขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ การนำ
รายชื่อผู้สอบแข่งขันได้ในบัญชีหนึ่งไปขึ้นบัญชีเป็นผู้สอบแข่งขันได้ในบัญชีอื่น และการยกเลิกบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ ให้เป็นไปตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

นโยบายการปฏิรูป การศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติที่แก้ไขรายมาตรา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
		คณะกรรมการสถานศึกษา	มาตรา ๔๘ ^{๓๕} , มาตรา ๕๐ ^{๔๐} , มาตรา ๕๓ ^{๔๑} และมาตรา ๕๙ ^{๔๒}

^{๓๕} **มาตรา ๔๘** อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานการศึกษาอาจรับสมัครสอบแข่งขันเฉพาะบุคคลที่มีคุณสมบัติพิเศษในสาขาวิชาใด

ได้ ทั้งนี้ ผู้สมัครสอบแข่งขันต้องมีคุณสมบัติพิเศษในสาขาวิชานั้น ๆ ตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

^{๔๐} **มาตรา ๕๐** ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือมีเหตุพิเศษที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถดำเนินการสอบแข่งขันได้ หรือการสอบแข่งขันอาจทำให้ไม่ได้บุคคลต่อตามประสงค์ของทางราชการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาอาจคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยวิธีอื่นได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

^{๔๑} **มาตรา ๕๓** ภายใต้บังคับมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญพิเศษ เมื่อได้รับอนุมัติจาก ก.ค.ศ. แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของส่วนราชการที่ผู้นั้นสังกัดอยู่เป็นผู้มีอำนาจ สั่งบรรจุและให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคม ทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การศึกษาชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งโดยอนุมัติ ก.ค.ศ.

(๓) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานศึกษา ตำแหน่งผู้บริหารที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามมาตรา ๓๘ ข. (๕) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะชำนาญการ ตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ และตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งโดยอนุมัติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

(๔) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วย ตำแหน่งครู และตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ในสถานศึกษา ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง โดยอนุมัติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

(๕) การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมิได้อยู่ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของส่วนราชการที่ผู้นั้นสังกัดอยู่เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งโดยอนุมัติ ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. มอบหมาย เว้นแต่ตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญพิเศษให้ดำเนินการตาม (๑) โดยอนุโลม

(๖) การบรรจุและแต่งตั้งตำแหน่งอาจารย์ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และตำแหน่งศาสตราจารย์ ตามมาตรา ๓๘ ก. (๓) ถึง (๖) ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษามาใช้บังคับ โดยอนุโลมโดยให้สภาสถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่แทน ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง แล้วแต่กรณี เว้นแต่ ก.ค.ศ. จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาม วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคุรุสภา เป็นกรรมการ และเลขาธิการ ก.ค.ศ. เป็นกรรมการและเลขานุการทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการบรรจุและ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามจำนวนเขต พื้นที่การศึกษา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก ให้เป็นไปตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

^{๔๒} **มาตรา ๕๙** การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ได้ไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานการศึกษาอื่นภายในส่วนราชการหรือภายในเขตพื้นที่การศึกษาหรือต่างเขตพื้นที่การศึกษาต้องได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง ของผู้ประสงค์ย้ายและผู้รับย้ายแล้วแต่กรณี และให้สถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง ด้วย และเมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง พิจารณาอนุมัติแล้ว ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ สั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้นั้นต่อไป

การย้ายผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้สั่งย้ายโดยอนุมัติ ก.ค.ศ.

นโยบายการปฏิรูปการศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่แก้ไขรายมาตรา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
การสร้างขวัญกำลังใจครู		-การประเมินวิทยฐานะ ควรประเมินตามสภาพจริงให้เข้มข้น และควรใช้อายุราชการและปริมาณงานประกอบด้วย -เพิ่มเงินค่าวิชาชีพกรณีบุคลากรมีวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้น	
ระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	มาตรา ๕๒ ^{๔๓} , มาตรา ๙ (๔) ^{๔๔}	-ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูตรงตามความรู้ความสามารถและความต้องการ	
คุณธรรมความเป็นครู		สถาบันที่ผลิตครูจะต้องเน้นการส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมข้าราชการครูเพิ่มมากขึ้น	
๔. ปฏิรูปความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ - การเพิ่มอำนาจสถานศึกษา		ผู้บริหารต้องรับผิดชอบหากบริหารสถานศึกษาแล้วกลับล้มเหลวที่ส่วนกลางได้เพิ่มอำนาจให้สถานศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ	ออกกฎหมายเป็นการเฉพาะ
- บทลงโทษ		กำหนดบทลงโทษ (Accountability) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	
๕. เสริมสร้างการเรียนรู้ใหม่ของคนไทยและสังคม - การพัฒนาพ่อแม่ผู้ปกครอง	มาตรา ๑๑ ^{๔๕} เพิ่มเติม วรรคที่สอง	ภาครัฐต้องสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมพัฒนานักเรียนร่วมกับสถานศึกษา และสนับสนุนให้รางวัลแก่ผู้ปกครองที่พัฒนานักเรียนได้อย่างดีเยี่ยม	

การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อไปบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับอนุมัติจาก ก.ค.ศ. แต่ถ้าเป็นการย้ายไปบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งซึ่ง ก.ค.ศ. ยังมิได้กำหนด จะกระทำได้เมื่อ ก.ค.ศ. กำหนดตำแหน่งแล้ว

หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

^{๔๓} มาตรา ๕๒ รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

^{๔๔} มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

(๔) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

^{๔๕} มาตรา ๑๑ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา ๑๗ และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

กลุ่มที่ ๓ ประชุมระดมความคิดในประเด็น

บทบาทสถานศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษา มีผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่น ครูคณาจารย์ นิสิตกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือ ผู้แทนนิสิตกรสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
๑. ด้านวิชาการ ๑.๑ เวลาเรียนของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ มีมากเกินไป เด็กไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ควรปรับ	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๓ ^{๔๖} , มาตรา ๒๔ ^{๔๗} , มาตรา ๒๗ ^{๔๘} และ มาตรา ๒๘ ^{๔๙}	ปรับปรุงหลักสูตรตามความเหมาะสมตามคำสั่ง

^{๔๖} **มาตรา ๒๓** การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๒) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน
- (๓) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
- (๔) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
- (๕) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

^{๔๗} **มาตรา ๒๔** การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- (๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- (๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- (๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

^{๔๘} **มาตรา ๒๗** ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

^{๔๙} **มาตรา ๒๘** หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
หลักสูตรและโครงสร้าง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ให้น้อยลง		กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
๑.๒ เวลาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ควรเพิ่มสาระประสบการณ์ชีวิตและสาระงานอาชีพ	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๓, มาตรา ๒๔, มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘	
๑.๓ การวัดผลประเมินผล หากนักเรียนไม่ผ่านก็ควรให้มีการซ้ำชั้นเรียนได้เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพเพิ่มขึ้น	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๖ ^{๕๐}	
๒. ด้านงบประมาณ		
๒.๑ ควรจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนรายหัวระดับอนุบาลให้เพิ่มขึ้น ตรงต่อค่าครองชีพในปัจจุบัน	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๐	
๒.๒ ควรเพิ่มงบประมาณรายหัวนักเรียนรายบุคคลเนื่องจากที่ได้รับไม่เพียงพอ	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๐	
๒.๓ ต้องให้โอกาสสถานศึกษาระดมทรัพยากรมาใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้เท่าเทียมกัน	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๖, มาตรา ๓๙	
๒.๔ อาหารกลางวัน อบต. โอนเงินมาช้ำ ดังนั้นงบประมาณอาหารกลางวันและอาหารเสริมนมควรโอนมาให้สถานศึกษาบริหารจัดการเอง	-	
๓. ด้านบริหารบุคคล		
๓.๑ อัตรากำลังครูมีไม่เพียงพอ ควรจัดกรอบอัตราครูให้ครบชั้นและครบวิชาเอก	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๙ (๒) (๗) ^{๕๑}	
จัดสรรครูธุรการ และนักการภารโรงให้กับทุกสถานศึกษาเพื่อให้ครูได้มีเวลาสอน	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๙ (๒)	

^{๕๐} มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

^{๕๑} มาตรา ๑๙ ให้ ก.ค.ศ. มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๒) กำหนดนโยบาย วางแผน และกำหนดเกณฑ์อัตรากำลังของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งให้ความเห็นชอบจำนวนและอัตราตำแหน่งของหน่วยงานการศึกษา

(๗) กำหนดวิธีการและเงื่อนไขการจ้างเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงานการศึกษา รวมทั้งกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
นักเรียนอย่างเต็มที่		
๓.๒ ครูและบุคลากรที่รับย้ายไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา ควรกระจายอำนาจในการคัดเลือกบุคลากรสำหรับสถานศึกษาเอง	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๙, มาตรา ๒๖ (๒) ^{๕๒}	
๓.๓ การประเมินวิทยฐานะ ควรให้มีการเลื่อนวิทยฐานะโดยอัตโนมัติ ไม่ต้องมีการประเมิน เพื่อให้ครูได้มีเวลาในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น	-พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓๑ -กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการกำหนดระดับตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือน และเงินประจำตำแหน่งของบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๙ ค (๒) พ.ศ. ๒๕๕๐	
<u>๔. ด้านบริหารทั่วไป</u> ๔.๑ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ค่อยเข้าประชุม จึงควรให้มีคำตอบแทนของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยเฉพาะ	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๐ ^{๕๓}	
๔.๒ การรับผิดชอบกรณีการนำนักเรียนออกนอกสถานศึกษาค้างคืน ซึ่งต้องรายงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อเกิดเหตุขึ้นทางเขตพื้นที่การศึกษาไม่ช่วยรับผิดชอบ	-ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษา ไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ -ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการในการพานักเรียน และนักศึกษา ไปนอกสถานศึกษา และเดินทางไกล เข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด	

^{๕๒} มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(๒) เสนอความต้องการจำนวนและอัตราตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

^{๕๓} มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือ ผู้แทนสำนักงานศึกษาธิการภาค ๒ ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มที่ ๔ ประชุมระดมความคิดในประเด็น

การปรับบทบาทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น ครู คณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้ง

แนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา	อำนาจหน้าที่เดิม	อำนาจหน้าที่ใหม่	หมายเหตุ
๑. การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา - การบริหารจัดการ - ปรับบทบาทการจัดการศึกษาของภาครัฐ (ลดบทบาท)	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๘ ^{๕๔}	- สนับสนุน ผลักดันนโยบาย และการจัดการศึกษาไปปฏิบัติ - ติดตามดูแลและประเมินผลการจัดการศึกษา - ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา - การจัดการเรื่องงบประมาณให้ สพฐ จัดสรรให้สถานศึกษาโดยตรง - ประสานงานส่วนกลางกับสถานศึกษา	
๒. ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษาใหม่ - ระบบงบประมาณด้านอุปสงค์โดยตรงต่อตัวผู้เรียน - สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ - ระบบมาตรการทาง	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๘	- ตรวจสอบสถานศึกษาตามบริบทของพื้นที่เพื่อเป็นข้อมูลจัดสรรเงินรายหัวสู่สถานศึกษาอย่างเป็นธรรม - ให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ - ให้มีกองทุนสมทบในส่วนระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่นนั้น	

^{๕๔} มาตรา ๓๘ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือ เลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

แนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา	อำนาจหน้าที่เดิม	อำนาจหน้าที่ใหม่	หมายเหตุ
ภาชีสนับสนุน ผู้ประกอบการหรือ องค์กรภาคเอกชน - กองทุนสมทบแก่ ท้องถิ่นหรือภาคประชา สังคม - ทุนการศึกษาในรูป “คูบองการศึกษา”			
๓. ปฏิรูประบบกำลังคน ทางการศึกษาใหม่ - ระบบการผลิตครูที่มี คุณภาพ - ระบบการพัฒนาครู และบุคลากรทางการ ศึกษา - ระบบวิทยฐานะครู และผู้บริหาร - การพัฒนาสมรรถนะ ด้านการวิจัยของ คณาจารย์มหาวิทยาลัย	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๘	- ผลิตบุคลากรตามความต้องการและ ความขาดแคลนของสถานศึกษา - สนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถตลอดเวลา - จัดทำกรอบอัตรากำลังที่สถานศึกษา ขาดแคลนร่วมกับสถานศึกษาเพื่อเป็น ข้อมูลพื้นฐาน	
๔. ปฏิรูปความ รับผิดชอบต่อผลลัพธ์ - การเพิ่มอำนาจ สถานศึกษา - ระบบวัดผลประเมินผล ผู้เรียน และการประเมิน คุณภาพสถานศึกษาใหม่ - การเพิ่มประสิทธิภาพ ของสถานศึกษา - กลไกตรวจสอบการใช้ งบประมาณ	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๘	พิจารณาในการลงโทษผู้บริหาร สถานศึกษากรณีผลสัมฤทธิ์และ คุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา ที่ล้มเหลว	
๕. เสริมสร้างการเรียนรู้ ใหม่ของคนไทยและ สังคม - การพัฒนาพ่อแม่ ผู้ปกครอง	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๘	- ส่งเสริม สนับสนุนร่วมกับองค์กร ท้องถิ่นในการจัดการเรียนการศึกษา - กำหนดเนื้อหาสาระหลักสูตรการ เรียนการสอนร่วมกับองค์กรท้องถิ่น เพื่อเน้นสภาพแวดล้อมบริบทของพื้นที่	

แนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา	อำนาจหน้าที่เดิม	อำนาจหน้าที่ใหม่	หมายเหตุ
- การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน นอกระบบการศึกษา - การศึกษาระดับชุมชนท้องถิ่นและองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย		ที่จัดการศึกษา - ส่งเสริมให้ชุมชนองค์กรท้องถิ่นจัดแหล่งเรียนรู้ ชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	
๖. อื่น ๆ		- ปรับบทบาทส่วนกลางให้เป็นเพียงผู้สนับสนุนให้จัดให้มีการจัดการศึกษาและให้จังหวัดและท้องถิ่นสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามอิสระของแต่ละท้องถิ่นที่สามารถเกลี้ยอัตรากำลังข้าราชการได้เองตามความต้องการของสถานศึกษา	

กลุ่มที่ ๕ ประชุมระดมความคิดเห็นในประเด็นกฎหมายที่ต้องเร่งดำเนินการปรับแก้โดยเร่งด่วน เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วยผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู คณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือ

ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

กฎหมาย	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	การออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากขาดคุณสมบัติกรณีเป็นบุคคลล้มละลายตามมาตรา ๓๐ (๔) ซึ่งเมื่อตกเป็นบุคคลล้มละลายแล้ว สามารถปลดจากการล้มละลาย หรือยกเลิกจากการเป็นบุคคลล้มละลายได้ มีสถานะภาพเป็นบุคคลธรรมดา มีคุณสมบัติครบตามมาตรา ๓๐	เห็นควรมีกฎหมายระดับรอง เช่น กฎ ก.ค.ศ. มากำหนดให้บุคคลที่เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ออกจากราชการเนื่องจากขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๐ (๔) เพราะเป็นบุคคลล้มละลายให้กลับเข้ารับราชการได้ เนื่องจากมีคุณสมบัติครบ เพราะปลดจากการล้มละลายหรือยกเลิกจากการ	

กฎหมาย	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
		ล้มละลายแล้ว ไม่ใช่ถูกออกจาก ราชการเนื่องจากมีโทษทางวินัย	
	กรณีผู้บริหาร และบุคลากรมีปัญหาใน สถานศึกษา ส่วนใหญ่จะพิจารณาให้ ผู้บริหารย้าย ครูและบุคลากรอยู่ใน สถานศึกษานาน สร้างฐานอำนาจ ในทางมิชอบ	-น่าจะพิจารณาให้คนที่สร้าง คุณประโยชน์ให้สถานศึกษา มากกว่าอยู่มานาน เว้นแต่เป็น ความประสงค์ หรือสมัครใจย้าย ของผู้บริหาร เพื่อให้บุคลากรได้ ประเมินตนเอง มีทัศนคติที่ดีต่อ ผู้บริหาร -ควรกำหนดให้ครูมีระยะเวลาย้าย เช่นเดียวกับผู้บริหาร เพื่อเปิดโลก ทัศน์ตามเงื่อนไขการย้าย	
	สมศ. ประเมินคุณภาพ โดยภาพรวมไม่ มีผลต่อการประกอบวิชาชีพครู / ผู้บริหาร	ควรมีคณะกรรมการพิจารณาที่ทรง คุณธรรมประเมินการทำงานของครู ทุกปีเช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ หากประเมิน ๓ ปีไม่ผ่าน ให้พ้นจาก หน้าที่	
	-ดีกอนอกนอกระบบสถานศึกษามี จำนวนมากขึ้น -ประชากรยังขาดทักษะการพัฒนา คุณภาพที่มีความพร้อมในการจัด การศึกษาของไทย	ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ ให้มีคุณภาพและครอบคลุม ประชากรทั้งประเทศ	
	พัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ เทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีความ เหมาะสมกับความต้องการเรียนรู้ของ ประชาชน	มอบสำนักงาน กศน. ส่งเสริมการ เรียนรู้ทางเทคโนโลยี ให้แก่ ประชาชนในระดับชุมชน ให้มี พัฒนาการที่ดีขึ้น	
	ปรับปรุงระบบวัดผลประเมินผล การ วัดผลของผู้เรียนที่สลับซับซ้อน ในการ จัดการศึกษา เช่น สทศ. สมศ.	-ไม่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการจัด การศึกษา -ทำให้ยุ่งยากและไม่มีผลต่อการ พัฒนาการศึกษาของทรัพยากร มนุษย์ -ไม่ส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการจัด การศึกษา	
	ยกเลิกใบประกอบวิชาชีพครูและ บุคลากรทางการศึกษา	-ไม่เอื้อและไม่มีผลต่อการ พัฒนาการครู -ผู้เรียนไม่ได้รับผลประโยชน์จาก การมีใบประกอบวิชาชีพ	

กฎหมาย	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	พิจารณาลดบทบาทหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา	-ป้องกันการทุจริตในหน้าที่โดยมิชอบ -ป้องกันการฉ้อราษฎร์บังหลวง	
	ผู้เรียนขาดความตระหนักในคุณค่าชีวิต บกพร่องด้านคุณภาพชีวิต และการมีส่วนร่วมต่อสังคม	เร่งจัดการศึกษาแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตของประชาชน โดยมอบ ให้สำนักงาน กศน. พัฒนาทักษะ ชีวิตให้แก่ประชาชน โดยใช้ กศน. ตำบล เป็นฐานแห่งการเรียนรู้	
	ยกเลิกหลักสูตร กศน. พ.ศ. ๒๕๕๑ เนื่องจากมีสาระการเรียนรู้ที่มากเกินไป ความจำเป็น	จัดเป็นสาระการเรียนรู้ ๘ หมวด วิชา คือ สาระแกนกลาง และสาระ ประสบการณ์ โดยให้คงหน่วยกิต การเรียนรู้ เท่าเดิมในแต่ละระดับ การศึกษา	
กฎหมายว่าด้วยการ ยุบรวมสถานศึกษา	เมื่อมีสถานศึกษาตั้งแต่ ๒ แห่งขึ้นไปมา รวมกัน - ในด้านงบประมาณ การจัดการก็ยัง เหมือนสถานะสถานศึกษาเดิมทุกประการ - ในด้านบริหารงานบุคคล เมื่อมา รวมกันต่างฝ่ายต่างก็มีได้ยอมรับซึ่งกัน และกัน เนื่องจากสามารถจัดการตัวเอง ได้ จึงทำให้การจัดการภายในไม่ราบรื่น และไม่เป็นเอกภาพ - ในการประสานติดต่อภายใน หรือ ภายนอก เมื่อมีสถานศึกษาที่มาร่วมกัน บางครั้งมีบุคลากรจำกัด แต่เมื่อมีการ ประสานงานหรือต้องติดต่อกับ หน่วยงานเบื้องบน หรือหน่วยงานอื่น ก็จะทำบางครั้งเป็นเรื่องเดียวกัน และ สถานศึกษาทั้งหมดได้มารวมกันอยู่แล้ว	เห็นควรปรับปรุงกฎหมายเป็นกรณี พิเศษ หากมีการรวมสถานศึกษาให้ สถานศึกษาที่มาร่วมกัน มีสถานะ พิเศษแตกต่างจากแห่งอื่น อาทิเช่น - การรวมงบประมาณให้สามารถ เอื้อประโยชน์ของทางราชการ ผลดี จะเกิดต่อผู้เรียน - ด้านการบริหารบุคคล ก็ให้อำนาจ พิเศษ ให้แก่ผู้บริหารสูงสุดใน สถานศึกษาที่มาร่วมกัน โดยดูตาม ศักดิ์และฐานะ	
	มีการเรียกรับผลประโยชน์จาก ข้าราชการครูทุกรูปแบบ เช่น สอบ บรรจุ ย้ายสถานศึกษา ผลงานทาง วิชาการและความดีความชอบ	ให้ให้มีกรรมการส่วนกลางคอย ติดตาม ตรวจสอบและพิจารณา ลงโทษ ผู้ที่กระทำผิดอย่างจริงจัง	
พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหาร ราชการ กระทรวงศึกษาธิการ	ไม่มี กศน. เป็นองค์กรหลัก ทั้งที่ รับภาระงาน ๒ งาน คือ การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มี การเพิ่มองค์กรหลักอีก ๑ จะต้องเพิ่ม	ให้มีสำนักงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย - มาตรา ๑๘ เพิ่มคณะกรรมการ กศน. มีหน้าที่พิจารณาเสนอ	

กฎหมาย	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐	บทบาทหน้าที่เข้าไป	นโยบายแผนพัฒนา (เอามาตรา ๑๗) ลงมา	
การมอบอำนาจตามคำสั่ง สป.ที่ ๑๑๑/๒๕๕๘ ให้ ผอ.กศน.อำเภอมีอำนาจจัดซื้อจัดจ้าง	เดิม การมอบอำนาจให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดซื้อ/จัดจ้าง ไม่เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ปัจจุบัน คำสั่ง สป.ที่ ๑๑๑/๒๕๕๘ มอบอำนาจให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดซื้อ จัดจ้างไม่เกิน ๕ ล้านบาท มีผลกระทบ ทำให้ กศน.อำเภอในจังหวัดอุบลราชธานี ๕ - ๖ อำเภอ หรือ ทั่วประเทศกว่า ๒๐๐ อำเภอ ไม่สามารถจัดซื้อจัดจ้างได้ คือ -จัดหาหนังสือแบบเรียนประจำภาคเรียน -จัดหาหนังสือพิมพ์ วารสาร บ้านหนังสืออัจฉริยะ	ยกเลิกคำสั่งมอบอำนาจ สป. ที่ ๑๑๑/๒๕๕๘ ให้ใช้คำสั่งเดิมที่มอบอำนาจให้จัดซื้อจัดจ้างไม่เกิน ๒ ล้านบาท	
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่เน้นให้มีการกระจายอำนาจ	- ให้สถานศึกษาทุกแห่งเป็นนิติบุคคล (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กศน.อำเภอ/เขต) - ให้ กศน.อำเภอขยายอำนาจระดับการจัดการศึกษา ได้ความพร้อมของสถานศึกษา	
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	มาตรา ๑๐ กฎหมายต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ์ และโอกาสเสมอกัน (สภาพจริงไม่ได้รับสิทธิตามกฎหมาย) มาตรา ๖๑ ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษา (จัดแก่นักเรียนรายหัวไม่เท่ากัน เอาเปรียบด้านคุณภาพสถานศึกษา)	- บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง เน้นการปฏิบัติ มีบทลงโทษให้ชัดเจน - ต้องกำหนดรูปแบบการจัดสรรงบประมาณ ให้คำนึงถึงสภาพจริง (ไม่เสมอกันทุกสถานศึกษา)	
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	มาตรา ๓๕ สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ไม่มีการกำหนดรูปแบบ	กำหนดรูปแบบให้ชัดเจน ให้เป็นไปตามกฎหมาย มีผลบังคับใช้	
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร	มาตรา ๕๙ การเสนอความเห็นการย้าย (ไม่มีผลต่อการพัฒนา)	ไม่มีการดำเนินการตามข้อกำหนด ถ้าไม่มีผลต่อการพิจารณา	

กฎหมาย	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
ทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม			
พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖	การมีใบประกอบวิชาชีพยังไม่มีผลต่อการปฏิบัติจริง (การศึกษาจึงล้มเหลว)	มีแนวทางแต่ไม่สามารถนำมาสู่การปฏิบัติ	
คำสั่ง สป. /๕๘ ห้ามจัดซื้อจัดจ้างสื่อแบบเรียนโดยวิธีพิเศษ	การจัดซื้อจัดจ้าง จัดหาสื่อแบบเรียนนักศึกษา กศน. ยังไม่ได้รับสื่อเนื่องจากความล่าช้าในการจัดซื้อจัดจ้าง	ให้ยกเลิกคำสั่งนี้ และให้ดำเนินการตามระเบียบพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๕๗ อนุ ๒ ได้ตามความจำเป็นเพื่อให้ทันต่อการจัดการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียน	

การประชุมระดมความคิด ครั้งที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร. พิษณุ ตูลสุข รองเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นประธานกล่าวเปิดงาน และบรรยายพิเศษในหัวข้อ การพัฒนากฎหมายการศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิรูป การศึกษาในปัจจุบัน กล่าวย้ำแนวทางการปฏิรูป การศึกษาว่า “ปัจจุบันการศึกษาของประเทศไทยมี ผลสัมฤทธิ์ที่ตกต่ำลงอย่างมาก การจัดการศึกษาของ ภาครัฐมีปัญหาอย่างมากในเรื่องคุณภาพการศึกษา อีก

อย่างหนึ่งช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเป็นช่วงเวลาที่คาดว่าจะปฏิรูปการศึกษาได้อย่างรวดเร็ว จึง จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายการศึกษาเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา ปัญหาที่พบในการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ เช่น เรื่องโรงเรียนนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ เรื่องการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเปลี่ยนบทบาทของรัฐจากผู้จัดการศึกษาเป็นผู้กำกับและสนับสนุนการศึกษา เป็นต้น ทุกหน่วยงานจะต้อง ร่วมสนับสนุนส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งภาค ประชาชน การมารับฟังความเห็นและข้อเสนอเพื่อมาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาจึงมีความสำคัญ เพราะ กฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อกำหนดตัวชี้ทิศทาง เป้าหมาย และวิธีการที่จะนำไปสู่จุดหมาย การจัดทำกฎหมาย จะต้องวางกรอบแนวทางที่กว้างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายปฏิบัติได้ดำเนินการได้อย่างอิสระและคล่องตัว สอดคล้องกับบริบทของตนเองและสังคมอย่างแท้จริง”

นายศิริพัฒน์ พัฒกุล รองผู้ว่าราชการจังหวัด นครศรีธรรมราช ได้เสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาว่า “การศึกษาในปัจจุบัน พบสภาพปัญหาอย่างมาก โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษา ซึ่งมีหลาย หน่วยงานไม่ร่วมมือประสานการทำงานกัน ทำให้เกิด ปัญหาในการประสานงานระหว่างองค์กรและส่วนกลาง กับส่วนภูมิภาค ในระดับจังหวัดมีความยุ่งยากมากใน การจัดการศึกษาหรือติดต่อเกี่ยวกับการศึกษา เนื่องจากองค์กรที่จัดการศึกษามีหลายองค์กรทำให้ไม่สามารถ ทราบได้อย่างแน่ชัดว่าองค์กรใดทำหน้าที่กำกับดูแล ปัญหาการศึกษาในปัจจุบันที่พบส่วนใหญ่ เช่น ปัญหาเรื่อง การกระจายอำนาจ การเป็นนิติบุคคลของโรงเรียน การขาดจิตสำนึกของความเป็นครู โรงเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรระ กันดารขาดการเอาใจใส่จากส่วนกลาง ปัญหาเรื่องเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ท้องในวัยเรียน ปัญหาเหล่านี้ถึงเวลา ที่ผู้มีอำนาจจะต้องปฏิรูปอย่างจริงจังเสียที”

ในการประชุมดังกล่าว ได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิจากพื้นที่ อาทิ ดร.สุเมธ แยมน์นุ อธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และนายพัฒนา ชมเชย ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๑ ได้นำเสนอมุมมองแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในอนาคตที่หลากหลายและข้อเสนอที่จะรองรับการปฏิรูปการศึกษาโดยเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา เนื่องจากกฎหมายจะเป็นตัวพลตลิ่งในการจัดการต่างๆ หากมีกฎหมายห้ามไว้ก็ไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้ ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของไทยนั้น ส่งผลมาตั้งแต่การปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ ๒ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๒ ทำให้การศึกษาไทยแย่งลง ได้ตำแหน่งระดับ ๑๐ และ ๑๑ เพิ่มมาหลายตำแหน่ง กลับไม่ได้ช่วยให้การศึกษาไทยดีขึ้น การกระจายอำนาจควรให้โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถดำเนินการบริหารสถานศึกษาได้เหมือนระดับอุดมศึกษา ควรมีการวางแผนการผลิตครูในด้านปริมาณ คุณภาพ และมาตรฐานวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ผลิตครู ผู้ใช้ครู และผู้ควบคุมมาตรฐาน ผลิตครูให้มีความรู้ มีทักษะการสอน มีจิตวิญญาณความเป็นครู อีกทั้ง ควรคืนครูสู่ห้องเรียน จัดให้มีเจ้าหน้าที่ด้านธุรการครบทุกโรงเรียน และต้องให้ออกาสทุกคนเข้าถึงการศึกษาตามความสามารถอย่างทั่วถึง

ทั้งนี้ การประชุมได้มีการรับฟังความเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับประเด็นการปรับแก้กฎหมายเพื่อปฏิรูปการศึกษา โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมให้ความเห็นหลายท่าน อาทิ

นายจำเริญ พรหมมาศ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการแก้กฎหมายเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาว่า “โครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ควรเพิ่มกรมการมัธยมศึกษา กรมการประถมศึกษา ประจำจังหวัดขึ้นตรงต่อส่วนกลางเหมือนเดิม มีสภาพการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายการศึกษาของจังหวัด หลักสูตรการศึกษาของจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละจังหวัดนั้น และสามารถใกล้ชิดกับประชาชนซึ่งจะกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษา”

นายฉลอง พูลสุทธิ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาว่า “การพัฒนาครู สถาบันที่ผลิตครูไม่ได้ให้ความสำคัญกับการผลิตครูให้มีคุณภาพ จึงต้องกำหนดคุณภาพนักศึกษาที่จะจบการศึกษาให้มีคุณภาพที่สูง การกระจายอำนาจ ต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้รับการกระจายอำนาจ หากไม่พร้อมในการรับอำนาจก็จะเกิดปัญหาในการบริหารจัดการ”

นายบุญฤทธิ์ ผกากรอง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาว่า “การศึกษาต้องปราศจากการเมือง สถานศึกษาขนาดเล็กต้องมีครูครบทุกกลุ่มสาระ ทุกชั้นเรียน รัฐบาลต้องกล้าลงทุนในการศึกษา ต้องบรรจุครูให้กับสถานศึกษาที่กำลังขาดแคลนให้ครบทุกแห่ง และตรงตามสาขาที่ขาดแคลน จัดสรรครูธุรการ การเงิน ตำแหน่งนักการภารโรง ให้แก่สถานศึกษาเพื่อครูจะได้ทุ่มเทเวลาให้การสอนอย่างเต็มที่”

นายศักดิ์พล บุญรัตน์ กรรมการสถานศึกษา ให้ความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษากับการปฏิรูปการศึกษาว่า “ปัญหาเรื่องเด็กหลังห้อง เนื่องจากครูจะไม่สนใจเด็กหลังห้อง ทำให้เด็กหลังห้องไม่ยอมมาเรียนหนังสือ โรงเรียนจึงควรใช้วิธีที่ทำให้เด็กหลังห้องรู้สึกว่าคุณค่า รัฐบาลต้องสนับสนุนให้เด็กบริโภคผลไม้ของแต่ละภูมิภาคเป็นอาหารกลางวัน เพื่อเป็นการสนับสนุนสินค้าภาคการเกษตรด้วย การประเมินต้องมีต่อไป และให้คนนอกเป็นคนประเมินเหมือนเดิม เนื่องจากหากให้คนในเป็นคนประเมินก็ต้องช่วยเหลือกันและประเมินให้ผ่าน ก็คงไม่สะท้อนคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง”

นายสิทธิชัย พินตอังกูร อาจารย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาว่า “การกระจายอำนาจ กรณีให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลต้องออกแบบกำหนดหลักเกณฑ์ให้ดี เพราะโรงเรียนอาจใช้อำนาจในการหาผลประโยชน์ จึงอาจกลายเป็นการทำการศึกษาให้เป็นธุรกิจ ซึ่งจะส่งผลร้ายทางการศึกษามากกว่าเป็นผลดี”

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิด

การศึกษาของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในทศวรรษที่ผ่านมา สืบเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งด้านกฎหมาย โครงสร้าง นโยบายการบริหาร การจัดการศึกษา หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผล แต่ยังคงพบปัญหาของการศึกษาไทย โดยพบว่าการศึกษาไทยเป็นการศึกษาที่เหลื่อมล้ำ ผู้ขาด รวบอำนาจโดยรัฐ ไร้ประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร และขาดความรับผิดชอบ ในการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการพัฒนาการศึกษาโดยรัฐที่ผ่านมามีเห็นภาพการขาดการใส่ใจในคุณภาพในห้องเรียน มุ่งประกวดแข่งขัน ให้ความสำคัญกับงานกระดาษ ขาดทิศทางและความต่อเนื่อง ขาดความเชื่อมโยงตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย ระบบการศึกษาของประเทศไทยจึงเป็นระบบการศึกษาที่ใช้ทรัพยากรมากแต่ผลลัพธ์ต่ำ รัฐบาลจึงผลักดันนโยบายการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การศึกษาไทยมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น โดยจะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และจริงจัง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิสังขรณ์การศึกษาครั้งประวัติศาสตร์ของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือ การหล่อหลอมความเป็นพลเมืองและสร้างสังคมไทยที่มีลักษณะพลเมืองที่มีความสุขทั้งมิติทางกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ มีวิถีที่พอเพียงและดำรงความเป็นไทย

ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาจึงต้องสอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศ จึงต้องคำนึงถึงสภาพปัญหาทางการศึกษาที่ผ่านมา มีเป้าหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจใหม่ ระหว่างรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อไปให้ถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองของชาติ เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาทางการศึกษาที่ผ่านมาพบว่ายุทธศาสตร์สำคัญที่ต้องขับเคลื่อนในการปฏิรูป คือ

- ๑) การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา
- ๒) ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษาใหม่
- ๓) ปฏิรูประบบกำลังคนทางการศึกษาใหม่
- ๔) ปฏิรูปความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์
- ๕) เสริมสร้างการเรียนรู้ใหม่ของคนไทยและสังคมไทย

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จจึงควรมีการระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั่วทั้งประเทศและทุกภาคส่วน จึงกำหนดประเด็นการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน ๖ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ประชุมระดมความคิดในประเด็น การ

กระจายอำนาจให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่ การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู คณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือ ผู้แทนผู้บริหาร

สถานศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

กฎหมาย	ข้อเสนอการปรับแก้	หมายเหตุ
พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๓ ^{๕๕}	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไข เพิ่มเติม กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับ ปริญญาเป็นนิติบุคคล (มาตรา ๓๖ ^{๕๕}) และกำหนดให้ สถานศึกษาของเอกชนเป็นนิติบุคคล (มาตรา ๔๔ ^{๕๖} ประกอบ มาตรา ๑๘ (๒) ^{๕๗} และมาตรา ๓๓ ^{๕๘} ที่ให้กระทรวงกระจาย อำนาจการบริหารด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และบริหารทั่วไปให้เขตพื้นที่และสถานศึกษา	แก้ไขพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ ให้มี บทบัญญัติที่ชัดเจน ระบุให้ “สถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานเป็นนิติ บุคคล”
พระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖	-	-
กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการ บริหารจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐	<u>ด้านวิชาการ</u> - ให้สถานศึกษามีอำนาจวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร เพื่อ นำมาพัฒนามาตรฐานวิชาการตามลำดับ - ให้หน่วยงานอื่นๆ เช่น สมศ. สทศ. ประเมินในเชิงเพื่อ	กฎกระทรวงฯ ข้อ ๑, ข้อ ๒, ข้อ ๓ ปรับแก้ประกาศ สพฐ. เน้นการกระจายอำนาจ

^{๕๕} มาตรา ๓๖ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา ๒๑

ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มี เสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ

^{๕๖} มาตรา ๔๔ ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา ๑๘ (๒) เป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ไบอนุญาติ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

^{๕๗} มาตรา ๑๘ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(๒) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

^{๕๘} มาตรา ๓๓ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหาร ทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎหมาย	ข้อเสนอการปรับแก้	หมายเหตุ
	<p>พัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประเมินผล วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาควรให้มีการตกซ้ำซ้ำ <u>ด้านงบประมาณ</u> - การดำเนินการเกี่ยวกับอาหารกลางวัน อาหารเสริมนม ควรให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเอง - การจัดทำแผนงบประมาณ เรื่องการก่อสร้าง ให้ สพฐ. ปรับราคาให้เป็นปัจจุบัน และคำนึงถึงพื้นที่ ระยะทาง ราคาท้องถิ่น และให้เขตพื้นที่การศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดราคากลาง - การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ให้เป็นรายได้ของสถานศึกษา <p><u>ด้านบริหารงานบุคคล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีครูครบทุกห้องเรียน - สถานศึกษามีครูครบตรงตามสาขา - ให้มีครูธุรการสถานศึกษาละ ๑ คน <p><u>ด้านบริหารทั่วไป</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้นำระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียน และนักศึกษากลับมาบังคับใช้ใหม่ 	เป็นหลัก
<p>ประกาศสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจาย อำนาจการบริหารและการจัด การศึกษาของเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	-	-

วิทยากรประจำกลุ่มคือ ผู้แทนผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มที่ ๒ ประชุมระดมความคิดในประเด็น

ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู คณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมี

นโยบายการปฏิรูปการศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่แก้ไขรายการมาตรา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
๑. การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา	มาตรา ๓๙ ^{๕๕} มาตรา ๓๑ ^{๖๐} มาตรา ๓๗ ^{๖๐}	-ให้มีการกระจายอำนาจเต็มรูปแบบทั้ง ๔ ด้าน -ขยายเขตพื้นที่การศึกษาให้มีจำนวนมากขึ้น ลดขนาดลง -ให้ภาครัฐเป็นเพียงผู้กำหนดนโยบาย	
๒. ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้าน	มาตรา ๓๙ มาตรา ๖๐ ^{๖๒}	-ควรมอบเงินให้สถานศึกษาโดยตรงโดยจัดสรรให้เป็นเงินก้อน	

^{๕๕} มาตรา ๓๙ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง
หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๖๐} มาตรา ๓๑ กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

^{๖๐} มาตรา ๓๗ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

^{๖๒} มาตรา ๖๐ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูง สุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการ ศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

(๒) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น

(๓) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

นโยบายการปฏิรูปการศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่แก้ไขรายมาตรา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
การศึกษาใหม่		-ควรกำหนดเป็นกฎหมายให้ชัดเจนในเรื่องที่เกี่ยวกับการเงิน -เพิ่มค่าใช้จ่ายรายหัว หากนักเรียนไปเรียนนอกเขตพื้นที่บริการ ให้ผู้ปกครองรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง	
๓. ปฏิรูประบบกำลังคนทางการศึกษาใหม่ - ระบบการผลิตครูที่มีคุณภาพ	มาตรา ๕๒ ^{๖๓}	-กำหนดอัตราครู : นักเรียนไม่เกิน ๑ : ๒๕ -ใช้วิธีการสรรหาผู้บริหารจากผู้มีประสบการณ์	
๔. ปฏิรูปความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์	ควรมีการตรวจสอบกำกับ ติดตาม	จัดให้มีการแตกต่างกันในแต่ละระดับ	
บทลงโทษ	กำหนดมาตรการบทลงโทษไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน	-การใช้กฎหมายให้มีการบังคับใช้ที่ชัดเจน -มีบทลงโทษในทุกมาตรา	
๕. เสริมสร้างการเรียนรู้ใหม่ของคนไทยและสังคม	มาตรา ๕๖ ^{๖๔}	-ให้มีสถาบันพัฒนาครู สถานศึกษา ฝึกหัดครู โครงการครูทายาท เป็นการเฉพาะ	
๖. อื่น ๆ	มาตรา ๔๑ ^{๖๕} มาตรา ๓๒ ^{๖๖}	-ให้มีสภาการศึกษาจังหวัด -ยกเลิกการประกันคุณภาพ	ให้มีการบังคับใช้กฎหมาย

(๔) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(๕) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

(๖) จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

(๗) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

^{๖๓} **มาตรา ๕๒** ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

^{๖๔} **มาตรา ๕๖** การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนา มาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

^{๖๕} **มาตรา ๔๑** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

^{๖๖} **มาตรา ๓๒** การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

นโยบายการปฏิรูปการศึกษา	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่แก้ไขรายมาตรา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	มาตรา ๔๗ ^{๖๗}	ภายนอก -ห้ามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษา	อย่างแท้จริง และมี บทลงโทษด้วย ทุกมาตรา

กลุ่มที่ ๓ ประชุมระดมความคิดเห็นในประเด็นกฎหมายเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วยผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู คณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือนายมานิตย์ คณะโต ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
หน่วยผลิต - ครูต้องผ่านการพัฒนา การฝึกแบบเข้ม (นอกเหนือจากการจบปริญญาตรี) ให้ฝึกแบบเข้มข้นเพิ่มเติมอีก ๑ ปี ก่อนบรรจุ - ผลิตนักศึกษาด้านครุมีจำนวนมากเกินไป ทำให้	-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๒ ^{๖๘} , มาตรา ๙ (๔) ^{๖๙} , มาตรา ๕๓ ^{๗๐} , และมาตรา ๕๖ ^{๗๑}	

^{๖๗} มาตรา ๔๗ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

^{๖๘} มาตรา ๕๒ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง
รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

^{๖๙} มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

(๔) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

^{๗๐} มาตรา ๕๓ ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
<p>เกินความต้องการ ควรกำหนดขอบเขตที่จะผลิตครูให้เพียงพอกับความต้องการของผู้รับบริการ (เขตพื้นที่)</p> <ul style="list-style-type: none"> - คณะที่ผลิตครูต้องเพิ่มคุณภาพของนักศึกษา - ให้องค์กรที่ผลิตครูมีคุณภาพ มีความเข้มแข็ง - ใช้หลักสูตรปกติ ๔ ปี และพัฒนาแบบเข้มอีก ๑ ปี โดยตั้งองค์กรที่จะส่งเสริม/คัดเลือก ครูดีเด่น ต้นแบบในแต่ละวิชา เพื่อให้ครูที่จบ ๔ ปี ได้เข้าไปเรียนพัฒนาตน - เน้นให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลับมาเน้นการผลิตครูเพียงอย่างเดียว - เอกชนผลิตครูอย่างไม่มีคุณภาพ จึงไม่น่าจะเป็นหน่วยผลิตครู ควรให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ - ควรผลิตครูโครงการครูทายาท หรือเพชรในตมต่อไป เพราะได้รับการยอมรับ - หน่วยผลิตครูควรได้มาตรฐาน มีระบบการติดตามตรวจสอบที่เชื่อถือได้ หากเป็นเอกชนอาจเป็นมาตรฐาน - มีการควบคุมทั้งปริมาณ/คุณภาพของหน่วยการผลิต - ควรจัดให้มีโรงเรียนเตรียมครูเหมือนกับโรงเรียนเตรียมทหาร - ควรมองภาพรวมทั้งระบบโดยใช้ฐานข้อมูล เป็นเครื่องมือพื้นฐานให้สอดคล้องกับหน่วยผลิต 	<ul style="list-style-type: none"> -พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๖ มาตรา ๔๓, มาตรา ๔๔, มาตรา ๔๘, มาตรา ๔๙, และ มาตรา ๕๐ -ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ.๒๕๕๖ -ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง หลักเกณฑ์คุณสมบัติของสถานศึกษา สำหรับปฏิบัติการสอน 	
<p>ผู้เรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - คัดจากนักเรียนที่จบมัธยม โดยการสอบทั่วไป - กำหนดคุณสมบัติให้ชัดเจนและเข้มข้นโดยเน้นความรู้และคุณธรรม 		

การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่บุคลากรทางการศึกษาที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาตามมาตรา ๑๘ (๓) ผู้บริหารการศึกษา ระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษาและวิทยากรพิเศษทางการศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

^{๓๑} **มาตรา ๕๖** การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนา มาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
<p><u>ใบประกอบวิชาชีพ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูสภาไม่มีบทบาทในการให้คุณให้โทษกับผู้ปฏิบัติ - อยากรให้ครูสภามีบทบาทในการสร้างความเชื่อมั่น/เชื่อถือในความเป็นวิชาชีพชั้นสูง ควรให้สวัสดิการแก่ครูในด้านต่างๆ - ใบประกอบวิชาชีพควรจะมีอยู่ แต่ควรมีบทบัญญัติให้มีความศักดิ์สิทธิ์ในการใช้ - ใบประกอบวิชาชีพ ควรมีทั้งระบบ เช่น อาชีวะ/มหาวิทยาลัย ไม่ควรกำหนดแต่ชั้นพื้นฐาน - ถ้ามีการควบคุมที่สถาบันผลิตครูแบบเข้ม เมื่อจบหลักสูตร สถาบันควรออกใบประกอบวิชาชีพให้แก่ผู้จบการศึกษา การออกใบประกอบวิชาชีพจากครูสภาก็ควรยกเลิก 	<p>-ข้อบังคับครูสภาว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พ.ศ.๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	
<p><u>การพัฒนาครู</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการเพิ่มสวัสดิการให้กับตำแหน่งผู้บริหาร (เสริมตำแหน่ง) เช่น ค่าตอบแทนการบริหาร - บุคลากรตามมาตรา ๓๘ ค (๒) ควรดูแลให้มีความเท่าเทียมกัน 	<p>พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๒^{๗๒}, มาตรา ๕๕</p>	
<p><u>การประเมินวิทยฐานะ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การประเมินให้ได้วิทยฐานะ ยังคงประเมินเหมือนเดิม โดยใช้วิธีการประเมินจากสภาพจริง (เชิงประจักษ์) จากสถานที่จริงที่ปฏิบัติงาน - ควรมีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบหลังจากที่ผ่านวิทยฐานะแล้ว - การประเมินเชิงประจักษ์ต้องชัดเจน โดยหลักเกณฑ์ โดยระบบ และโดยตัวกรรมการ ทั่วประเทศต้องมีมาตรฐานเดียวกัน - มีการประเมินเพื่อรักษาสภาพแต่ควรเป็นการประเมินเพื่อความก้าวหน้าในการพัฒนางานไม่ใช่เป็นการประเมินเพื่อการลงโทษ - ควรเป็นการประเมินเพื่อควบคุมมาตรฐาน 	<p>-พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ มาตรา ๓๑, มาตรา ๓๘ (ค), มาตรา ๔๒, มาตรา ๔๔</p> <p>-หนังสือเวียนที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๒๐ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๕๖</p>	

^{๗๒} มาตรา ๕๒ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
<p>- ควรดูแลบุคลากรตามมาตรา ๓๘ ค (๒) ให้มีความสำคัญ มีค่าตอบแทน ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เพื่อขวัญกำลังใจ ส่วนจะกำหนดให้เป็นวิทยฐานะหรือใช้ชื่ออย่างไรแล้วแต่ความเหมาะสม</p> <p>- ควรนำหลักเกณฑ์ ว ๒๖ กลับมาใช้อีก เนื่องจากในสถานศึกษาบางแห่ง มีครูที่ปฏิบัติหน้าที่ดีมาก มีความรู้ความสามารถ สมควรได้วิทยฐานะ แต่เจ้าตัวไม่มีความประสงค์จะขอ ก็ให้หน่วยงานเป็นผู้เสนอขอให้ เพื่อขวัญกำลังใจ</p> <p>- ในการประเมินคุณภาพ ให้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานจากการปฏิบัติงานปกติอาจจะไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติม แต่เมื่อประเมินพบว่าบุคคลใดมีความรู้ความสามารถที่สูงกว่าวิทยฐานะเดิม ก็ควรมีหลักเกณฑ์ที่จะให้ได้วิทยฐานะที่สูงขึ้นต่อไปได้</p>		

๑๑ ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มที่ ๔ ประชุมระดมความคิดเห็นในประเด็นกฎหมายเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือ ผู้แทนสำนักงานศึกษาธิการภาค

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
<p>การประเมินคุณภาพ</p> <p>- ควรมีการประเมินคุณภาพต่อไป เพราะระบบอุปถัมภ์ในชีวิตคนไทยและข้าราชการไทย หากให้ประเมินกันเองก็จะได้ประสิทธิผลอย่างแท้จริง และการประเมินภายนอกจะส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความกระตือรือร้นมากขึ้น</p> <p>- การจัดการศึกษาของโรงเรียนควรใช้หลักธรรมาภิบาลที่พร้อมจะแสดงให้เห็นถึงคุณธรรม นิตินิยม โปร่งใส มี</p>	<p>-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๘๗, มาตรา ๔๘, มาตรา ๔๙, มาตรา ๕๐ และ มาตรา ๕๑</p> <p>-พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ.๒๕๔๓</p>	

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
<p>ส่วนร่วม มีความรับผิดชอบและคุ้มค่า</p>	<p>- กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๓</p>	
<p><u>คุณสมบัติของคณะกรรมการประเมิน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีอายุไม่น้อยกว่า ๓๕ ปี - มีวุฒิการศึกษาหรือมีประสบการณ์ด้านการศึกษา - มีผลงานว่าตนเองเหมาะสม มีผลงานดีเด่นในอดีตขณะปฏิบัติหน้าที่ด้านการศึกษา 	<p>กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๓</p>	
<p><u>มาตรฐานการประเมิน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวบ่งชี้มาตรฐาน ควรใช้แบบเดียวกันตั้งแต่ประกันคุณภาพภายในและภายนอก ทุกองค์กร - เวลาสอบ O-NET NT LAS ควรสอบช่วงต้น-ปลายเดือนมีนาคม หลังจากโรงเรียนสอนจบแล้ว - ควรใช้ค่าพัฒนา ไม่ใช่กำหนดว่าต้อง ๕๐ % ควรใช้ค่าเดิม เช่น นักเรียนกลุ่มนี้เมื่อสอบ ป.๓ ได้ ๓๕ % พอเรียนจบ ป.๖ มีผลได้เท่าไร ควรนับจากค่าพัฒนา (เพิ่มคะแนนพัฒนา) - ต้องออกข้อสอบ ให้ครอบคลุมเนื้อหา 	<p>กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๓</p>	
<p><u>วิธีการที่ใช้และการตัดสินผลของการประเมิน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรใช้และกำหนดบังคับกฎหมายให้แต่ละบริษัทใช้วิธีการที่หลากหลายจริงๆ - การตัดสินผล ต้องเที่ยงตรงยอมรับได้ ไม่ใช่พรรคคนคิดของกรรมการ 	<p>กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๓</p>	
<p><u>การให้ความสำคัญต่อผลการประเมิน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญต่อด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการให้มากขึ้น - จัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาและหน่วยเหนือในการไปช่วยนิเทศติดตามด้านกระบวนการให้มีความพร้อมรองรับการประเมิน - ส่วนกลางต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการแต่ละสถานศึกษา เช่น การให้ความดี ความชอบ การโยกย้าย (บางสถานศึกษาผู้บริหารไม่ผ่านแต่ได้ย้ายไปสู่สถานศึกษาขนาดใหญ่) 	<p>พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙, มาตรา ๓๑, มาตรา ๔๗, มาตรา ๕๒,</p>	
<p><u>ด้านอื่นๆ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณ ควรจัดสรรงบด้านการประเมินให้ถึงสถานศึกษา เพื่อใช้ให้เกิดประสิทธิผลเพิ่มขึ้น - สนับสนุนให้ทุกสถานศึกษามีความพร้อมด้านเทคโนโลยีการเรียนการสอน 	<p>พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙, มาตรา ๓๑, มาตรา ๔๗, มาตรา ๖๔</p>	

ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะ	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการปรับแก้	หมายเหตุ
<ul style="list-style-type: none"> - ควบคุมดูแลและมีการสร้างขวัญกำลังใจแก่สถานศึกษาที่สามารถบริหารจัดการดำเนินการงานประเมินคุณภาพการศึกษาได้ดี - จัดให้มีการพัฒนาครูในแต่ละกลุ่มสาระ โดยจัดส่งงบประมาณในการดำเนินการให้สถานศึกษาเพื่อจะได้ใช้จัดการด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสมกับครูหรือความต้องการพัฒนาครูของสถานศึกษานั้น - จัดให้มีการพัฒนาผู้บริหารอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง โดยเฉพาะด้านการประเมินผลการจัดการศึกษา 		

สรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มที่ ๕ ประชุมระดมความคิดในประเด็นการปรับแก้หลักสูตรการเรียนการสอน ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู คณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือ ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษา ที่ประชุมกลุ่ม

กฎหมาย	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ
-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๗ ^{๓๓} -คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ. ๒๙๓/๒๕๕๑	<ul style="list-style-type: none"> - เด็กอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ O-NET ตกต่ำ 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องติดตามดูแลนักเรียนอย่างเอาใจใส่เป็นขั้นๆ เพื่อแก้ปัญหา - ระดับชั้นอนุบาลถึง ป.๑ ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง - ปรับหลักสูตร ป.๑-ป.๖ เรียน ๕ กลุ่มวิชาหลัก เพิ่มวิชาทักษะชีวิต
	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนออกกลางคัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้สนองผู้เรียนที่มีความแตกต่าง - ทำข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล

^{๓๓} มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

กฎหมาย	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ
ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตร แกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑	- ปรับปรุงหลักสูตรไม่ต่อเนื่อง - การผลิตเด็กไม่สอดคล้องกับความต้องการ ของสังคม	- รัฐต้องทบทวนและขับเคลื่อนอย่างจริงจัง - สํารวจข้อมูลความต้องการจาก อาชีวะ/กศน./ มัธยม เป็นรายบุคคล - เขตพื้นที่การศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการผลิต

ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มที่ ๖ ประชุมระดมความคิดเห็นในประเด็น

ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู คณาจารย์ นิตกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือ ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษา ที่

กฎหมาย	ประเด็น/สภาพปัญหา	ข้อเสนอ
-พระราชบัญญัติ การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่ แก้ไขเพิ่มเติม	-การจัดการเรียนการสอนขององค์กรท้องถิ่นไม่มีประสิทธิภาพ	ควรกำหนดให้องค์กรท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นเพียงผู้สนับสนุนการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรมีหน้าที่จัดการศึกษาเนื่องจากองค์กรท้องถิ่นยังยึดติดกับการเมือง เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาก็จะเกิดปัญหาด้านการศึกษา
-ระเบียบ ข้าราชการครู และบุคลากร ทางการศึกษา	-การประเมินคุณภาพที่ไม่มีประสิทธิภาพ	ผู้ประเมินไม่มีความเป็นมืออาชีพ เน้นประเมินเอกสาร จึงควรปรับวิธีการประเมิน เน้นประเมินเชิงประจักษ์ กำหนดผู้ประเมินให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม หรือให้ศึกษานิเทศก์เป็นผู้ประเมิน
-กฎกระทรวงว่า ด้วยการประกัน คุณภาพ การศึกษา	-การจัดการเรียนการสอน เนื้อหาหลักสูตร	ควรลดกลุ่มสาระการเรียนการสอนเนื่องจากมีจำนวนมากเกินไป เพิ่มภาระให้กับผู้เรียน ควรเน้นวิธีการสอนภาคปฏิบัติ การเรียนรู้นอกห้องเรียน การเรียนรู้ทักษะชีวิตให้มากขึ้น
	-การกระจายอำนาจ สถานศึกษาไม่มีอำนาจที่แท้จริงในการบริหารจัดการศึกษา ทำให้เกิดความล่าช้าในการจัดการ ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ	ออกกฎหมายการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษา เน้นสถานศึกษาที่มีความพร้อมและออกข้อบังคับ กำหนดโทษกรณีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ

กฎหมาย	ประเด็น/สภาพปัญหา	ข้อเสนอ
	-เงินสนับสนุนการศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก ขาดการสนับสนุน	ให้สถานศึกษาขนาดเล็กสามารถใช้ประโยชน์จาก ที่ดินของสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ และสามารถ นำมาจัดหารายได้เพื่อสนับสนุนการศึกษาได้
	-นโยบายการเมืองอยู่เหนือแผนการศึกษาชาติ มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยเกินไป ไม่ ประสานนโยบายหากเป็นนโยบายของฝ่ายตรง ข้าม	กำหนดให้ฝ่ายการเมืองที่ออกนโยบายเกี่ยวกับ การศึกษาจะต้องยึดติดกับแผนการศึกษาชาติเป็น หลัก

การประชุมระดมความคิด ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๒๘ - ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดปทุมธานี

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นประธานกล่าวเปิดงาน และบรรยายพิเศษในหัวข้อ การพัฒนากฎหมายการศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน กล่าวย้ำแนวทางการปฏิรูปการศึกษาว่า “การปรับแก้กฎหมายการศึกษาถือว่ามีความสำคัญมาก เนื่องจากในปัจจุบันเป็นยุคการสื่อสารไร้พรมแดน ยุคเทคโนโลยี กฎหมายที่นำมาบังคับใช้จึงจำเป็นต้องมีความทันสมัย

สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในโลกปัจจุบัน ในปัจจุบันพบว่า ยังมีปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา และการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา ผู้ปฏิบัติไม่สามารถทำได้ตรงตามเป้าหมาย ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาในปัจจุบัน เช่น เรื่องโรงเรียนนิติบุคคล ซึ่งโรงเรียนยังไม่สามารถบริหารจัดการได้ตามกฎหมายอย่างแท้จริง จึงต้องมีการปรับแก้กฎหมายให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการได้อย่างเต็มที่ การปรับแก้กฎหมายการศึกษา จำเป็นที่จะต้องศึกษาถึง (ร่าง) รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่บัญญัติเรื่องการศึกษา เช่น เรื่องสิทธิการได้รับการศึกษา กองทุนสนับสนุนการศึกษา การปฏิรูปการศึกษา การที่รัฐปรับบทบาทเป็นผู้จัดให้มีการจัดการศึกษา กฎหมายต้องส่งเสริมเรื่องความโปร่งใส การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทักษะในชีวิต รวมถึงทักษะด้านภาษา การสื่อสารในเบื้องต้น เนื่องจากกฎหมายการศึกษามีผลบังคับใช้ต่อหลายภาคส่วน ดังนั้น เมื่อจะปรับแก้หรือยกร่างกฎหมายการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อมองทิศทางในอนาคต บริบทต่างๆ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้กฎหมายการศึกษาสามารถนำมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

นายวิชัย ตันตกุลานันท์ ประธานอนุกรรมการสภาการศึกษา ด้านกฎหมายการศึกษา อภิปราย เรื่อง การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า “เหตุผลที่ต้องมีการปฏิรูปกฎหมายการศึกษา ในปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูปกฎหมายการศึกษา เพื่อให้มีความทันสมัย

สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยเนื้อหาสาระสำคัญเน้นในเรื่องสิทธิการได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม การพัฒนาเด็กเล็ก การพัฒนาทักษะพลเมืองให้มีความสามารถในการแข่งขันไม่ว่าจะเป็นเรื่องทักษะด้านภาษา ด้านการคิด วิเคราะห์ การพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ต้องมีการทดสอบทางด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาการศึกษา การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา บัญญัติไว้ใน

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๖ เนื่องจากกฎหมายต้องมีการปรับปรุงแก้ไขบ่อยเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เมื่อมีการจัดทำกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีปรับแก้กฎหมายการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่”

การประชุมดังกล่าว ได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายการศึกษา อาทิ ดร.นิวัฒน์ น้อยมณี อดีตผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา นายอาทร ทองสวัสดิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายการศึกษา และนายมานิตย์ คณะโต ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้นำเสนอมุมมองแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในอนาคตที่หลากหลายและข้อเสนอที่จะรองรับการปฏิรูปการศึกษาโดยเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา โดยคำนึงเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และบทลงโทษในการบริหารจัดการศึกษา ภาครัฐต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการจัดให้มีการจัดการศึกษา กระจายอำนาจให้แก่ทุกภาคส่วนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปัญหาคุณภาพการศึกษาของไทยในปัจจุบัน เช่น ปัญหาคุณภาพของครูผู้สอนพบว่าครูส่วนใหญ่ยังขาดจิตสำนึกในความเป็นครู จึงควรมีการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ สถาบันผลิตครูต้องเข้มงวดในการผลิตครู ต้องมีการอบรมสม่ำเสมอ เน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาเรื่องงบประมาณในการบริหารจัดการสถานศึกษา ภาครัฐกำหนดนโยบายหรือปรับแก้กฎหมายให้สถานศึกษาสามารถระดมทรัพยากรหรือจัดหารายได้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาและไม่ต้องนำส่งคลัง

การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา ไม่สามารถผลักดันให้การศึกษาที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นเรื่องการจัดทำหลักสูตร การวัดผลและการประเมินผล การกระจายอำนาจ และที่สำคัญจะต้องมีการป้องกันการทุจริตในการจัดการศึกษา ต้องมีการปรับแก้กฎหมายโดยเน้นที่กฎหมายลำดับรอง เนื่องจากกฎหมายหลักจะเป็นกรอบบังคับในภาพรวม แต่กฎหมายลำดับรองจะเป็นกฎหมายที่บังคับใช้ในระดับปฏิบัติการ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการประเมินวิทยฐานะ การดำเนินการทางวินัย การสรรหา บรรจุ แต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจุบันมีการร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เมื่อจะมีการปรับแก้กฎหมายการศึกษาจึงต้องปรับแก้กฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในเรื่องการศึกษา และสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของภาครัฐ

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิด

การศึกษาของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในทศวรรษที่ผ่านมา สืบเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งด้านกฎหมาย โครงสร้าง นโยบายการบริหาร การจัดการศึกษา หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผล แต่ยังคงพบปัญหาของการศึกษาไทย โดยพบว่าการศึกษาไทยเป็นการศึกษาที่เหลื่อมล้ำ ผูกขาด รวบอำนาจโดยรัฐ ไร้ประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร และขาดความรับผิดชอบ ในการศึกษาทั้งระบบทุกระดับ และทุกประเภท ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการพัฒนาการศึกษาโดยรัฐที่ผ่านมามีเห็นภาพการขาดการใส่ใจในคุณภาพในห้องเรียน มุ่งประกวดแข่งขัน ให้ความสำคัญกับงานกระดาษ ขาดทิศทางและความต่อเนื่อง ขาดความเชื่อมโยงตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย ระบบการศึกษาของประเทศไทยจึงเป็นระบบการศึกษาที่ใช้ทรัพยากรมากแต่ผลลัพธ์ต่ำ รัฐบาลจึงผลักดันนโยบายการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การศึกษาไทยมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น โดยจะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และจริงจัง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิสังขรณ์การศึกษาครั้งประวัติศาสตร์ของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือ การหล่อหลอมความเป็นพลเมืองและสร้างสังคมไทยที่มีลักษณะพลเมืองที่มีความสุขทั้งมิติทางกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ มีวิถีที่พอเพียงและดำรงความเป็นไทย

ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาจึงต้องสอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศ จึงต้องคำนึงถึงสภาพปัญหาทางการศึกษาที่ผ่านมา มีเป้าหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจใหม่ ระหว่างรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อไปถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองของชาติ เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาทางการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ยุทธศาสตร์สำคัญที่ต้องขับเคลื่อนในการปฏิรูป คือ

- ๑) การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา
- ๒) ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษาใหม่
- ๓) ปฏิรูประบบกำลังคนทางการศึกษาใหม่
- ๔) ปฏิรูปความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์
- ๕) เสริมสร้างการเรียนรู้ใหม่ของคนไทยและสังคมไทย

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จจึงควรมีการระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั่วทั้งประเทศและทุกภาคส่วน จึงกำหนดประเด็นการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน ๕ กลุ่ม ดังนี้

การศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอ ดังนี้

ด้านการบริหารงานบุคคล

กลุ่มที่ ๑ ประชุมระดมความคิดในประเด็น การปรับแก้กฎหมายเพื่อให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านวิชาการ ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู คณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอ
การวางแผน อัตรากำลัง	- การขาดแคลนอัตรากำลังของสถานศึกษา - ความล่าช้าในการดำเนินการเรื่องอัตรากำลังที่ว่างของสถานศึกษา	- ออกกฎหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีอำนาจดำเนินการย้าย แต่งตั้ง ตามจำนวนอัตรากำลังว่างได้เอง
การจัดสรร อัตรากำลัง ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการ ศึกษา	- อัตรากำลังที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา	- ออกกฎหมายปรับแก้ เกณฑ์อัตรากำลังที่ ก.ค.ศ. กำหนดเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา - ออกกฎหมายแยกประเภทตำแหน่งให้ชัดเจน เช่น จุฬารการ,การเงิน - ออกกฎหมายให้ คปร. มอบอำนาจการจัดสรรอัตรากำลังเกษียณคืนให้ สพฐ. ๑๐๐ % - สถานศึกษาได้ครูไม่ตรงตามความขาดแคลนอัตราส่วนของครูและนักเรียนไม่เหมาะสม ควรกระจายอำนาจให้กับสถานศึกษาอย่างชัดเจน - แก้ไขกฎหมายให้สามารถเกลี้ยอัตรากำลังครูจากสถานศึกษาเกินเกณฑ์ โดยให้สถานศึกษา/หน่วยงานมีแรงจูงใจเพิ่มให้แก่ครูที่ถูกเกลี้ยไป ควรแยกฝ่ายสอนและฝ่ายสนับสนุนให้ชัดเจน
การสรรหาและการ บรรจุแต่งตั้ง	- เกิดความล่าช้าในการดำเนินการสรรหาบรรจุแต่งตั้งเพราะต้องรอส่วนกลางกำหนดวันสอบบรรจุแต่งตั้ง	- ออกกฎหมายให้ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจดำเนินการเด็ดขาด - อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาสามารถมอบอำนาจให้

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอ
	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดสัดส่วนอัตรากำลังให้ชัดเจน 	<p>สถานศึกษาที่มีความพร้อมดำเนินการได้โดยอิสระ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ออกกฎหมายปรับแก้หลักเกณฑ์และวิธีการการดำเนินการสอบแข่งขัน - คุณสมบัติของการย้ายครูควรกำหนดเวลา ๒ – ๓ ปี จึงขอย้ายได้ - ต้องดำเนินการสรรหาให้เสร็จสิ้นก่อนเปิดภาคเรียน
<p>การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การเลื่อนระดับตำแหน่งไม่เป็นไปตามลำดับขั้นของตำแหน่ง เช่นจากครู เป็นผู้บริหาร - การยื่นคำร้องขอย้ายต่างเขตพื้นที่ต้องผ่าน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ทำให้เกิดยุ่งยาก - เจ้าหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถสอบเป็นผู้บริหารได้ - ครูบรรจุใหม่สองปีสามารถย้ายสถานศึกษาทำให้เกิดปัญหาสถานศึกษาขาดครูและความต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - การเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นต้องเป็นไปตามลำดับขั้นของตำแหน่ง ครูขึ้นเป็นรองผู้อำนวยการสถานศึกษา แล้วจึงขึ้นเป็นผู้ช่วยสถานศึกษา - ยกเลิกระเบียบและออกกฎหมาย โดยกำหนดว่าคำร้องขอย้ายไม่ต้องผ่านการเซ็นรับรองของกรรมการสถานศึกษา ให้เป็นหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา เซ็นรับรอง - ยกเลิกมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้อความที่ว่า “ให้ยกเลิกความเห็นจากคณะกรรมการสถานศึกษา” - ครูบรรจุใหม่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาเดิมไม่น้อยกว่าสี่ปีจึงขอย้ายได้
<p>การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารสถานศึกษาขาดทักษะความรู้ในวิธีเลื่อนขั้นเงินเดือน - การประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่เป็นธรรม เกิดการร้องเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การลงนามคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาแต่เพียงผู้เดียว - ออกกฎหมายกรณีที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา ประเมินการเลื่อนขั้นไม่เป็นธรรม ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาสามารถตรวจสอบได้ - การออกกฎ ก.ค.ศ. ต้องมีความชัดเจนในกระบวนการดำเนินการ
<p>การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถานศึกษาขาดผู้มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการวินัยไม่ร้ายแรง - ระยะเวลาดำเนินการทางวินัยน้อยเกินไป - การลงโทษการคัดลอกผลงานเกิดความไม่เป็นธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ออกกฎหมายเพิ่มระยะเวลาการดำเนินการทางวินัยให้มากขึ้น - ออกกฎหมายการดำเนินการทางวินัยให้ลงโทษตามควรแก่กรณี
<p>การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การประเมินผลงานทางวิชาการ กำหนดให้ยึดผลงานทางวิชาการมากเกินไป - การแต่งตั้งกรรมการประเมิน ให้พนักงานมหาวิทยาลัยเป็นกรรมการ จึงทำให้กรรมการส่วนมากจะเน้นงานวิชาการเป็นหลัก ไม่ตรงตามบริบทของผู้ขอรับการประเมินวิทยฐานะ 	<ul style="list-style-type: none"> - ออกกฎหมายให้เขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินการประเมินวิทยฐานะเชี่ยวชาญได้ทุกกรณี - ออกกฎหมายให้มีการเลื่อนไหลวิทยฐานะได้ด้วยตนเอง โดยใช้เวลาในการดำรงตำแหน่ง - การประเมินวิทยฐานะ ควรประเมินตามสภาพจริงให้เข้มข้นและควรใช้อายุราชการและปริมาณงานประกอบด้วย

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอ
		<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้ประเมินเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจธรรมชาติของแต่ละวิชา - กำหนดให้คณะกรรมการประเมิน เป็นบุคลากรทั้งภายในเขตพื้นที่การศึกษาและนอกเขตพื้นที่การศึกษา
การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ		<ul style="list-style-type: none"> - ออกกฎหมายให้ข้าราชการได้รับเงินค่าวิชาชีพกรณีศึกษาต่อเพิ่มเติม
การส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ครูรุ่นใหม่มีจิตวิญญาณในความเป็นครูน้อยลง ขาดความรับผิดชอบ การแต่งกายไม่เป็นไปตามระเบียบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ออกกฎหมายให้สถาบันที่ผลิตครูเน้นการส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูเพิ่มขึ้น
การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาข้าราชการครูในปัจจุบันไม่ตรงตามความต้องการ - การจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการเป็นช่วงปลายปี ทำให้เกิดผลกระทบต่อกระบวนการเรียนการสอน 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้มีการพัฒนาข้าราชการครูให้ตรงตามความรู้ความสามารถและความต้องการ - กำหนดให้สถาบันที่รับผิดชอบการพัฒนาโดยตรงดำเนินการอบรมเป็นหลัก - ให้ข้าราชการครูบรรจุใหม่เข้ารับการพัฒนาจากสถาบันพัฒนาครูอย่างจริงจัง

ด้านวิชาการ

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอ
การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นในการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดเวลาเรียนในโครงสร้างหลักสูตร - สาระหลักสูตรมีมากเกินไป (๘ กลุ่มสาระ) - ระยะเวลาในการกำหนดเวลาเรียนในโครงสร้างหลักสูตรมากเกินไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับโครงสร้างหลักสูตรให้น้อยลง - ไม่ควรเน้นเนื้อหาสาระท้องถิ่นมากเกินไป
การวางแผนงานด้านวิชาการ	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบแบบแผนไม่เป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะนำไปใช้จริง 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมการวางแผนวิชาการ - ให้มีคณะกรรมการด้านวิชาการระดับกระทรวงเพื่อกำหนดนโยบายวิชาการเพื่อการเรียนการสอนที่มั่นคงและให้กระทรวงดำเนินการตามนโยบายวิชาการ
การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน - การขาดแคลนครูหรือได้ครูไม่ตรงตามวิชาเอกที่ต้องการ - ครูมีภาระงานอื่นมากเกินไปทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐจัดสรรสื่อนวัตกรรมให้เพียงพอ - จัดครูให้ตรงตามเอกตามความถนัด - จัดบุคลากรด้านธุรการ การเงิน พัสดุ ให้สถานศึกษาประจำทุกแห่ง - จัดอบรมครูและมีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอ
	- ครูไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสอน	
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	- สถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรพร้อมคู่มือการใช้ให้สถานศึกษา - การจัดทำหลักสูตรต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ คือ นักเรียนจำนวนมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ความแตกต่างของสถานศึกษา นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ - ปรับวิชาเรียนตามความจำเป็นในแต่ละระดับ - ผู้บริหารควรนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ - จัดเป็นวาระแห่งชาติในการปรับเปลี่ยนหลักสูตร - ให้มีหน่วยงาน/องค์กร เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	- ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและวิธีการไม่มีหลากหลาย	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมพัฒนาปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้มีความหลากหลาย - ให้มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ - ให้มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ
การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาการทดสอบ nt,o-net - สถานศึกษาไม่สามารถสอนให้จบหลักสูตรได้ทันตามมาตรฐานและตัวชี้วัด - ข้อสอบมีความยากไม่มีเหมาะสมระดับชั้นของเด็ก - ปัญหาการเรียนต่อของนักเรียน ป.๖ เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยม มีการรับสมัครเร็วเกินไป - ครูมอบชิ้นงานแก่นักเรียนมากเกินไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรให้ครูผู้สอนในระดับชั้นเดียวกันมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบ - เลื่อนระยะเวลาในการสอบ o-net ไปสิ้นปีการศึกษา - ควรบูรณาการชิ้นงานด้วยกันกับวิชาอื่นๆ
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ครูขาดความรู้ในเรื่องการวิจัยและพัฒนา - ไม่ได้นำผลการวิจัยมาปรับใช้อย่างจริงจัง 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการวิจัยและสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย - ส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารนำผลการวิจัยมาใช้จริง - ควรนำผลการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินวิทยฐานะ
การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	- ขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้น - สร้างเครือข่าย ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้
การนิเทศการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรมีไม่เพียงพอ - บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจในการนิเทศการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา - กำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอ
การแนะแนว	- ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในด้านการแนะแนว โดยเฉพาะ	- พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ - สนับสนุนครูแนะแนวประจำสถานศึกษาและสร้างขวัญกำลังใจให้โดยเฉพาะ - กำหนดโครงสร้าง บทบาทครูแนะแนวในสถานศึกษา - แก้ไขให้มีครูสนับสนุนฝ่ายแนะแนวในทุกสถานศึกษา
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	- ขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง - ขาดผู้ทรงคุณวุฒิในการประกันคุณภาพภายในที่ทราบปัญหาอย่างแท้จริง	- ไม่ควรมีผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ - การประเมินภายนอกควรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ไม่ควรใช้เกณฑ์เดียวกัน - ควรให้หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ ประเมินภายนอกแทน สมศ. - ให้ชุมชนเข้ามาเป็นกรรมการร่วมประเมินสถานศึกษา - เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาต้องวางแผนและพัฒนาตามศักยภาพ
การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	- มีขั้นตอนในการคัดเลือกมากเกินไป - สถานศึกษาไม่มีอิสระในการคัดเลือกหนังสือ นอกเหนือจากประกาศรายชื่อหนังสือของกระทรวงศึกษาธิการ	- ควรแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกโดยเฉพาะ โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาเพียงคณะเดียว - อนุญาตให้โรงเรียนจัดซื้อหนังสืออย่างเป็นอิสระ แต่ให้ผ่านการพิจารณา ร่วมกับกับภาคีผู้เผยแพร่ หรือหากใช้ นอกเหนือจากประกาศหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ และให้กำหนดให้ชี้แจงที่เลือกหนังสือดังกล่าว
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	- ครูขาดความรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี ประกอบการเรียนการสอน - คุณภาพของสื่อที่ได้รับจัดสรรขาดคุณภาพ - สื่อการเรียนการสอนมีความล้าสมัย	- อบรมการใช้สื่อการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอนให้มีความรู้ - รัฐควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่ทันสมัยพร้อมกับการพัฒนาการใช้สื่อ

กลุ่มที่ ๒ ประชุมระดมความคิดในประเด็น การปรับแก้กฎหมายเพื่อให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ ด้านงบประมาณและการบริหารทั่วไป ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู คณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมี

วิทยากรประจำกลุ่มคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอ ดังนี้

ด้านงบประมาณ

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอ
การจัดทำแผนงบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดสรรงบประมาณจากเขตพื้นที่การศึกษา มีการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวทำให้ไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง และไม่ใช้หลักธรรมาภิบาล - สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล กลับไม่มีอำนาจการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้โดยตรงเพราะยังต้องผ่านเขตพื้นที่การศึกษา - วิธีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษามีการจัดสรรเป็นงบสั่งการให้ดำเนินการต่างๆ ตามที่สั่งการ - การจัดทำแผนหรือการใช้จ่ายงบประมาณไม่ระบุให้ชัดเจนระหว่างใช้ปีการศึกษาหรือปีงบประมาณ 	<ul style="list-style-type: none"> - หาวิธีการที่จะป้องกันการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ - ให้อำนาจสถานศึกษาเสนอของบประมาณถึง สพฐ. / กระทรวงโดยตรงและมีการจัดให้ทำแผนล่วงหน้า ๓ ปี ๕ ปี และต้องจัดสรรโดยหลักธรรมาภิบาล - การจัดสรรงบประมาณควรจัดสรรงบประมาณมาเป็นก้อนโดยไม่ต้องแบ่งเป็นงบประมาณต่างๆ ส่วนการใช้จ่ายงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการพิจารณาตามความเหมาะสมโดยให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกฯ ในการใช้จ่ายงบประมาณที่ถูกต้อง - ให้ใช้ปีการศึกษาในการจัดทำแผนงบประมาณโดยออกระเบียบหรือประกาศรองรับ
การใช้จ่ายงบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> - สพฐ. จัดสรรงบประมาณมาไม่พร้อมกันและมีความล่าช้า - การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ ส่งมอบมาช่วงปลายปีงบประมาณ ไม่สอดคล้องต่อความต้องการใช้งบประมาณ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นปีการศึกษา - การจัดซื้อจัดจ้างควรยึดระเบียบว่าด้วยการพัสดุของทางราชการอย่างชัดเจน - การจัดซื้อสินค้า สามารถซื้อสินค้ากับผู้ค้าได้หลากหลาย โดยเน้นคุณภาพสินค้าและราคาถูก ไม่ต้องยึดติดผูกขาดกับร้านที่จดทะเบียนเพียงอย่างเดียว แต่ให้มีหลักฐานการเบิกจ่ายชัดเจน ตรวจสอบได้
การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - สถานศึกษาไม่ความเป็นอิสระในการระดมทรัพยากรและการนำทรัพยากรไปใช้ได้อย่างเป็นอิสระ 	<ul style="list-style-type: none"> - ออกกฎหมายรองรับให้ชัดเจนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณเพื่อการศึกษาให้เป็นเงินโดยโอนตรงไปสถานศึกษาแล้วให้สถานศึกษาจัดสรรจัดซื้อวัสดุเอง - ให้อิสระสถานศึกษาสามารถระดมทรัพยากรทางการศึกษาโดยผ่านความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอ
งบประมาณอาหารกลางวันและอาหารเสริมนม	- ห้องถิ่นส่งมอบอาหารเสริมนมให้สถานศึกษา ล่าช้าและอาหารเสื่อมประสิทธิภาพ	- โอนเงินโดยตรงให้สถานศึกษา ไม่ต้องผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - ควรจัดสรรเงินอุดหนุนอาหารกลางวันให้นักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ - เพิ่มอัตราเงินจัดสรรอาหารกลางวันให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน
การจัดทำบัญชีการเงิน	- สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านการเงิน บัญชี	- ให้สถานศึกษามีอำนาจในการจ้างบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับงานระบบบัญชี การเงิน

ด้านการบริหารทั่วไป

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอ
การวางแผนการบริหารงานการศึกษา	- การวางแผนการบริหารงานการศึกษาไม่เป็นเอกภาพ - วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ (๓ องค์คณะของ สพท.) ไม่เหมาะสม - วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการสถานศึกษาของสถานศึกษาไม่เหมาะสม	- การบริหารงานการศึกษาต้องทำในรูปแบบคณะกรรมการเป็นหลัก - จัดตั้งสภาการศึกษาจังหวัด - วาระการดำรงตำแหน่งของ ๓ องค์คณะ ควรเป็น ๔ ปี ทุกองค์คณะ - ให้คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถดำรงตำแหน่งได้ไม่จำกัดวาระ
การรับนักเรียน	- อัตรานักเรียนต่อห้องมีจำนวนมากเกินไปทำให้ดูแลและจัดการเรียนการสอนไม่ทั่วถึง - เกณฑ์การรับนักเรียนแตกต่างกัน	- ออกกฎหมายการรับนักเรียนระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา โดยให้ใช้เกณฑ์เดียวกัน คือ ให้นับปี พ.ศ. เหมือนกันทุกสังกัด และกำหนดอัตรานักเรียนต่อห้อง เป็น ๓๐ คน ต่อ ๑ ห้องเรียน และจำนวนห้องไม่เกิน ๑๐ ห้อง ต่อ ๑ ชั้นเรียน - กำหนดเกณฑ์การรับนักเรียนในแต่ละประเภทให้ชัดเจน เช่น สถานศึกษาตามแนวชายแดน นักเรียนต่างด้าว
การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร	- กรอบภารกิจงานในระดับกรมไม่สอดคล้องในระดับเขตพื้นที่การศึกษา	- ปรับปรุงกรอบภารกิจในระดับกรมให้สอดคล้องในระดับเขตพื้นที่การศึกษา
งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	- การบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการยังไม่มีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรม และมีเอกภาพ	- จัดตั้งสถาบันพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา	- เลิกสถานศึกษามีปัญหาในการปฏิบัติโดยระเบียบไม่ได้กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องเลิก	- กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของนักเรียน สถานศึกษาที่จะต้องเลิกสถานศึกษา หรือกำหนดเป็นห้องเรียนสาขา

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอ
การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน	- ไม่มีบรรทัดฐานในการลงโทษนักเรียนที่ชัดเจน	- สร้างระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนโดยความร่วมมือของสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน สังคม เป็นข้อตกลงร่วมกัน
การทัศนศึกษา การศึกษานอกสถานที่	- การดำเนินการในการขออนุญาตพานักเรียนไปทัศนศึกษาต่างประเทศไม่คล่องตัว	- ปรับปรุงแก้ไขระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยอำนาจการอนุญาต ให้เบ็ดเสร็จที่พื้นที่ โดยมอบอำนาจให้ผู้บริหารสถานศึกษาพานักเรียนไปทัศนศึกษาหรือศึกษานอกสถานที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยไม่ต้องขออนุญาตต้นสังกัด

กลุ่มที่ ๓ ประชุมระดมความคิดเห็นในประเด็น การปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๑ - ๕ ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู คณาจารย์ นิตินกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากร

ประจำกลุ่มคือ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอ ดังนี้

กฎหมาย	เนื้อหาเดิม	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๑	มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	กฎหมายกำหนดให้พัฒนาคนไทย ควรตัดคำว่า “ไทย” ออกให้เหลือคำว่า “คน” เพราะปัจจุบันมีหลายโรงเรียนรับเด็กต่างชาติมาเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก การจัดการศึกษาจึงต้องไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นการขยายความในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
	มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ	มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา	

กฎหมาย	เนื้อหาเดิม	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
	<p>กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักพึ่งตนเอง และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง</p>	
	<p>มาตรา ๙ การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้ (๕) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (๖) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น</p>	<p>มาตรา ๙ การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้ (๕) ให้มีการระดมทรัพยากรจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมาใช้ในการจัดการศึกษา</p>	<p>ควรรวม (๕) และ (๖) เข้าด้วยกัน</p>
<p>หมวด ๒</p>	<p>มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย</p>	<p>มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย</p>	
<p>หมวด ๓</p>	<p>มาตรา ๑๗ ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนใน</p>	<p>มาตรา ๑๗ ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนใน</p>	<p>ควรรยกเลิกการกำหนดเกณฑ์การจบการศึกษาภาคบังคับโดยใช้อายุเป็นเกณฑ์เพราะทำ</p>

กฎหมาย	เนื้อหาเดิม	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
	สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุ ย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาค บังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับ อายุให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง	สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุ ย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาค บังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับ อายุให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง	ให้ผู้เรียนขาดคุณภาพ และควร กำหนดใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้ชัดเจน
หมวด ๔	มาตรา ๒๙ ให้สถานศึกษา ร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความ เข้มแข็งของชุมชนโดยจัด กระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มี การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การ พัฒนาระหว่างชุมชน	มาตรา ๒๙ ให้สถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์กรชุมชนทั้งภาครัฐและ เอกชน สถาบันศาสนา ส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัด กระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้มีการจัดการศึกษาอบรม มี การแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิ ปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อ พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มี การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การ พัฒนาระหว่างชุมชน	
หมวด ๕	มาตรา ๓๙ ให้กระทรวง กระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงาน บุคคล และการบริหารทั่วไปไปยัง คณะกรรมการ และสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง		มาตรา ๓๙ ไม่ได้กระจาย อำนาจอย่างแท้จริง จึงต้องมีมาตรการบังคับใช้หรือ แนวทางในการกระจายอำนาจ ที่ชัดเจน
	มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.... ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น กรรมการและเลขานุการของ คณะกรรมการสถานศึกษา	มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.... ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรอง ประธานกรรมการและผู้แทนครู เป็นกรรมการและเลขานุการของ	การที่ผู้บริหารสถานศึกษา เป็น กรรมการและเลขานุการตาม มาตรา ๔๐ ทำให้การบริหาร จัดการไม่คล่องตัว - ควรให้ผู้บริหารสถานศึกษา

กฎหมาย	เนื้อหาเดิม	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
		<u>คณะกรรมการสถานศึกษา</u>	เป็นรองประธานกรรมการ และผู้แทนครูเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง - ควรกำหนดจัดสรรงบประมาณให้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของคณะกรรมการ

กลุ่มที่ ๔ ประชุมระดมความคิดเห็นในประเด็น การปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๖ - ๙ ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู คณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากร

ประจำกลุ่มคือ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอ ดังนี้

กฎหมาย	เนื้อหาเดิม	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๖	มาตรา ๔๙ ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย	มาตรา ๔๙ ให้มีสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายนอก พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี	๑. ปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของ สมศ. ดังนี้ - เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้มีอำนาจครอบคลุมมากกว่าเดิม - เพิ่มบทบาทหน้าที่นอกเหนือจากการรับรองและประเมินคุณภาพการศึกษาโดยให้มีหน้าที่ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายนอก ๒. วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก ดำเนินการดังนี้ - โรงเรียนเป็นผู้เสนอขอรับการประเมินเมื่อมีความพร้อม ให้มี

กฎหมาย	เนื้อหาเดิม	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
	และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน	นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน	<p>ความยืดหยุ่น กรอบเวลาในการประเมินแต่ละรอบตามสภาพจริงของโรงเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประเมินควรมีความยืดหยุ่นให้สามารถขอประเมินตามระดับขั้นการพัฒนาได้เมื่อผ่านการครบทุกขั้นตอนจึงประกาศรับรองมาตรฐาน - เน้นผลที่เกิดกับตัวนักเรียน ครู โรงเรียนและชุมชนแบบเกาะติดฝังตัว แทนการประเมินที่เน้นเอกสารในระยะเวลาอันสั้น - เปลี่ยนบทบาทสำคัญจากการประเมินเพื่อรับรอง มาเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาพร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและแนวทางการดำเนินงานที่เป็นไปได้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน จึงจำเป็นที่ผู้ประเมินต้องค้นให้พบและแจ้งโรงเรียนให้ชัดเจน - นำผลการประเมินไปใช้ในทางบวก คือ สร้างแรงจูงใจให้พัฒนาต่อเนื่องแทนการคาดโทษ (ต้องไม่ตัดสิทธิ์/รอนสิทธิ์ครู ผู้บริหารและโรงเรียนโดยเด็ดขาด <p>๓. ให้มีมาตรฐานการศึกษาเดียวกันทั้งระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก</p>
หมวด ๗	-	-	<p>ควรปรับแก้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในประเด็น</p>

กฎหมาย	เนื้อหาเดิม	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
			<ul style="list-style-type: none"> - การได้มาและบทบาทหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาให้เอื้อต่อการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ - ควรมีศูนย์พัฒนาครูระดับจังหวัดทำหน้าที่พัฒนาครูตามความต้องการ/จำเป็นของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการพัฒนาครู - ปรับปรุงหลักเกณฑ์วิธีการเลื่อนวิทยฐานะของครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ครอบคลุมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของครูทุกด้าน ไม่ควรใช้เอกสารงานวิชาการเป็นหลัก ควรพิจารณาจากการปฏิบัติงานจริง ความประพฤติ ประสิทธิภาพ การพัฒนา ผู้เรียนและผลงานเชิงประจักษ์อื่นๆ ที่ยืดหยุ่น - การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพต้องปรับหลักเกณฑ์ให้เข้มข้นขึ้น และต้องมีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพเป็นระยะและมีความต่อเนื่องอย่างจริงจัง
หมวด ๘	-	-	รัฐต้องจัดสรรเงินงบประมาณให้โรงเรียนอย่างทั่วถึงและจัดสรรเงินเป็นตามภาระค่าใช้จ่ายจริง เพื่อช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็ก

กฎหมาย	เนื้อหาเดิม	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
หมวด ๙	-	-	- สถานศึกษาที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารขาดการสนับสนุนเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คลื่นความถี่ไม่เสถียร สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ - แบบเรียนในถิ่นสถานศึกษาทุรกันดารไม่มีคุณภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ประชุมกลุ่มสรุปเนื้อหาสาระและประเด็นข้อเสนอ ดังนี้

กลุ่มที่ ๕ ประชุมระดมความคิดเห็นในประเด็น

กฎหมายที่ต้องปรับปรุงแก้ไขโดยเร่งด่วนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน ครู คณาจารย์ นิติกร และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่มคือ ผู้บริหาร

รายชื่อกฎหมาย	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการแก้ไข	เหตุผล
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม - การรายงานการดำเนินการทางวินัย	ไม่ต้องรายงาน สพฐ. ให้สิ้นสุดที่ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา	เป็นอำนาจของ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ก็สมควรให้สิ้นสุดที่ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม - การมอบอำนาจให้โรงเรียนดำเนินการทางวินัย	ไม่ต้องมอบอำนาจให้สถานศึกษาแต่ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงและไม่ร้ายแรง	สถานศึกษาไม่มีความพร้อมเนื่องจากขาดบุคลากรที่จะเป็นกรรมการสอบสวน รวมถึงเนื่องจากผู้อำนวยการสถานศึกษากับครูเป็นคู่กรณีกันเอง จึงทำให้เกิดปัญหาในการพิจารณาทางปกครอง
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	แก้ไขกฎหมายผู้มีอำนาจบรรจุแต่งตั้งครูผู้ช่วย ให้เป็นอำนาจของผู้บัญชาการเขตพื้นที่การศึกษา	ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ดำเนินการทางวินัยได้ลดภาระให้กับสถานศึกษา

รายชื่อกฎหมาย	ประเด็นกฎหมายที่ต้องการแก้ไข	เหตุผล
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ให้เปลี่ยนเป็นตำแหน่งนักวิชาการศึกษา	ต้องการให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับความเท่าเทียมกับข้าราชการครู เพราะอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ตำแหน่งนักพัฒนาการศึกษามีวิทยฐานะดังต่อไปนี้ (๑) นักพัฒนาการศึกษาชำนาญการ (๒) นักพัฒนาการศึกษาชำนาญการพิเศษ (๓) นักพัฒนาการศึกษาเชี่ยวชาญ (๔) นักพัฒนาการศึกษาเชี่ยวชาญพิเศษ	
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ให้สภากาการศึกษาเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี	เพราะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนโยบายการศึกษา
<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม - พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม 	<ul style="list-style-type: none"> - การสรรหา บรรจุ และแต่งตั้ง ให้เป็นอำนาจของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา - ให้ข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการเป็นข้าราชการครูทั้งหมดรวมถึงรัฐมนตรีก็ควรมาจากคนที่เคยเป็นครู - ข้าราชการครูควรมาจากระบบปิด ๘๐% ระบบเปิด ๒๐% - การเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูโดยประเมินหรือโดยผลงานวิชาการ หรือการศึกษา หรืออายุราชการ - ให้ส่วนกลางเป็นผู้กำหนดจัดทำหลักสูตรวิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ 	
พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖	คุรุสภาจังหวัดให้มาจากการเลือกตั้งเหมือนสหกรณ์ครูและให้มีหน่วยงานเดียวในจังหวัดรวมคุรุสภาและ ส.ก.ส.ค. ครู อยู่ในหน่วยงานเดียวกันส่วนระดับบนยังเหมือนเดิม	

สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม

การดำเนินงานโดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม มีการเก็บข้อมูลภาคสนาม ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ จังหวัดระยอง ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๘ - ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดสงขลา ครั้งที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเชียงราย ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้บริหารและบุคลากรสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการปฏิบัติงานตามกฎหมายการศึกษา ซึ่งพบสภาพปัญหาและมีข้อเสนอแนะดังนี้

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
สถานศึกษา นิติบุคคล	<p>๑. ความสามารถของผู้บริหาร เนื่องจากการบริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีความสามารถ ในปัจจุบัน สังคมไทยเป็นระบบอุปถัมภ์ จึงมีการเลือกพวกพ้องของตนมาเป็นผู้บริหารสถานศึกษายอดนิยม ทำให้สถานศึกษาไม่ได้ผู้บริหารที่มีความสามารถ</p> <p>๒. ส่วนกลางไม่มอบอำนาจการบริหารอย่างแท้จริงให้แก่สถานศึกษา เช่น การคัดเลือกบุคลากรสาขาที่ขาดแคลนสถานศึกษาไม่สามารถบรรจุบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลนได้ หรือได้บุคลากรสาขาที่ไม่ตรงต่อความต้องการ</p> <p>๓. ปัญหาเรื่องการรับนักเรียน เนื่องจากส่วนกลางมีนโยบายที่ไม่ชัดเจนในการรับนักเรียนในแต่ละปี ทำให้สถานศึกษายอดนิยมต้องมีมาตรการในการรับนักเรียนแตกต่างกันไป</p> <p>๔. การรับนักเรียนของสถานศึกษายอดนิยม ไม่สามารถรับนักเรียนในเขตบริการได้ทั้งหมด เนื่องจากข้อจำกัดด้านสถานที่</p>	<p>๑. อบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเพื่อป้องกันการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง</p> <p>๒. หามาตรการหรือการสนับสนุนจากส่วนกลางในการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ได้คนที่สามารถสนับสนุนสถานศึกษาอย่างดีเยี่ยมและมีความทุ่มเทต่อสถานศึกษา</p> <p>๓. มีมาตรการลงโทษผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเด็ดขาดกรณีที่สถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ลดลงอย่างต่อเนื่อง เช่น การออกกฎหมายเพื่อลงโทษผู้บริหารสถานศึกษากรณีดังกล่าว</p> <p>๔. การคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อเป็นสถานศึกษานิติบุคคลสมบูรณ์แบบ ไม่ควรใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ ควรใช้ความพร้อมของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก</p> <p>๕. กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ส่วนกลางมอบอำนาจทั้ง ๔ เรื่อง คือ บุคคล วิชาการ งบประมาณ ทั่วไป ให้แก่สถานศึกษาอย่างเด็ดขาด แต่คงกำหนดให้สถานศึกษายังเป็นส่วนราชการต่อไป เพื่อให้บุคลากรยังคงเป็นข้าราชการ</p> <p>๖. เมื่อมีการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงควรปรับบทบาทเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษาของสถานศึกษา หรือควรกำหนดให้มีสภาการศึกษาจังหวัดเพื่อทำหน้าที่ดูแลสถานศึกษาภายในจังหวัด</p>	

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	<p>บุคลากร งบประมาณ อีกทั้ง สถานศึกษายอดนิยมทั่วประเทศมีการกำหนดเขตบริการพื้นที่ไม่เท่ากัน ทำให้สถานศึกษาบางแห่งกำหนดเขตบริการที่มีพื้นที่กว้างทำให้มีเด็กจำนวนมาก</p> <p>๕. ควรให้ครูมีหน้าที่สอนอย่างเต็มส่วนงานด้านการเงิน พัสดุ หรืองานธุรการต่างๆ ครูมีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง</p>		
<p>การบริหาร จัดการ การศึกษา</p>	<p>๑. การผลิตครูไม่มีการวางแผนในการเตรียมครูให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและครูขาดจิตสำนึกในการเป็นครูซึ่งเป็นแม่พิมพ์ของชาติ</p> <p>๒. การพัฒนาครู ไม่มีการพัฒนาครูอย่างทั่วถึงหรือครูบางคนไม่ได้รับการพัฒนาหรือพัฒนาไม่ตรงตามที่ตนเองต้องการ</p> <p>๓. สถานศึกษาขนาดเล็กมีครูไม่ครบชั้นเรียน เกณฑ์การกำหนดจำนวนครูต่อนักเรียนส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กนักเรียนและครูไม่ตรงกับวิชาเอก</p> <p>๔. การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระในการจัดทำเอกสารของสถานศึกษาไม่ได้เป็นการประเมินที่สะท้อนคุณภาพอย่างแท้จริง</p> <p>๕. การจัดหาอาหารกลางวันและอาหารเสริมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความล่าช้าไม่ทันต่อการเปิดภาคเรียนของสถานศึกษาและการจัดซื้อนมมีปัญหาในการไม่มีที่จัดเก็บที่มี</p>	<p>๑. ควรมีสถาบันที่ทำการผลิตครูโดยเฉพาะและมีการจูงใจให้เด็กเก่งเข้ามาเรียนครูโดยการให้ค่าตอบแทนสูง</p> <p>๒. การพัฒนาครูควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการพัฒนาคือควรสำรวจความต้องการของครูว่าอยากพัฒนาตนเองในเรื่องใดและระยะเวลาในการพัฒนาควรเป็นช่วงปิดภาคเรียน</p> <p>๓. ควรยกเลิกหรือแก้ไขเกณฑ์การกำหนดจำนวนครูในโรงเรียนขนาดเล็กโดยให้มีครูครบทุกชั้นเรียนและในระดับปฐมวัย (อนุบาล) ควรมีครูที่จบเอกปฐมวัย</p> <p>๔. การประกันคุณภาพมีการกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนโดยแบ่งตามขนาดและประเภทของโรงเรียนและควรมีการควบคุมมาตรฐานของผู้ประเมินให้มีมาตรฐานเดียวกัน</p> <p>๕. ควรโอนงบประมาณกลับมาให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการในการจัดหาอาหารกลางวันและอาหารเสริมนม</p> <p>๖. ควรมีการแก้ไขกฎหมายของท้องถิ่นให้สามารถสนับสนุนด้านงบประมาณแก่สถานศึกษาของรัฐได้และมีการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาไว้ในกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มีหน้าที่ในการสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๗. การระดมทุนของโรงเรียนไม่ควรจำกัดควรให้กระทำได้ตามความต้องการ</p>	

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	<p>มาตรฐาน</p> <p>๖. การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพราะขัดกับกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสนับสนุนการศึกษาในท้องถิ่นขึ้นอยู่กับผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยและขาดความต่อเนื่อง</p> <p>๗. หน่วยงานที่จัดการศึกษามีหลายหน่วยงาน ถึงจะมีความหลากหลายแต่สร้างปัญหาในทางปฏิบัติ ไม่ประสบผลสำเร็จ เกิดปัญหาการแย่งผู้เรียนในท้องถิ่นระหว่าง เอกชน รัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>๘. การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขยายโอกาส</p> <p>๙. การปฏิบัติตามแผนการศึกษาชาติที่ไม่มีการบังคับอย่างจริงจัง</p> <p>๑๐. กระทรวงศึกษาธิการต้องเพิ่มภาระหน้าที่ในการทำงาน สนับสนุนภาระงานของกระทรวงอื่น จึงเป็นภาระของบุคลากรในการทำงานโดยไม่มีเวลาเพียงพอทำงานเกี่ยวกับภาระงานหลักได้อย่างเต็มที่ เช่น ภาระงานของกระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม กรณีต้องนำนักเรียนไปช่วยปลูกป่า หรือกรณีนำนักเรียนเดินรณรงค์ลดยาเสพติด เป็นต้น</p> <p>๑๑. เรื่องสิทธิและโอกาสทางการศึกษา ในปัจจุบันสถานศึกษารัฐยังมีการเก็บ</p>	<p>๘. ควรสนับสนุนงบประมาณด้านสาธารณูปโภคแก่สถานศึกษาที่เพียงพอไม่ควรใช้เงินรายหัวในการจ่ายค่าสาธารณูปโภค</p> <p>๙. ควรกำหนดเป็นหลักการว่า จะต้องเป็นหน่วยงานเดียวเป็นผู้จัดการศึกษา เช่น กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>๑๐. กรณีสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา ควรจะเปลี่ยนแปลงหรือโอนส่วนการศึกษาที่จัดระดับมัธยมไปให้กับมัธยมดำเนินการ เพื่อให้เกิดความชัดเจน แบบปัจจุบันผู้เรียนมีปมด้อยในการเรียนเพราะต้องรอโอกาส</p> <p>๑๑. สภาการศึกษา ต้องทำแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแผนหลักทั้งประเทศ ทุกหน่วยที่จัดการศึกษาต้องนำแผนการศึกษาชาติไปกำหนด และต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการศึกษาชาติ สภาการศึกษาจะต้องมีหน้าที่ประเมินติดตามเพื่อให้เป็นไปตามแผนการศึกษาชาติ</p> <p>๑๒. การลดภาระหน้าที่งานของกระทรวงอื่นที่สนับสนุน โดยมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานหรือจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ลดภาระให้แก่สถานศึกษาต่อภาระหน้าที่นอกเหนือจากงานการเรียนการสอน</p> <p>๑๓. การเก็บค่าใช้จ่ายในการศึกษาซึ่งเป็นปัญหาต่อผู้ยากไร้ อันทำให้เด็กไม่สามารถเข้ารับการศึกษาได้ ภาครัฐจึงต้องมีระเบียบเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้ชัดเจน</p> <p>๑๔. ควรมีการควบคุมสถาบันผลิตครูแบบเข้มข้นและมีประสิทธิภาพ คณะที่ผลิตครูต้องเพิ่มคุณภาพของนักศึกษา ต้องมีการควบคุมทั้งปริมาณ/คุณภาพของหน่วยการผลิต ครูต้องผ่านการพัฒนาการฝึกแบบเข้ม (นอกเหนือจากการจบปริญญาตรี) ให้ฝึกแบบเข้มข้นเพิ่มเติมอีก ๑ ปี ก่อนบรรจุเมื่อจบหลักสูตร สถาบันควรจะไปประกอบวิชาชีพให้แก่ผู้จบการศึกษา การออกไปประกอบวิชาชีพจากครูสภาก็ควรยกเลิก</p> <p>๑๕. รัฐต้องสนับสนุนให้ทุกสถานศึกษามีความพร้อมด้านเทคโนโลยีการเรียนการสอนอย่างเต็มที่</p>	

ประเด็น	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	<p>ค่าใช้จ่ายซึ่งจะเป็นปัญหาต่อผู้ยากไร้ อันทำให้เด็กไม่สามารถเข้ารับการศึกษได้ ภาครัฐจึงต้องมีระเบียบเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้ชัดเจน</p> <p>๑๒. การขาดสื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนของโรงเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร</p> <p>๑๓. หลักสูตรการศึกษาไม่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของพื้นที่</p>	<p>ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๑</p> <p>๑๖. กำหนดให้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นนิติบุคคล เพื่อรับผิดชอบสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่ของตน มีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ ส่วนกลางปรับบทบาทเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลโดยออกแนวทางหรือมาตรการบ толงโทษกรณีเขตพื้นที่การศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพ</p> <p>๑๗. จัดให้มีการพัฒนาผู้บริหารอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง โดยเฉพาะด้านการประเมินผลการจัดการศึกษา และให้มีการพัฒนาครูในแต่ละกลุ่มสาระ โดยจัดส่งงบประมาณในการดำเนินการให้สถานศึกษาเพื่อจะได้ใช้จัดการด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสมกับครูหรือความต้องการพัฒนาครูของสถานศึกษานั้น</p> <p>๑๘. ปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ โดยควรเพิ่มสภาการศึกษาจังหวัดเพื่อกำหนดนโยบายการศึกษาของจังหวัด หลักสูตรการศึกษาของจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละจังหวัดนั้น และสามารถใกล้ชิดกับประชาชนซึ่งจะกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษา</p> <p>๑๙. ควบยุบสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีจำนวนเด็กไม่เกิน ๖๐ คน ออกระเบียบหรือกฎหมายให้ชัดเจนในการยุบสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยส่วนกลางต้องออกข้อกำหนดหรือนโยบายเดียวกันทั่วประเทศ และหามาตรการหรือวิธีการในการจัดสรรใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ถูกยุบ</p>	

บทที่ ๔

วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา

การประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา เป็นการติดตามประเมินกฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา รวมถึงกฎหมายที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา กฎหมายการศึกษาที่เป็นกฎหมายแม่บท จำนวน ๓ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องที่ออกตามกฎหมายแม่บทดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนกฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวข้องที่ได้ประกาศบังคับใช้นั้น ถือได้ว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งปัจจุบันกฎหมายดังกล่าวอยู่ในระหว่างการนำไปบังคับใช้ในระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์กฎหมายการศึกษาที่ประกาศบังคับใช้แล้วดังกล่าว รวมทั้งการติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อทราบผลกระทบ ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนของกฎหมายแต่ละฉบับ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไข ปรับปรุงให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้นในการดำเนินการติดตามประเมินบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติ การดำเนินการดังกล่าวจะมีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลในระดับรากหญ้า รวมทั้งการศึกษาแบบเจาะลึกตามกลุ่มเป้าหมายตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องประกอบโดยผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์กรท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๑,๐๐๐ คน ดำเนินการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๔ ครั้ง ใน ๔ ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ทั้งนี้ใช้วิธีการอภิปรายรับฟังความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็นอย่างทั่วถึง โดยกำหนดประเด็นการระดมความคิดเห็น เช่น การปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ประเด็นข้อเสนอสถานศึกษา เป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ การปรับแก้บทบาทหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา การผลิต การใช้และการพัฒนาครู การปรับแก้หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินคุณภาพ และกฎหมายที่ต้องเร่งดำเนินการปรับแก้ และการเก็บข้อมูลภาคสนาม ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ ณ จังหวัดระยอง ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ - ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ จังหวัดสงขลา ครั้งที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ จังหวัดเชียงราย ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดแนวทางและประเด็นสำคัญเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ รวมถึงแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาตามกฎหมายการศึกษา สร้างเครือข่ายนักกฎหมายในส่วนภูมิภาคเพื่อการประสานงานและการสนับสนุนการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษา รวบรวมสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีความเป็นปัจจุบันอันจะส่งผลประโยชน์ต่อหน่วยงานที่นำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษา ทั้งหมดและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา องค์กรภาคเอกชน ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอจากกลุ่มเป้าหมาย

การประชุมระดมความคิดเห็น ในแต่ละภาคนั้นมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงองค์กรภาคเอกชน ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปรับแก้กฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาหลายท่าน อาทิ ดร.สุทศศรี วงษ์สมาน เลขาธิการสภาการศึกษา ดร.พิชณู ตุลสุข รองเลขาธิการสภาการศึกษา ดร.วิชัย ตันติกุลนันท์ ประธานอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมายการศึกษา นายพงษ์พัฒน์ วงศ์ตระกูล ปลัดจังหวัดพิษณุโลก นายคันฉัตร ตันเสถียร รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ดร.วีระ เมืองช้าง ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาค ๒ ดร.สำราญ มีแจ้ง คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นายศิริพัฒน์ พัฒกุล รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ดร.สุเมธ แยมมุ่น อธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นายพัฒนา ชมเชย ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๑ นางชูศรี กัตถุญตานันท์ รองประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี นายสมเกียรติ แฉวไทสง ผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาค ๙ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินทิรา ซาฮีร์ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี การประชุมระดมความคิดเห็นประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้นำท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ส่วนการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้มีการสอบถามจากเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ จากผลการศึกษาสรุปความเห็นและข้อเสนออันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

๔.๑.๑ การบริหารจัดการศึกษา

ปัจจุบันมีการเร่งผลักดันให้สถานศึกษามีอำนาจอย่างเต็มที่ คือการให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล แต่ปรากฏว่ายังมีปัญหาเกิดขึ้นอีกมาก ถึงแม้ว่ากฎหมายกำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม มาตรา ๓๔ (๒) เฉพาะที่เป็นสถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล ทั้งนี้ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจที่ผ่านมาพบว่ายังประสบปัญหาหลายประการ อาทิ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษานิติบุคคล สถานศึกษาขาดอิสระในการบริหารงานบุคคล การใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุ การแต่งตั้งโยกย้ายครู ซึ่งสามารถจำแนกปัญหาในการบริหารจัดการสถานศึกษานิติบุคคลได้ ๔ ด้าน คือ

ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า มีปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังของสถานศึกษา ความล่าช้าในการดำเนินการเรื่องอัตรากำลังที่ว่างของสถานศึกษา และอัตรากำลังที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา อีกทั้งเนื่องจากต้องรอส่วนกลางจัดสรรอัตรากำลังให้ตามที่สถานศึกษาขอมาซึ่งไม่ตรงตามที่

สถานศึกษาต้องการ เห็นได้ว่าการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง กฎหมายกำหนดให้การสรรหาข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบรรจุเข้ารับราชการนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเป็น ผู้ดำเนินการสอบแข่งขัน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สถานศึกษาใดมีความพร้อมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามอบหมายให้หน่วยงานการศึกษานั้นเป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขัน แต่ปัจจุบันพบว่า ก.ค.ศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งยัง มิได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวแต่อย่างใด จึงควรต้องปรับแก้กฎหมายในเรื่องการบริหารงานบุคคล โดยกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาทั้งหมด ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามีอำนาจในการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สิ้นสุดที่สถานศึกษา สามารถบรรจุสาขาที่ขาดแคลนได้ เองเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนครูในแต่ละระดับชั้น

ด้านงบประมาณ พบว่า มีปัญหาเรื่องการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานศึกษา แต่ ในทางปฏิบัติการดำเนินการดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก่อน ทำให้ไม่มีความคล่องตัว ปัญหาด้านการจัดหาพัสดุของสถานศึกษาตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย กฎระเบียบ และคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการหลายฉบับ โดยเฉพาะกรณีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณลักษณะเฉพาะ วัสดุครุภัณฑ์ประจำปีงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษา ขาดความคล่องตัวในการดำเนินการจัดหาพัสดุและครุภัณฑ์ที่เหมาะสมและรวดเร็ว และการจัดหา ผลประโยชน์ทรัพย์สินนั้นกฎหมายกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้มีอำนาจในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินและอาคารส่วนอสังหาริมทรัพย์ที่สามารถ นำมาหาจัดประโยชน์นั้นกระทำได้เฉพาะที่ดินและอาคารเท่านั้น ซึ่งทำให้การบริหารจัดการไม่คล่องตัว เท่าที่ควร จึงต้องปรับแก้กฎหมายให้ส่วนกลางส่งงบประมาณเป็นก้อนตรงไปยังสถานศึกษาในต้นปีงบประมาณ และควรลดภาระขั้นตอนในการจัดทำแผนงบประมาณโดยมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาจัดทำแผน งบประมาณและเบิกใช้จ่ายงบประมาณได้เอง แต่อยู่ในการตรวจสอบของเขตพื้นที่การศึกษา และควรแก้ กฎหมายให้อำนาจผู้บริหารสถานศึกษาใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องนำรายได้ส่งคืนคลัง

ด้านวิชาการ พบว่า มีปัญหาด้านหลักสูตรการศึกษา สถานศึกษายังประสบปัญหาความไม่คล่องตัวใน การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปภายใต้กรอบการบริหารหลักสูตรดังกล่าว หลักสูตรสาระมีมากเกินไป ปัญหา การพานักเรียนออกนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะการพานักเรียนไปทัศนศึกษาซึ่งเป็นอำนาจของผู้บริหาร สถานศึกษา แต่หากเป็นการทัศนศึกษาในต่างประเทศกฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งทำให้สถานศึกษาขาดความคล่องตัว จึงควรปรับแก้กฎหมายให้อำนาจ แก่ผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องดังกล่าว

ด้านบริหารทั่วไป เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการรับนักเรียน สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการกำหนดหลักการ และนโยบายการรับนักเรียนเอง ส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขาดความยืดหยุ่นเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายที่ส่งผลให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับชั้นพื้นฐานซึ่งแม้จะเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรม และถูกจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายในระดับประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีฐานะเพียงเทียบเท่ากอง หรือต่ำกว่า กลายเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยผลของกฎหมาย อย่างไรก็ตาม แม้สถานศึกษาจะมีฐานะเป็นนิติบุคคลก็ตาม สถานศึกษาดังกล่าวกลับมิได้มีฐานะเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณแต่ประการใด นอกจากนี้ การดำเนินการใดๆ อันเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาในส่วนของสถานศึกษายังถูกกำหนดให้ต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา แสดงให้เห็นว่าแม้กฎหมายจะมีเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการการศึกษาได้อย่างคล่องตัวและเป็นอิสระโดยกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลในทางกฎหมายตามมาตรา ๓๕ แต่ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้นมิได้ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตนได้อย่างอิสระคล่องตัวในฐานะนิติบุคคลเอกเทศ อันส่งผลทำให้เกิดปัญหาในการบริหารสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น

เมื่อมีการเร่งผลักดันให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงต้องปรับบทบาทของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจ คือ ปรับบทบาทให้มีหน้าที่ในการนำนโยบาย มาตรฐานและการจัดการศึกษาไปปฏิบัติรวมทั้งกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยกลุ่มศึกษานิเทศก์ สนับสนุนสถานศึกษาในเรื่องงบประมาณให้สถานศึกษาที่อยู่ในชนบทห่างไกลเพื่อให้มีคุณภาพเท่าเทียมกันและเร่งพัฒนาพร้อมทั้งส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบตามความพร้อมแต่ละพื้นที่โดยจัดเตรียมข้อมูลและแผนการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการใช้จ่ายเงินให้แก่สถานศึกษา จัดหาทรัพยากรสนับสนุนสถานศึกษาจากผู้ประกอบการหรือองค์กรภาคเอกชน และร่วมกับสถานศึกษาในการระดมทุนจากภาคเอกชนเพื่อการพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่น พัฒนาสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประสานงานการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษากับส่วนกลาง และกระจายอำนาจเรื่องบุคลากรให้สถานศึกษา ส่งเสริมพัฒนาความมีคุณธรรม จริยธรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษา ร่วมกับส่วนกลางในการผลิตครูตามความต้องการและความขาดแคลนของสถานศึกษาโดยให้สถานศึกษาเป็นผู้คัดเลือกเอง ส่งเสริมสนับสนุนด้านการทำวิจัยของครูและเร่งพัฒนางานวิจัยเหล่านั้นเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ จัดหารางวัลให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติ อีกทั้งต้องรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ เช่น การกำกับติดตาม นิเทศผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และมีอำนาจที่จะบังคับให้สถานศึกษาดำเนินการให้เกิดคุณภาพ หากผู้บริหารสถานศึกษาใดที่มีอำนาจบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเต็มรูปแบบไม่สามารถทำให้สถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้สอนต้องรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์และคุณภาพทางการศึกษานั้น และควรทำหน้าที่ประสานงาน ส่งเสริมให้องค์กรท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนตามอัธยาศัย โดยกำกับนิเทศติดตาม การจัดการศึกษาขององค์กรท้องถิ่นให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ตามหลักสูตร และส่งเสริมให้ชุมชน องค์กรท้องถิ่น จัดแหล่งเรียนรู้ ชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งส่งเสริมการปรับบทบาทส่วนกลางให้เป็นผู้สนับสนุนให้จังหวัดและท้องถิ่นสามารถ

จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้จังหวัดและท้องถิ่นสามารถเกลี้ยอัตรากำลังข้าราชการได้เองตามความต้องการของสถานศึกษา

ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๙ กำหนดให้ กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาโดยตรง การจัดการศึกษาไม่ควรให้รัฐเป็นผู้จัดเพียงฝ่ายเดียว ทุกหน่วยงานต้องร่วมสนับสนุน ส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งภาคประชาชน ควรกระจายอำนาจจัดการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเปลี่ยนบทบาทของรัฐจากผู้จัดการ ศึกษาเป็นผู้กำกับและสนับสนุนการศึกษา โดยนำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อเป็นการกำหนดทิศทาง ของการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและมีความต่อเนื่อง การกระจายอำนาจด้านต่างๆ ตามกฎหมาย การศึกษา ต้องให้มีความเท่าเทียมกันทุกสถานศึกษาหรือไม่ เช่น การกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลซึ่ง พบปัญหา มาก เมื่อมีการกระจายอำนาจแล้วจะมีมาตรการหรือวิธีการใดที่จะบังคับใช้อำนาจให้ใช้อำนาจ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล การจัดสรรเงินงบประมาณรายหัวควรใช้รูปแบบใดที่เหมาะสม ควรเร่งผลักดันให้ สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ โดยหาข้อเสนอให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลหลายรูปแบบเนื่องจาก สถานศึกษามีความพร้อมและขนาดไม่เหมือนกัน การออกแบบกฎหมายจะต้องให้สอดคล้องกับสภาพ สถานศึกษาอย่างแท้จริง อีกทั้งหน่วยงานบังคับบัญชาต้องมีบทบาทในการกำกับ ดูแล ช่วยเหลือและ สนับสนุนในเรื่องกรอบอัตรากำลังและงบประมาณให้เพียงพอ

๔.๑.๒ การผลิต การใช้และพัฒนาครู

ปัจจุบันพบปัญหาคือการขาดระบบการผลิต การใช้และพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สถาบันที่ ผลิตครูจึงขาดเป้าหมาย หน่วยงานที่รับผิดชอบขาดระบบการกำกับดูแล จากการสะท้อนปัญหาพบว่าครูมี คุณธรรมจริยธรรมน้อยลง และขาดความมุ่งมั่นในการสอนหนังสือ เนื่องจากสถาบันที่ผลิตครูไม่ได้ให้ ความสำคัญกับการผลิตครูให้มีคุณภาพ จึงต้องกำหนดคุณภาพนักศึกษาที่จะจบการศึกษาให้มีคุณภาพที่สูง หลักสูตรการสอนครูไม่มีความเข้มข้น ไม่มีองค์การทำหน้าที่พัฒนาครูก่อนที่จะสอนหนังสือ ขาดการพัฒนาครู อย่างต่อเนื่องและมีความทั่วถึง ขาดการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูที่มีผลงานเป็นประจักษ์หรือมีความตั้งใจ หรือจิตวิญญาณความเป็นครูที่โดดเด่น การขาดแคลนครูในพื้นที่ทุรกันดารหรือห่างไกล

จากปัญหาดังกล่าวจึงต้องมีการพิจารณาบทบาทการผลิตครู การใช้และการพัฒนาครูว่าที่ผ่านมา มี ข้อบกพร่องอย่างไร และควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ดีขึ้น โดยควรเริ่มจากที่หน่วยผลิตครู ผู้เรียน การออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนา ดังนี้

๑) หน่วยผลิต

ครูต้องผ่านการพัฒนาแบบเข้มข้นนอกเหนือจากการจบปริญญาตรีโดยให้ฝึกแบบเข้มข้นเพิ่มเติมอีก ๑ ปี ก่อนบรรจุ สถาบันที่ผลิตครูต้องมีความเข้มแข็ง คณะที่ผลิตครูต้องเพิ่มคุณภาพของนักศึกษา ในปัจจุบันมีการผลิตนักศึกษาด้านครุมีจำนวนมากเกินไป ทำให้เกินความต้องการจึงควรกำหนดขอบเขตที่จะผลิตครูให้เพียงพอกับความต้องการของผู้รับบริการเพื่อเป็นการสร้างความมีคุณค่าให้แก่วิชาชีพครู สถาบันเอกชนผลิตครูไม่มีคุณภาพ ควรให้เป็นหน้าที่เฉพาะหน่วยงานของรัฐเท่านั้นเพราะได้รับการยอมรับ และหน่วยผลิตครูควรได้มาตรฐาน มีระบบการติดตามและตรวจสอบที่เชื่อถือได้ โดยมีการตั้งหน่วยตรวจสอบในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และมีอำนาจในการบังคับและลงโทษต่อสถาบันที่ผลิตครูไม่ผ่านคุณภาพ

๒) ผู้เรียน

ควรคัดเลือกจากเด็กนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเท่านั้น โดยใช้วิธีการสอบคัดเลือกทั่วไป ทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากพอสมควรเพื่อให้ได้นักศึกษาที่เก่งและมีคุณภาพ ควรกำหนดคุณสมบัติให้ชัดเจนและเข้มข้นโดยเน้นความรู้และคุณธรรม ข้อสอบควรมีลักษณะเป็นการคิดวิเคราะห์ และเน้นคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลัก

๓) ใบประกอบวิชาชีพ

องค์กรครูสภาต้องมีบทบาทในการสร้างความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือในความเป็นวิชาชีพชั้นสูง มีบทบาทในการให้คุณให้โทษกับผู้ปฏิบัติ เพิ่มการให้สวัสดิการแก่ครูในด้านต่างๆ สร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้กับใบประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ ใบประกอบวิชาชีพควรมีทั้งระบบ เช่น ระดับอาชีวศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย

๔) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ควรมีการเพิ่มสวัสดิการให้กับตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารสถานศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น เช่น ค่าตอบแทนการบริหาร มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีมาตรการลงโทษอย่างจริงจังแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ทุ่มเทให้กับหน้าที่ ดูแลบุคลากรตามมาตรา ๓๘ ค (๒) ให้มีความเท่าเทียมกัน

๕) การประเมินวิทยฐานะ

การประเมินให้ได้วิทยฐานะ ควรใช้วิธีการประเมินจากสภาพจริง (เชิงประจักษ์) จากสถานที่ปฏิบัติงาน การประเมินเชิงประจักษ์ต้องชัดเจน โดยหลักเกณฑ์ โดยระบบ และโดยตัวกรรมการ ทั่วประเทศต้องมีมาตรฐานเดียวกัน มีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ หลังจากที่ผ่านมาวิทยฐานะแล้ว ควรเป็นการประเมินเพื่อความก้าวหน้าในการพัฒนางาน และพิจารณานำหลักเกณฑ์ ว ๒๖ มาใช้ในสถานศึกษาที่มีครูที่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดี มีความรู้ความสามารถ สมควรได้วิทยฐานะ แต่ไม่มีความประสงค์จะขอ ควรให้หน่วยงานเป็นผู้เสนอขอให้เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ การประเมินคุณภาพในเรื่องเกณฑ์มาตรฐานจากการ

ปฏิบัติงาน เมื่อประเมินพบว่าบุคคลใดมีความรู้ความสามารถที่สูงกว่าวิทยฐานะเดิมควรมีหลักเกณฑ์ที่จะให้ได้ วิทยฐานะที่สูงขึ้นต่อไปได้

จากปัญหาที่พบจึงเห็นได้ว่า เกิดจากสถาบันที่ผลิตครูในปัจจุบันมีจำนวนมากและขาดการกำหนด คุณภาพนักศึกษา จึงควรมีการคัดเลือกสถาบันที่สามารถผลิตครูได้อย่างมีประสิทธิภาพให้ผลิตครูเพื่อป้องกัน สถาบันที่ผลิตครูไม่มีคุณภาพ หรือจัดตั้งสถาบันที่ผลิตครูโดยตรง ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการคัดเลือก เด็กโดยคัดเลือกที่เก่งและมีคุณธรรม มีความต้องการอยากเป็นครูที่แท้จริงเพื่อลดปัญหาครูขาดจิตสำนึกในความเป็นครู สถาบันที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตครูต้องร่วมกันจัดทำหลักสูตรในทิศทางเดียวกัน เน้นผลิตครูให้มี คุณธรรมจริยธรรม มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการสอนที่มีความหลากหลาย และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู พัฒนาสถาบันที่พัฒนาครูโดยจัดทำแผนเพื่อพัฒนาครูให้มีความต่อเนื่อง และมีความทั่วถึง สร้างระบบการคัดสรรครูที่มีประสิทธิภาพและค้นหาครูที่ขาดประสิทธิภาพเพื่อนำไปพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งระบบการจัดสรรอัตรากำลังครูต้องมีประสิทธิภาพ ไม่ควรเกิดปัญหาการขาดแคลน อัตรากำลังครูซึ่งส่วนใหญ่จะพบปัญหาดังกล่าวในเขตพื้นที่ห่างไกลหรือถิ่นทุรกันดาร

๔.๑.๓ การจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา

ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณด้านการศึกษา ปัญหาส่วนใหญ่จะเกิดในสถานศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากขาดงบประมาณที่เพียงพอในการบริหารจัดการ งบประมาณที่ได้รับไม่ครอบคลุมปัจจัยพื้นฐาน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ดังนั้น จากการจัดสรรเงินเรื่องเงินรายหัวควรพิจารณาจากเชิงคุณภาพเพื่อความเป็นธรรม เด็กทุกคนจะต้องมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน ส่วนกลางจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาใน เวลาที่ไม่เหมาะสม จึงควรจัดสรรเงินส่งตรงถึงสถานศึกษาโดยตรงและควรจัดสรรเงินเป็นก้อนให้ในเวลาที่เหมาะสมโดยสถานศึกษาสามารถนำไปบริหารจัดการได้ ปัจจุบันเงินรายหัวไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพในปัจจุบัน จึงต้องจัดสรรเงินงบประมาณให้เพียงพอต่อสถานศึกษาขนาดเล็ก ควรมอบอำนาจโดยเด็ดขาดให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากรายจ่ายที่ราชพัสดุภายในสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่เพื่อลดการขาด แคลนงบประมาณในการบริหารจัดการของสถานศึกษา

จากปัญหาที่พบด้านงบประมาณที่เกิดกับการจัดการศึกษา เนื่องจากในปัจจุบันรัฐใช้เกณฑ์ในการ จัดสรรงบประมาณจากเกณฑ์รายหัวนักเรียนและไม่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงต้องมีการ แก้ไขระเบียบต่างๆ โดยมีการแยกเงินรายหัวนักเรียนและมีการอ้างอิงค่าใช้จ่ายปัจจัยพื้นฐานของสถานศึกษา ต้องมีวิธีการจัดสรรเงินงบประมาณให้ทันต่อการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้องค์กรอื่นสามารถ สนับสนุนการศึกษาได้อย่างเต็มที่และภาครัฐอาจมีมาตรการพิเศษหรือสิทธิประโยชน์ที่สร้างแรงจูงใจสนับสนุน ทำให้องค์กรอื่นอยากเข้ามาสนับสนุนการศึกษามากขึ้น เช่น การยกเว้นภาษี

๔.๑.๔ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษา

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาคือ หลักสูตรการศึกษาไม่สอดคล้องกับบริบทสภาพปัญหาที่แท้จริง รวมถึงวัฒนธรรมและความต้องการของคนในพื้นที่ กระทรวงศึกษาธิการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาในแต่ละพื้นที่ โดยกำหนดหลักสูตรแกนกลางร้อยละ ๗๐ และหลักสูตรสถานศึกษาร้อยละ ๓๐ โดยสถานศึกษาในแต่ละแห่งอาจเพิ่มจุดเน้นตามความต้องการของท้องถิ่น สถานศึกษาบางแห่งไม่จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทในท้องถิ่นซึ่งทำให้เกิดปัญหา ดังนั้น จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ควรกำหนดกลุ่มสาระตามระดับการศึกษา เช่น ลดจำนวนกลุ่มสาระลงในระดับประถมศึกษา ให้เรียน ๕ กลุ่มวิชาหลัก เพิ่มวิชาทักษะชีวิต ไม่ควรเน้นเนื้อหาสาระท้องถิ่นมากเกินไป ปัญหาเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระในหลักสูตร และการจัดการหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการจึงควรจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรพร้อมคู่มือการใช้ให้แก่สถานศึกษา ประการสุดท้ายการจัดการจัดทำหลักสูตรต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ คือ จำนวนนักเรียน ผลสัมฤทธิ์นักเรียน ความแตกต่างของสถานศึกษา อีกทั้งต้องจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้สนองผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน

๔.๑.๕ การประเมินคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพ ไว้ในหมวด ๖ มาตรฐานและการประกันคุณภาพ ได้จัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา แต่หลังที่ได้ดำเนินการไปแล้วผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากลับลดลง จึงต้องมีการพิจารณาทบทวนในเรื่องดังกล่าวเพื่อการพัฒนาต่อไป โดยเมื่อศึกษาจากปัญหาที่พบในหลายกรณี เช่น การประเมินคุณภาพการศึกษาของ สมศ. ไม่ตรงต่อเป้าหมายและสภาพจริง เป็นการเพิ่มภาระงานให้กับครูเนื่องจากเน้นเอกสารเป็นหลัก มีการใช้มาตรฐานเดียวกันในการประเมินทั้งสถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดเล็กโดยบริบทของสถานศึกษาแตกต่างกันทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อสถานศึกษาขนาดเล็ก รวมถึงมาตรฐานของผู้ประเมินที่มีมาตรฐานไม่เท่ากัน จากสภาพปัญหาที่พบจึงควรมีการพิจารณาปรับแก้ในแต่ละประเด็น คือ การประเมินคุณภาพของ สมศ. นั้น ควรให้ประเมินคุณภาพต่อไปไม่ควรให้มีการประเมินกันเองซึ่งจะไม่ได้ประสิทธิผลอย่างแท้จริงเนื่องจากระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยและข้าราชการไทยจะเป็นการช่วยเหลือกัน ประกอบกับการประเมินภายนอกจะส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความรับผิดชอบต่อการศึกษามากขึ้น พัฒนาคุณภาพผู้ประเมินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการประเมิน ควรมีอายุไม่น้อยกว่า ๓๕ ปี โดยมีวุฒิหรือมีประสบการณ์ด้านการศึกษา และมีผลงานความเหมาะสมในการดำรงตำแหน่ง มีผลงานดีเด่นในอดีตขณะปฏิบัติหน้าที่ด้านการศึกษา กำหนดมาตรฐานการประเมิน ในเรื่องของตัวบ่งชี้มาตรฐานควรใช้แบบเดียวกันตั้งแต่การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก การกำหนดเวลาสอบ O-NET, NT, LAS ควรกำหนดสอบในช่วงต้น -

ปลายเดือนมีนาคม หลังจากสถานศึกษาสอนจบแล้ว และต้องออกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหา สำหรับวิธีการ และการตัดสินผลของการประเมิน ควรใช้วิธีการและกำหนดบังคับกฎหมายให้แต่ละบริษัทที่ประเมินใช้วิธีการที่หลากหลาย ในเรื่องการตัดสินผลต้องมีความเที่ยงตรงยอมรับได้โดยไม่ใช้ทัศนคติของกรรมการประเมิน สุดท้ายต้องให้ความสำคัญต่อผลการประเมินโดยให้ความสำคัญด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการให้มากขึ้น มีการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยนิเทศติดตามด้านกระบวนการให้มีความพร้อมรับการประเมิน และส่วนกลางต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการแต่ละสถานศึกษา เช่น การให้ความดี ความชอบ การโยกย้าย เป็นต้น

๔.๒ การปรับแก้กฎหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

การจัดทำกฎหมายต้องวางกรอบแนวทางที่กว้างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายปฏิบัติได้ดำเนินการได้อย่างอิสระและคล่องตัว สอดคล้องกับบริบทของตนเองและสังคมอย่างแท้จริง ปัญหาการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ต้องมุ่งเน้นว่าเด็กไทยทุกคนจะต้องมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน ควรออกแบบให้สถานศึกษาที่ไม่มีคุณภาพได้มีคุณภาพ ปัจจุบันมีเด็กจำนวนมากที่ไม่ได้เรียนหนังสือในระดับที่สูงขึ้น เพราะผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาที่ผู้ปกครองมุ่งหวังคือ ต้องการให้บุตรหลานเรียนจบแล้วมีงานทำ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ นอกจากนี้ รัฐต้องมีกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา เพราะเป็นการให้ความช่วยเหลือเด็กที่อยู่ในภาวะลำบากเพื่อให้โอกาสการได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น การปฏิรูปการศึกษาต้องเป็นการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพดีขึ้นโดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนแรก การศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสันติสุข ส่วนที่สอง คือ การศึกษาเพื่อการรู้จักการดำรงชีวิตหรือการวางแผนชีวิตเพื่อให้อยู่ในสังคมได้ สร้างเด็กให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งในปัจจุบันพบปัญหาเหล่านี้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ที่มีต่อเด็ก โดยเฉพาะผู้ปกครองที่มีค่านิยมอยากให้ลูกตนเองเรียนเก่งๆ ส่งผลให้เด็กต้องเรียนพิเศษ เด็กต้องเรียนหนักเพื่อสนองความต้องการของผู้ปกครอง ทำให้เด็กไม่ได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตามวัย และส่งผลให้ผู้ปกครองมีภาระเพิ่มขึ้น ทั้งด้านค่าใช้จ่ายและการรับส่งเด็ก เรื่องดังกล่าวต้องปรับแก้โดยเร่งด่วน กฎหมายการศึกษาถือเป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการและการพัฒนาการศึกษาของชาติ กฎหมายที่มีผลบังคับใช้แล้ว จำเป็นต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ผลของการนำไปปฏิบัติ ศึกษาจุดอ่อน จุดแข็งของกฎหมาย เพื่อทราบผลกระทบ ปัญหาหรืออุปสรรคของกฎหมายที่เกิดขึ้น แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น อีกทั้งกฎหมายการศึกษาในปัจจุบันมีเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาควรต้องรู้กฎหมายการศึกษาอย่างแท้จริงเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของตน และต้องปฏิบัติงานอย่างสุจริต รอบคอบ มีจิตใจที่เข้มแข็ง นอกจากนี้การปฏิรูปการศึกษาควรมีระบบการตรวจสอบบัญชีการเงินจากภายนอก เหมือนกับผู้ตรวจสอบบัญชีภายนอกของบริษัทมหาชน เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานด้านการเงินของสถานศึกษา และต้องคำนึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ผ่านมาทั้งหมด เช่น การศึกษาที่ถูกการเมืองเข้ามาแทรกแซง รัฐจัดสรรครูไม่ครบทุกชั้นเรียนไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่หรือสถานศึกษาขนาดเล็ก การขาดแคลนครูธุรการ การเงิน ตำแหน่งนักการภารโรง จึงต้องมีการจัดสรรให้แก่สถานศึกษาเพื่อครูจะได้ทุ่มเทเวลาให้กับการสอนอย่าง

เดิมที ต้องปรับปรุงเรื่องการประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีหน่วยงานประจำจังหวัดที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายการศึกษาของจังหวัดหรือหลักสูตรการศึกษาของจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละจังหวัดนั้น

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา ซึ่งเป็นการติดตามประเมินกฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามกฎหมายการศึกษา รวมถึงกฎหมายที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา กฎหมายการศึกษาที่เป็นกฎหมายแม่บท จำนวน ๓ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องที่ออกตามกฎหมายแม่บทดังกล่าว รวมทั้งการติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อทราบผลกระทบ ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนของกฎหมายแต่ละฉบับ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไข ปรับปรุงให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

การดำเนินการรวบรวมข้อมูลในระดับพื้นที่ รวมทั้งการศึกษาแบบเจาะลึกตามกลุ่มเป้าหมายตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องประกอบโดย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์กรท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๑,๐๐๐ คน ดำเนินการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๔ ครั้ง ใน ๔ ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ทั้งนี้ใช้วิธีการอภิปรายรับฟังความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็นอย่างทั่วถึง โดยกำหนดประเด็นการระดมความคิดเห็น เช่น การปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ประเด็นข้อเสนอสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสมบูรณ์แบบ การปรับแก้บทบาทหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา การผลิต การใช้และการพัฒนาครู การปรับแก้หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินคุณภาพ และกฎหมายที่ต้องเร่งดำเนินการปรับแก้ และการเก็บข้อมูลภาคสนาม ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ จังหวัดระยอง ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๘ - ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดสงขลา ครั้งที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดเชียงราย ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดแนวทางและประเด็นสำคัญเพื่อการพัฒนากฎหมายการศึกษาของประเทศ รวมถึงแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาตามกฎหมายการศึกษา สร้างเครือข่ายนักกฎหมายในส่วนภูมิภาคเพื่อการประสานงานและการสนับสนุนการพัฒนากฎหมายการศึกษา รวบรวมสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีความเป็นปัจจุบันอันจะส่งผลประโยชน์ต่อหน่วยงานที่นำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษาทั้งหมดและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา องค์กรภาคเอกชน ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนาการศึกษา

จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา นั้นพบว่า ในปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เกิดปัญหาในหลายประการ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการจัดการสถานศึกษา ปัญหาการจัดการศึกษาของแต่ละองค์กร การขาดแคลนงบประมาณด้านการศึกษา ปัญหาเรื่องครูขาดคุณภาพ คุณธรรมจริยธรรม ปัญหาด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา การขาดแคลนสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมถึงปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาจึงต้องนำปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดมาศึกษาเพื่อหาแนวทางที่จะพัฒนาการศึกษา โดยศึกษาแล้วพบว่า มีข้อเสนอในการปฏิรูปการศึกษาแต่ละประเด็น ควรดำเนินการปฏิรูป ดังนี้

- ๑) ปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษา
- ๒) ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษา
- ๓) ปฏิรูประบบการผลิต การใช้และพัฒนาครู
- ๔) ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษา
- ๕) ปฏิรูประบบการประเมินคุณภาพการศึกษา
- ๖) ปฏิรูปสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

๕.๑ ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละประเด็น ได้แก่

๕.๑.๑ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษา การที่กฎหมายศึกษากำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง แต่เมื่อบริหารจัดการแล้วในทางปฏิบัติพบว่าสถานศึกษายังไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างเต็มที่ถึงแม้ว่ากฎหมายได้ให้อำนาจสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลแล้วก็ตาม แต่ก็ยังพบปัญหา เช่น ปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังของสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาต้องรอส่วนกลางจัดสรรอัตรากำลังให้ตามที่สถานศึกษาขอมา ซึ่งไม่ตรงตามที่สถานศึกษาต้องการ เห็นได้ว่าการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง กฎหมายกำหนดให้การสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบรรจุเข้ารับราชการนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขัน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สถานศึกษาใดมีความพร้อมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามอบหมายให้หน่วยงานการศึกษานั้นเป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขัน แต่ปัจจุบันพบว่า ก.ค.ศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งยังมีได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวแต่อย่างใด จึงควรต้องปรับแก้กฎหมายโดยกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาทั้งหมด ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามีอำนาจในการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สิ้นสุดที่สถานศึกษา สามารถบรรจุสาขาที่ขาดแคลนได้เองเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนครูในแต่ละระดับชั้น ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพสอดคล้องกับกฎหมายที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา จึงควรมีการปรับแก้กฎหมาย

ต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างอิสระหรือศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษา นิติบุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูง

การดำเนินการปรับแก้กฎหมายหรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหา

๑) ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๖ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล ปรับบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในมาตรา ๓๘ ให้มีหน้าที่เพียงส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษารวมถึงกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

๒) เร่งออกกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมสถานศึกษานิติบุคคลโดยเฉพาะ

๓) ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเพื่อมอบอำนาจให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการทั้ง ๔ ด้าน โดยในระยะแรกอาจมีการนำร่องสถานศึกษาที่มีความพร้อม เช่น สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

๕.๑.๒ ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันงบประมาณด้านการศึกษาจำกัดประกอบกับการจัดสรรงบประมาณยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง งบประมาณที่รัฐจัดให้เกี่ยวกับการศึกษาจะเป็นงบประมาณด้านบุคลากรเป็นหลัก งบประมาณที่สถานศึกษาได้รับไม่ครอบคลุมปัจจัยพื้นฐาน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ เนื่องจากในปัจจุบันรัฐใช้เกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณจากเกณฑ์รายหัวนักเรียนและไม่สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงควรมีการปรับแก้หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ คือ

- การจัดสรรเงินรายหัวควรพิจารณาจากสภาพข้อเท็จจริงของผู้เรียนและสถานศึกษานั้นโดยคำนึงในเชิงคุณภาพเพื่อความเป็นธรรม แก่ระเบียบต่างๆ โดยแยกเงินรายหัวนักเรียนและมีการอ้างอิงค่าใช้จ่ายปัจจัยพื้นฐานของสถานศึกษา

- ส่วนกลางควรจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาโดยเงินส่งตรงถึงสถานศึกษาโดยตรงและควรจัดสรรเงินเป็นก้อนให้ในเวลาที่เหมาะสมโดยสถานศึกษาสามารถนำไปบริหารจัดการได้

- จัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

- มอบอำนาจโดยเด็ดขาดให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุภายในสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่เพื่อลดการขาดแคลนงบประมาณในการบริหารจัดการของสถานศึกษา

- เปิดโอกาสให้องค์กรอื่นสามารถสนับสนุนการศึกษาได้อย่างเต็มที่

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับเงินงบประมาณที่รัฐจัดให้กับการศึกษาและสถานศึกษานั้นจะเห็นได้ว่าการใช้เกณฑ์เงินรายหัวนั้นย่อมนำไปให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนน้อยและสถานศึกษาที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร จึงควรแยกค่าสาธารณูปโภคของสถานศึกษาออกจากค่ารายหัวและรัฐต้องมีมาตรการพิเศษหรือสิทธิประโยชน์ที่สร้างแรงจูงใจสนับสนุนทำให้องค์กรอื่นอยากเข้ามาสนับสนุนการศึกษา

มากขึ้น เช่น การยกเว้นภาษี หรือการให้สิทธิพิเศษอย่างอื่น สำหรับสูตรจัดสรรเงินเพื่อการศึกษา ควรคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ เช่น พื้นที่ตั้งสถานศึกษา ขนาดพื้นที่สถานศึกษา ขนาดชั้นเรียน พื้นฐานครอบครัวของนักเรียนในบริเวณนั้น และสัดส่วนนักเรียนที่ยากจน เป็นต้น

การดำเนินการปรับแก้กฎหมายหรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหา

๑) ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๖ โดยรัฐต้องให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้บริจาคทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สถานศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษา

๒) ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๙ วรรคสาม กำหนดให้บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลและที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

๓) บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสนับสนุนการศึกษาในพื้นที่โดยกำหนดงบประมาณอย่างชัดเจน

๔) ปรับแก้กฎหมายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุของสถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

๕) ภาครัฐเร่งหาหนโยบายเพื่อให้ชุมชน องค์กรเอกชน เข้ามาสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่

๖) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ออกคำสั่งปรับเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา ให้ครอบคลุมปัจจัยพื้นฐาน

๗) ออกกฎหมายให้สถานศึกษาสามารถระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาได้ตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ต้องคำนึงถึงนโยบายการเรียนฟรีของรัฐบาลด้วย

๕.๑.๓ ปฏิรูประบบการผลิต การใช้และการพัฒนาครู ปัญหาที่พบคือ การขาดระบบการผลิต การใช้และพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สถาบันที่ผลิตครูจึงขาดเป้าหมาย หน่วยงานที่รับผิดชอบขาดระบบการกำกับดูแล จากการสะท้อนปัญหาพบว่าในปัจจุบันครูมีคุณธรรมจริยธรรมน้อยลง และขาดความมุ่งมั่นในการสอนหนังสือ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาตั้งแต่ระบบการคัดเลือกเด็กที่จะเข้าเรียนครู สถาบันที่ผลิตครูต้องผลิตครูอย่างมีคุณภาพ กระบวนการคัดเลือกครูที่มีประสิทธิภาพ และต้องมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งควรมีมาตรฐาน ดังนี้

- ระบบการคัดเลือกเด็กที่จะเข้าศึกษานั้นควรคัดเลือกจากเด็กที่มีความรู้ความสามารถเป็นประจักษ์และมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลัก

- สถาบันผลิตครู ต้องมีการควบคุมมาตรฐานจากรัฐอย่างเข้มงวด หลักสูตรการสอนต้องมีการเน้นความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์เป็น เน้นคุณธรรมจริยธรรม ควรให้เด็กทำการฝึกสอนอย่างเข้มงวดก่อนที่จะให้จบหลักสูตร

- กระบวนการคัดเลือกครู ควรเพิ่มมาตรฐานการคัดเลือกครูโดยให้ส่วนกลางจัดสอบแทนการจัดสอบในระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อป้องกันการทุจริต ใช้วิธีการจัดทำบัญชีบรรจุครูระดับประเทศแทนระดับเขตพื้นที่ และควรมีการประกาศผลคะแนนสอบและผลการบรรจุเพื่อนำไปสู่การพัฒนา

- กระบวนการฝึกอบรมครู ควรปรับเปลี่ยนให้สถานศึกษามาเป็นหน่วยพัฒนาหลักแทนรัฐเพื่อความทั่วถึงและเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถเลือกหลักสูตรและตัวผู้ฝึกอบรมเอง กระบวนการฝึกอบรมครูต้องให้ความสำคัญกับการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง

- การประเมินสมรรถนะและผลงานครู ควรประเมินด้านสมรรถนะการสอนจากการสอนจริง ร่วมกับการประเมินเอกสาร กำหนดให้มีการประเมินเพื่อคงสภาพวิทยฐานะในรายปี และควรปรับลดภาระงานธุรการของครูเพื่อให้ครูได้ทุ่มเทกับการสอนอย่างเต็มที่

การดำเนินการปรับแก้กฎหมายหรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหา

๑) ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๒ โดยเพิ่มภาระหน้าที่ให้กระทรวงต้องกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์

๒) ออกกฎหมายที่มีบทลงโทษสถาบันที่ผลิตครูโดยไม่มีคุณภาพ

๓) องค์กรครูสภาต้องมีความเคร่งครัดเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครูและดำเนินการตามบทลงโทษที่ชัดเจน

๕.๑.๔ ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษา ปัญหาที่พบเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาคือ หลักสูตรการศึกษาไม่สอดคล้องกับบริบทสภาพปัญหาที่แท้จริง รวมถึงวัฒนธรรมและความต้องการของคนในพื้นที่ กระทรวงศึกษาธิการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาในแต่ละพื้นที่ โดยกำหนดหลักสูตรแกนกลางร้อยละ ๗๐ และหลักสูตรสถานศึกษาร้อยละ ๓๐ โดยสถานศึกษาในแต่ละแห่งอาจเพิ่มจุดเน้นตามความต้องการของท้องถิ่น สถานศึกษาบางแห่งไม่จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทในท้องถิ่นจึงทำให้เกิดปัญหา จึงต้องมีการปรับหลักสูตรใหม่คือ

- หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นโดยให้แต่ละสถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของตนได้

- การจัดทำหลักสูตรควรเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- กำหนดกลุ่มสาระตามระดับการศึกษา

- จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรพร้อมคู่มือการใช้ให้แก่สถานศึกษา

- การจัดทำหลักสูตรต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ คือ จำนวนนักเรียน ผลสัมฤทธิ์นักเรียน ความแตกต่างของสถานศึกษา

การดำเนินการปรับแก้กฎหมายหรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหา

๑) ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๓ กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา

๒) ปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๗ โดยกำหนดมีหน่วยงานทางวิชาการที่ทำหน้าที่กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการเฉพาะแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) กระทรวงศึกษาธิการต้องทบทวนการจัดทำหลักสูตรใหม่ โดยให้มีความยืดหยุ่นขึ้น

๕.๑.๕ ปฏิรูประบบการประเมินคุณภาพการศึกษา

- การประเมินคุณภาพภายใน ควรเน้นการประเมินการเรียนการสอน คุณลักษณะของผู้เรียน เช่น ความเป็นพลเมือง คุณธรรม จริยธรรม

- การประเมินคุณภาพภายนอก ระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาภายนอกของ สมศ. ควรมีการทบทวนบทบาทของ สมศ. ใหม่ มีหลักการคัดเลือกกรรมการที่ประเมินอย่างเข้มงวด ควรเป็นการประเมินเพื่อสร้างความรับผิดชอบ คัดแยกสถานศึกษาที่ผลการประเมินไม่ผ่านโดยเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาเหล่านั้นอย่างจริงจัง

กำหนดให้ตัวชี้วัดหรือมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในมีการดำเนินการอย่างจริงจัง เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ และกำหนดให้การประเมินคุณภาพภายนอกต้องนำมาตรฐานและตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายในมาเป็นเกณฑ์ในการพัฒนา

การดำเนินการปรับแก้กฎหมายหรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหา

๑) ทบทวนบทบาทของ สมศ. โดยมีหลักการการคัดเลือกกรรมการประเมินที่เข้มข้น เลือกคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีคุณธรรม จริยธรรม

๒) ออกเกณฑ์การประเมินใหม่โดยกำหนดให้การประเมินคุณภาพภายนอกต้องนำมาตรฐานและตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายในมาเป็นเกณฑ์ในการพัฒนา

๓) ควรปรับเกณฑ์ประเมินของ สมศ. ใหม่ โดยคำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา

๕.๑.๖ ปฏิรูปสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัจจุบันสื่อการเรียนการสอนมีประโยชน์ต่อการสอนเป็นอย่างมากเนื่องจากเทคโนโลยีสมัยใหม่มีการพัฒนาทำให้เด็กมีความน่าสนใจในสื่อการสอนและเรียนรู้เข้าใจง่าย

แต่ยังเป็นปัญหาด้านสัญญาณในพื้นที่ห่างไกลไม่มั่นคง ไม่สามารถเข้าถึงและสืบค้นแหล่งความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัยได้ พลาดโอกาสที่จะแสวงหาความรู้ในโลกกว้างอันทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม จึงควรมีมาตรการดังนี้

- เร่งจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ
- พัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และมีประสิทธิภาพสูง
- สร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่และนำไปเผยแพร่บรรจุไว้ในสื่อเทคโนโลยีออนไลน์ และสามารถให้ครูอาจารย์ได้เข้าสืบค้นหรือสามารถนำมาถ่ายทอดหรือจัดการเรียนการสอน
- บูรณาการสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ร่วมกับประเทศที่มีศักยภาพในด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การดำเนินการปรับแก้กฎหมายหรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหา

- ๑) เร่งจัดตั้งหน่วยงานกลางที่หน้าที่เกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- ๒) รัฐต้องสนับสนุนการวิจัยร่วมกับประเทศที่มีการพัฒนาเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างสูง

๕.๒ ข้อเสนอการปรับแก้กฎหมายการศึกษา

ประเด็น	กฎหมาย (เนื้อหาเดิม)	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
ปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษา			
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	มาตรา ๓๖ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา ๒๑	มาตรา ๓๖ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดการศึกษาระดับปริญญา เป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา ๒๑	ให้มีบทบัญญัติที่ชัดเจน ระบุให้ “สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล”
	มาตรา ๓๘ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา	มาตรา ๓๘ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ ๑. ส่งเสริมและสนับสนุนการนำนโยบาย มาตรฐานและการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ๒. กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ๓. พัฒนาสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา โดยประสานงานการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษากับส่วนกลาง ๔. ส่งเสริมพัฒนาความมีคุณธรรม จริยธรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา ๕. ส่งเสริมสนับสนุนด้านการทำวิจัยของครูและบุคลากรทางการศึกษา และเร่งพัฒนางานวิจัยเพื่อนำไปใช้ ๖. ประสานและส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ๗. ส่งเสริมให้ชุมชน องค์กรท้องถิ่น จัดแหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ปรับบทบาทเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา

ประเด็น	กฎหมาย (เนื้อหาเดิม)	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
	<p>มาตรา ๔๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น</p>	<p>มาตรา ๔๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น</p> <p><u>ทั้งนี้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของรัฐตามความเหมาะสมและความต้องการของสถานศึกษา</u></p>	<p>กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการจัดการศึกษา</p>
<p>พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>มาตรา ๓๖ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>มาตรา ๓๖ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ ดังนี้</p> <p><u>๑. ส่งเสริมและสนับสนุนการนำนโยบาย มาตรฐานและการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ</u></p> <p><u>๒. กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา</u></p> <p><u>๓. พัฒนาสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา โดยประสานงานการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษากับส่วนกลาง</u></p> <p><u>๔. ส่งเสริมพัฒนาความมีคุณธรรม จริยธรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา</u></p> <p><u>๕. ส่งเสริมสนับสนุนด้านการทำวิจัยของครูและบุคลากรทางการศึกษา และเร่งพัฒนางานวิจัยเพื่อนำไปใช้</u></p> <p><u>๖. ประสานและส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ</u></p> <p><u>๗. ส่งเสริมให้ชุมชน องค์กรท้องถิ่น จัดแหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต</u></p>	<p>ปรับบทบาทเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา</p>
<p>- เร่งออกกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมสถานศึกษานิติบุคคล</p>			

ประเด็น	กฎหมาย (เนื้อหาเดิม)	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
ปฏิรูประบบการเงินงบประมาณด้านการศึกษา			
พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	มาตรา ๔๖ รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการ ให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้	มาตรา ๔๖ รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม <u>รวมถึงสิทธิประโยชน์แก่ผู้บริจาค ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สถานศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษา</u> รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้	ออกบทบัญญัติให้ชัดเจนเรื่องสิทธิประโยชน์ของสถานศึกษาเอกชน รวมถึงผู้บริจาค ทรัพย์สินให้แก่สถานศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษา
	มาตรา ๕๙ วรรคสาม บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ	มาตรา ๕๙ วรรคสาม บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลและที่ <u>ไม่เป็นนิติบุคคล</u> รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ	เพิ่มงบประมาณให้แก่สถานศึกษาที่ไม่เป็นนิติบุคคล
	มาตรา ๖๐ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูง สุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้ (๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน การศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน	มาตรา ๖๐ (๑) (๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน <u>ทั้งให้พิจารณาจากค่าครองชีพในปัจจุบัน</u> เป็นหลักในการกำหนด	เกณฑ์ค่าใช้จ่ายรายหัวต้องเป็นธรรม และส่งตรงถึงนักเรียน และต้องพิจารณาจากค่าครองชีพในปัจจุบัน
<p>๑. ปรับแก้กฎหมายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุ</p> <p>๒. ออกนโยบายการให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้สนับสนุนการศึกษาอย่างเต็มที่</p>			

ประเด็น	กฎหมาย (เนื้อหาเดิม)	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
ปฏิรูประบบการผลิต การใช้และพัฒนาครู			
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	<p>มาตรา ๕๒ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง</p> <p>รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ</p>	<p>มาตรา ๕๒ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง <u>โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์</u> รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง</p> <p>รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ</p>	กระทรวงต้องกำกับสถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์อย่างเข้มงวด
<p>๑. องค์กรครูสภาต้องมีความเคร่งครัดเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครูและดำเนินการตามบทลงโทษที่ชัดเจน</p> <p>๒. กระทรวงต้องออกกฎหมายหรือบทลงโทษสถาบันที่ผลิตครูโดยไม่มีคุณภาพ</p>			
ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษา			
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	<p>มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้</p>	<p>มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา<u>และแต่ละสถานศึกษา</u>ในเรื่องต่อไปนี้</p>	การปรับหลักสูตรควรเน้นตามความเหมาะสมตามแต่ละสถานศึกษาด้วย
	<p>มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ</p>	<p>มาตรา ๒๗ ให้<u>สำนักวิชาการทำหน้าที</u>กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ</p>	จัดตั้งสำนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตร

ประเด็น	กฎหมาย (เนื้อหาเดิม)	ข้อเสนอปรับแก้	หมายเหตุ
ปฏิรูประบบการประเมินคุณภาพการศึกษา			
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	<p>มาตรา ๔๙ ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน</p>	<p>มาตรา ๔๙ ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน</p>	การประเมินมีการมุ่งเน้นเอกสารและไม่มีความเป็นธรรมในการประเมิน ควรปรับเกณฑ์ประเมินโดยคำนึงถึงสภาพบริบทของโรงเรียน
ปฏิรูปสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา			
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	<p>มาตรา ๖๙ รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริมและประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p>	<p>มาตรา ๖๙ รัฐต้องจัดให้มี <u>หน่วยงานกลาง</u>ทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริมและประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p>	รัฐยังไม่มี การจัดตั้งหน่วยงานกลางที่หน้าที่ตามมาตรานี้
<p>๑. เร่งจัดตั้งหน่วยงานกลางที่หน้าที่เกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p> <p>๒. รัฐต้องสนับสนุนการวิจัยร่วมกับประเทศที่มีการพัฒนาเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างสูง</p>			

๕.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการติดตามประเมินบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

๑) รูปแบบการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากข้อมูลระดับพื้นที่และข้อเสนอแนะจากการประชุมระดมความคิด พบว่า รูปแบบการประเมินควรมีความหลากหลาย ควรศึกษาทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เกี่ยวข้องโดยตรง เน้นการจัดประชุมสัมมนาในพื้นที่มากกว่าส่วนกลางเนื่องจากจะได้สะท้อนปัญหาจากผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง จัดทำแบบสอบถามให้ผู้เกี่ยวข้องตอบโดยเน้นการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา กำหนดประเด็นการประเมินโดยศึกษาประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสังคม และเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปการศึกษา ประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอันสืบเนื่องจากการประเมินที่ผ่านมา ควรกำหนดแผนการประเมินให้ชัดเจนและระยะเวลาการประเมินโดยคำนึงถึงลำดับความสำคัญของกฎหมาย

๒) ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน

ควรเร่งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติ จากการติดตามการประเมินบังคับใช้กฎหมายการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติยังขาดความรู้ความเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมาย โดยสะท้อนปัญหาว่าเนื่องจากผู้ปฏิบัติไม่ได้จบการศึกษาสาขากฎหมายทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา ไม่ทราบว่ามีกฎหมายที่ตนต้องปฏิบัติ หรือเข้าใจว่าสามารถทำได้โดยไม่ผิดกฎหมาย อีกทั้งส่วนกลางไม่มีการสนับสนุนส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายการศึกษาเท่าที่ควร ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาให้กับหน่วยงานในระดับพื้นที่และผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง โดยอาจใช้วิธีการจัดประชุมสัมมนา จัดพิมพ์เอกสารกฎหมายเผยแพร่ หรือจัดฝึกอบรมผู้ปฏิบัติ เมื่อได้ผลการประเมินแล้ว ควรนำประเด็นปัญหาต่างๆ ไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดได้อย่างถูกต้อง ควรเน้นการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาซึ่งอาจมีหน่วยงานที่หน้าที่เป็นศูนย์กลางในการปรับแก้กฎหมายการศึกษาที่ยังเป็นปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษา เมื่อดูจากภารกิจตามกฎหมายแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ควรเป็นแกนกลางในการติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษา และเชิญผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจากหน่วยงานอื่นทั้งระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่เพื่อเข้าร่วมในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการศึกษาที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

“การศึกษาตลอดชีวิต” หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“มาตรฐานการศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา

“การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

“การประกันคุณภาพภายนอก” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“ผู้สอน” หมายความว่า ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของทั้งของรัฐและเอกชน

“คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รักษาการตาม

พระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

(๑) เป็นการศึกษาดูตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

(๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

(๑) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ

(๒) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น

(๓) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและ

ประเภทการศึกษา

(๔) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(๕) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(๖) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา ๑๑ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา ๑๗ และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา ๑๒ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๔ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(๑) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จ การศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ บุคคลแต่ละกลุ่ม

(๓) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่ง ความรู้อื่น ๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา ๑๖ การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(๒) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น

(๓) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา ๑๙ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๐ การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๑ กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษา เฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐาน การศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อรรถศาสตร์ ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของ แต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(๑) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและ ประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลยั่งยืน

(๓) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา

(๔) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(๕) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มา ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำ เป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่ง ของ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ ประเภทต่างๆ

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา ๒๕ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุก รูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียน การสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการ ประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อ การศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งใน ส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา ๒๘ หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม มาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้าน ความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสอง แล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และ พัฒนาสังคม

มาตรา ๒๙ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้ สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การ พัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา ๓๐ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการ ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

มาตรา ๓๑ กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริม และประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และ ประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือ ส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา ๓๒ การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภา หรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการ การอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือ คณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๓ สภาการศึกษา มีหน้าที่

(๑) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ

(๒) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนตาม (๑)

(๓) พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(๔) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม (๑)

(๕) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

การเสนอแนะนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษา ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ พระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการสภาเป็นกรรมการและเลขานุการ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๕ องค์ประกอบของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๔ ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการแต่ละคณะ ให้เป็นไปตามที่

กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความแตกต่างของกิจการในความรับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละคณะด้วย

ให้สำนักงานคณะกรรมการตามมาตรา ๓๔ เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการของแต่ละสำนักงานเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๖ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา ๒๑

ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ

มาตรา ๓๗ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

ใน กรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาการกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้ยึดระดับการศึกษาของสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่ศึกษาก็ได้

(๑) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ

(๒) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย

(๓) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

(๔) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๘ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบริหาร การศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสถานศึกษาเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๓๙ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุน กิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา ๑๘ (๑) และ (๓)

มาตรา ๔๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา ๔๒ ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔๓ การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา ๔๔ ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา ๑๘ (๒) เป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๕ ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท การศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา

การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษาหรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้ โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา ๔๖ รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

มาตรา ๔๗ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๘ ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา ๔๙ ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา ๕๐ ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

มาตรา ๕๒ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและ

ประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

มาตรา ๕๓ ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่บุคลากรทางการศึกษาที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาตามมาตรา ๑๘ (๓) ผู้บริหารการศึกษาระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษาและวิทยากรพิเศษทางการศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

มาตรา ๕๔ ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสถานศึกษาของรัฐ และระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๕๕ ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ

ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๖ การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนา มาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษา ระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๕๗ ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

มาตรา ๕๘ ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาดังนี้

(๑) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ทั้งนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๕๙ ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา

บรรดา รายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนิน การโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่า ด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

บรรดา รายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนิน การโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการ ศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๖๐ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุด ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการ ศึกษาภาค บังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

(๒) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

(๓) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้อง กับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตาม นโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(๕) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

(๖) จัดสรรกองทุนกั๊ยมดอกเบ็ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

(๗) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา ๖๑ ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตามความเหมาะสม และความจำเป็น

มาตรา ๖๒ ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก

หลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตามและการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๓ รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา ๖๔ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา ๖๕ ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา ๖๖ ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา ๖๗ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา ๖๘ ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อ การพัฒนาคนและสังคม

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๙ รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริมและประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ภาพกิจกรรมการประชุมระดมความคิด

ประชุม ณ จังหวัดพิษณุโลก

ประชุม ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชุม ณ จังหวัดอุบลราชธานี

ประชุม ณ จังหวัดปทุมธานี

ที่ปรึกษา

ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.พิเชษฐ ตูลสุข	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายเฉลิมชนม์ แน่นหนา	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา

คณะกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมายการศึกษา

ดร.วิชัย ตันติกุลานันท์	ประธานอนุกรรมการฯ
นายอุดม พรหมพันธ์ใจ	นายกมล แผลงทับ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชพล ไชยพร	นายนภดล ทองนพแก้ว
นายนิรุทธ์ ศรีไกรวิน	พลตำรวจตรี พันธุ์พงษ์ สุขศิริมีช
นางรัชนีพร พุคยาภรณ์ พุกกะมาน	นายวิรัตน์ รัตตากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาที่ร้อยตรี สุรพล สิ้นธนูวา	พันตำรวจโท สีหเดช สระกอบแก้ว
นางอัจฉราวรรณ บุญนาค	นายวิวัฒน์ รุ่งแก้ว
นางสาวอัญชลิตา กองอรรถ	

สรุปและวิเคราะห์

นายสมพงษ์ ผุยสาธธรรม	นายสวัสดิ์ ภู่ทอง
นายชาญชัย มาณจักร์	นายเฉลิมพล เอียดพูล

คณะทำงาน

นายสวัสดิ์ ภู่ทอง	นายสมพงษ์ ผุยสาธธรรม	นายเนติ รัตนากร
นางสาวชนัญญา อุ่ณจันทร์	นางสาวณัฐิกา นิตยาพร	นายชัชวาล อัจฉมากุล
นายชาญชัย มาณจักร์	นายเฉลิมพล เอียดพูล	นายวรพจน์ หาญใจ
นายภูริเดช สีผาง	นางสาวทตยา รัชตาธิวัฒน์	นายอุดมพร สังขทรัพย์

